

1043
ICONVM SA-

CRARVM DECAS, IN

QVA E SVBIECTIS TYPIS

compluscula sanæ doctrinæ

capita eruantur.

Autore R. B. Sacræ Theol. Baccalæuro.

Brett K

OXONIÆ,

Excudebat Iosephus Barnesius. 1603.

20

MVSEVM
BRITAN
NICVM

POTENTISSIMO IACOBO I. ANG-
lia, Scotiae, Franciae, & Hyber-
niae Regi.

SI opera non opuscula pensanda sint,
(vt *Sidonij* vtar verbis) vereor, Insignissime Rex, ne Maiestatem tuā hæc
tam minuta & exilia provocabunt.
Sed, quia lauti plerumq; animi & in-
genui, affectū potiùs dātis quàm rei
molē expendunt, liberalior mihi spes
& vivacior affulget. Quid, quòd *Cel-*

limachus apud *Arbenzum*, magnum librum magno malo pa-
rem dixerit? eos tacitè vellicans, qui ingentium tantum vo-
luminum structores laudant, ceteros habent pro nugiven-
dis; quasi non in pusillis tomis, vti in pusillis corporibus,
magnifica sæpenuerò indoles inveniatur. Neq; tamen
arroganter hoc dictum, aut meimet venditandi causā,
sed partim, vt aliorum simplicitatē occurrā, qui vasta
ingenia vastis librorum molibus, vt *Olympici* stadij men-
surā *Herculis* plantam emetiuntur; partim, vt meos co-
natus aliquantulum adiuuem, quòd tantum Principem
tantillo opere aggredior. In quo facinore si peccavi,
non dubito quin mens vltro effusa; & in obsequium præ-
cox, temeritatem compensabit. Nam, quum tibi om-
nium ora, genua, pectora gratularentur, nimij fuisset
torporis, si ego solus abnuissem. Atque ista fuit non in
vltimis earum causa, quæ me verentem scribere, & in *Cel-*

Dipnosc. 3.

firudinem tuam audere iusserunt : cui non minùs placent
 studiosorum inopes calami, quàm potentum strenæ & do-
 naria. Ita naturâ humilis, tâquam Phœbæi oculi, cedros si-
 mul & virgula conspicis, tenues ac magnates vno eodẽq;
 beans intuitu. Nunc his, nunc illis aurem accominodas, &
 inter vtrumq; statû medius incedis, facilitate pauper, ma-
 iestate dives; vt pauperes advocatum, divites sociû regem
 amarent & colerët. Qui apud te tuumq; animum pares, in
 eo solû differunt, quòd nobiles, vt cœlo mōtes, tibi sem-
 per propiores sint, reliqui autem vocis vultusq; tui influ-
 entias non ignorent.

Sed & alia suberat dedicationis causa, nimirû respectu
 materię sacrę in nostro opusculo commēdatę : quam Tuo
 sacratissimo pectori omnium maximè debuimus, propter
 intemeratam fidem, cui inde à teneris assuevisti. Illam Rei-
 publ. Scotorum, Ecclesię, Proceribus, illam tuis insevisti;
 illam nobis in fide consanguineis confirmasti; illam ad tot
 regna transmisisti, vt per te Christus amplę monarchię
 fundamenta iaceret. Maeste ergo (Serenissime) & foeliciter
 inchoatum præsta. Tolle Satanę primogenitos, & Rerû-
 publ. basiliscos, Atheos, qui venenum suum in pestiferis
 propinant disputationibus. Fuge veteratores politicos,
 quibus nasutorum hominum infirma iudicia, non sana è
 verbo Dei consilia, probantur. Et quoniam Christus in se
 indivisus est, indivisum habeat imperium, solus regnet, so-
 lus triumphet; quantûcunq; in adversum nitantur adver-
 sarij, quantumcunq; *Toleratorem* mox futuram spōdere si-
 bi non erubescant, etiam publicis triumphis nondum na-
 tam decantare. Si enim cum verâ religione Papismus coa-
 lesceret, quid aliud foret Anglia, nisi, vt de se infirmus qui-
 dam *Adriano*, *μὴ σὶνδὲ ἡμῶν* ? dum alterâ sui parte spiraret,
 expiraret alterâ. Viveremus in Christo, moreremur in
 Anti.

Antichristo; imò planè verèdum, ne totum *Romanum* idololatriam transiremus: quandoquidem superstitio semel introducta, instar lolij, repenti adolescit, suâq; proceritate cultum Dei aut obumbrat, aut penitus suffocat. Testimonio sit regnum *Iuda*, cuius vrbes, oppida, montes, valles, post pium quemvis regem defunctû, ipso ferè momento ita opplevit superstitio, vix ut pauculis annis currentibus vultum aliquem Ecclesiæ dignoscerent. Sed ubi lex Dei revocata est, à paucissimis vtrò, à plurimis nonnisi Marte & coactione bonorum Principum admittebatur. Ac parum longæva ob superstitionum vim, patronis suis raro admodum superfuit.

Quamobrem fideles spiritualem *paragulas* & *paradolas* constanter oportet retinere. Vni Christo nupserunt, vni spiritu, corpore, & animâ serviant, non distrahentes religionem, quam illi integram sponderunt. Dixit *Eliab* populo: 1. Reg. 18. 21. *Quoniam si claudicat vni estis in duabus istis cogitationibus: si Iehova est Deus ipse, sequimini eum, si autem istorum Babel, sequimini eum*: vnicum suadens cultum, vnicam fidem, vnicam professionem, quia vnicus est Deus. Portenti quippe simile foret, ambiguum religionē in vnius populi corpusculo fovere, aut Papæ humeros Christi capiti subnectere. Tantò minùs ferendi, qui conscientiae libertatem à Maiestate tuâ impudenter flagitabant, perinde facientes, ac si Deum, à quo tot regna accepisti, contemnere suaderent. Ille tua tibi dedit integrâ; tu te illi dimidium retribueres? Ille tuam gloriam, suprâ quàm dici potest, auxit; tu illius confestim minueres? Sed bella fortè & arma, ni concedas, minabuntur. O inanem strepitum, & terroris phantasiâ! Quis *Davidi* robor? quis *Iehosaphat* refugium? nisi Deus, præter quem nihil est vspiam roboris & refugij. Deus minas adversariorum vertet in

tremores, enses in stipulas, & quem cœli terræq; columnæ expavescunt, in te infirmi homunciones non sustinebunt. Quod non ita pridem perspexisti, quum Celsitudinem tuam velut prædam mortî expositam, & insidijs circumventam, armatus carnifex tantum absuit vt occideret, vt præter omnē spem à sacrâ victimâ etiâ inermi subigeretur. Et in præsentî Angliæ theatro, quod cū summâ Christiani orbis admiratione pacatè intrâsti, etsi nunquā viribus aut armis instructiores fuerint Papistæ, tamen non modò non insurgere, sed ne hîscere quidem audebat quispiam. Manus enim Altissimi, insurgentes omnium manus animosq; compressit; & comprimet, quamdiu ei sincerè ac perfectò corde adhæseris. Ista autem longiùs produxi (Serenissime) non tui confirmandi causâ, cuius centesimum in gloriâ Dei promovendâ conceptum formare, nec possum, nec audeo, sed Papistarum; qui, velut abyssi ranæ, *Tolerantione* importuniùs coaxant, & sperare non erubescunt.

Iam (vt institutum persequar) *ICONES* inscripsi præfens opusculum, quia sub typis varia fidei & morum adumbrat documenta. Nam, vt Apostolus observat in *Agare & Sarâ*, (quarum altera veteris testamenti, altera novi foedus referebat, Gal. 4. 24.) est aliquando sub cute literæ, suavis quædam & interior medulla. Quam ita respectu literalis sensus estimârunt Hebræi Doct. vt *גִּרְרָה* rem magnâ & pretiosam nūcupent, in sui opinionem advocantes sententiam Solomonis, Pro. 25. 11. *Velut mala aurea cum figuris argenteis, est verbum dictum commodè*. Vbi per *Mala aurea*, R. *Moses Aegyptius* exponit abditos Scripturæ sensus, quos si cum obvijs & in literâ supernatantibus conferas, aurum argento collatum dixeris. Et quemadmodum in illis argentum prostat, aurum reconditur: ita, quò interiùs divina oracula penetramus, eò pretiosiores sensus elici-

mus.

מורה
הנבוכ
א.

mus. Verùm, quicquid iactitent *Hebraei*, non sum ego usq;
adeò amator allegoriarum, vt nimium ijs dandum opiner;
quin potiùs parcè & sobriè vsurpandas iudico, velut faces
sparsim interiectas, quæ occultû Scripturæ sensum eruant,
planumq; illustrent, non velut vrticas confertim pullulan-
tes, quæ Sp. Sancti mentem satis ex se illustrem suffocent.
Itaq; mihi non tam curæ fuit allegorias infarcire, quàm v-
lus commodos & salutare in ædificationem proponere.
Nuda enim pietas est opacâ fortior, quandoquidem illa
præsentius ferit, hæc tanquam per obductum velamen ob-
tusius: vti *Davidis* exemplo monemur, qui se sub parab-
olâ delinquentem non agnovit; at vbi *Nathan* integumen-
tum reducens, comminùs arguere cœpit adulterij & ho-
mici di j, tunc Rex suâ confessione illico perijt. 2. Sam. 12.
13. Eandem vim habent hortationes omnes & reprehen-
siones, quæ perspicuè traduntur & dextrè accomodantur:
quia, dum culpam aperit minister, sibi dictû arbitrans, re-
atum clamat nocentis conscientia, & altum animo vulnus
imbibit. Vnde fit, vt quivis, etiam conclamatus sumi, per pa-
rabolam tantum feriri sua vitia non recusent, latere magis
videntes, quando non rectâ sauciantur. Etsi igitur utraq;
docendi ratio proba sit & necessaria, tamen plana foelcior
multò; quandoquidem in illâ Deus te facie ad faciem quo-
dammodo convenit, in hac per nubem tantum, vt *Israëli-
tas*. Adeò non iniuriâ perpetuos Allegoristas infimule-
mus, quos non pudet de die noctem, de luce tenebras for-
mare, apertum quemlibet Scripturæ sensum in obscurum
& mysticum transferentes. Ex quâ interpretatione, gut-
tas forsan aliquas voluptatis hauriant audientes, profectus
verò aut ædificationis nihil admodum.

De cætero, Insignissime Rex, Maiestatem tuam enixè
rogamus, aliquam modò velit quâtulâcunq; Iconibus istis
be-

Cle. Alex-
andr. in
Protrept.

benevolentiae auram impertire. Nam vti Deus Principibus vitam animamque infundit: ita Principes literis; quorum sine patrocinio frigent, moriuntur. In cuius rei signum, prius omnium Rex Mulas adamasse fertur, Regique filia earum memoriam posteritati consecrasset. At quorsum ista, dixerit aliquis. Tunc inter casulas iamdiu vivens, non collegia; plebeius, rusticanus, spissiori caelo innutritus Regem auderes? scilicet formica *Iovem* & Superos. Sed o ignarum illum minusve oculatum, qui vel non novit, vel non animadvertit ruris munuscula nonnunquam esse Principum palato, Aularum urbiumque; epulis gratiora; & tunc maxime, quando cum simplici & adulationis nescia voluntate offeruntur. Quam eadem voluntate, munusculum nostrum est tumultuarijs chartis recens digestum, nec tam formatum probe, quam tuae Celsitudinis compellendae desiderio extrusum offerimus; illud etiam atque etiam petentes, ut ingenij hunc nostri abortivum, Regiam humanitate, quae aliorum Principum virtus, Tui genius est, animare & confovere digneris. Deus Optim. Maxim. sacrum Imperij tui apicem, & Regiam familiam universam aeternum tueatur, bonisque cumulet omnimodis; ita sub te Ecclesiam conservans, ut purus zelus, verbi sinceritas, & Christi gloria undique floreat. Aug. 12. 1603.

Tuae Maestati devotissimus

RICHARDYS BRETT.

Quàm naturâ sint homines egeni
& mendici. Icon 1.

N suo quisq; ortu & occasu est tanquam
filius *Sauls, Iſſeſbeſh, vir pudoris*, quado-
quidem nudus egreditur ex utero matris,
& nudus ingreditur uterum terræ. Sic e-
nim *Iob* vniuersis fortunis eiectus, de cõ-
muni hominum in ſeipſo miſeriâ, c. 1. 21.
*Nudus exiui ex utero matris mee, & nu-
dus redibo illuc.* Quæ conditio monet vex-

illum primæ innocentie nunc pudoris
eſſe veſtem, & nuditatem, quâ humani generis parentes adhuc
integri floruerûnt, commiſſo peccato, turpitudinis & erubeſcentiæ
nomen promeruiſſe. Cui firmando eſt, quòd ab eſu ſtatim vetiti
fructus *Adam & Eua* ſubligacula conficerent, quaſi cùm iam ex
peccato eſſent tenebrarû filij, carnemq; ſuam inobedienciâ ma-
culâſſent, diurnam lucem diſcincti vererentur aſpicere, Et tanè eâ
ſumus omnes verecundiâ, vt carnem tanquam avitæ contagionis
ſortum latere ſemper cupiamus. Ac niſi dux horæ, nativitaris &
mortis, retegerent, vix vñquam volentes retegeremur.

2 Hinc planè conſtat quàm naturâ ſint omnes mendici, etiam
principes & Imperatores, qui non ſecus atq; alij, nudi intrant, nu-
di exeunt. Non enim in eo diſſerunt opulentorum & tenuiorum
filij, ſed pari naſcuntur & moriuntur infamiâ. Quò magis dam-
nanda eſt eorum ingratitudo, qui bonis in immenſum aucti, inſtar
Pharaonis vociferantur, *Exod. 5. 2. Quis eſt Iehovaſ tuus novimus Ie-
hovam.* Apagete infaniam mendicis, benefactores reliqui paſſim
ſuos agnoſcûnt, vos Deum non agnoſcetis? Quis aurum & argen-
tum dat? nonnè qui per Aggæum ait, c. 2. 9. *Alenus eſt argentum,
& minus eſt aurum?* Quis ſeras, & pecudes, & armenta ſuppeditat?
nonnè

nonnè qui per Psalmistam ait, Psal. 50. 10. *Mea est omnis bestia syl-
vestris,umenta in montibus millel* Quis supellectilem, edes, fundos,
iugera? nonnè qui per eundem rursus ait, Psal. 24. 1. *Iehova est
terra, & quod implet eam?* Et quid amplius querendum homini,
quum præter hæc nihil sit amplius, nisi forte Deus horum ingra-
titudini convincendæ cælum & terram advocaret: vti Esa. 1. 2,
*Audite cæli & auribus percipe terra; filios educaui & extuli, ipsi au-
tem deficientes rebellaverunt in me.* Vbi creaturarum insensibilium
contestatione rebelles in Deum, suiq; officij immemores optimè
coarguit. Quemadmodum enim *Balaam* aliñe loquentis ore for-
tius premebatur quàm si hominem audivisset, Num. 22. 30. ita
hij mutorum suffragio, præsertim cæli enarrantis gloriam Dei, ner-
vosius quàm aliorum quorumcunq; reprehenduntur,

3 Non ergo sibi quispiam divina arroget beneficia, nec sua esse
putet quæ sunt Dei, quin potius Israëlitis cantorem imitans canat,
1. Chr. 29. 14. *Ex te (Deus noster) sunt omnia, ex te frumentum, ex te
vinum, ex te opes, ex te robur, ex te salus, ex te quicquid in me est,
aut per me futurum est boni.* Idq; in *Mordacæo* aliquatenus figu-
ratur, què nobile amictû induisse, diadema capite gestâsse, e-
quoq; etiam splendido vêtû legimus; sed regis hæc fuerûnt *Abasus-
ri*. Esth. 6. 8. Similiter homines exteriora corporis, interiora animi
habent ornamenta, habent vestes, equos, phaleras, diademata;
& quæ ad vsum, necessitatem, nitorem affluentèr cetera; at
regis hæc omnia sunt potentissimi, & cœlestis *Abasuri*. Idcirco
Iob in suorum iacturâ bis Dominum nominavit, dantem scilicet
& auferentem. c. 1. v. 21. ostendens ipsum esse *Solomonis* Oceanû,
à quo vndè omnes beneficiorum fluunt in dando, & ad quem re-
fluunt in auferendo, Eccl. 1. 7. nostrâ autem ex parte solam esse
nuditatem, imò ne nuditatem quidem nostram, sed Dei, qui cu-
tè & carnè confecit, ossa compaginavit, nervos expandit, vitâ in-
fudit. Adeò sumus ex omni parte mēdici, & propterea ceteris ani-
mantibus longè pauperiores, quia illa squamis, pilis, plumis in or-
tu vestiuntur: nos autem tersâ cute prodimus auræ & frigoris incō-
modû subituri; vt si fomēta fascièq; deessēt, recēs nati expirarem⁹.

4 Quo tam infelici ortu franguntur vires superborum, dum vi-
dent quæcūq; acceperunt ab eo momēto confluisse, ac perinde
vt Christum Magi, in cunis salutâsse, Tunc enim accedunt paren-
tum

tum oscula, tunc genuum blandimenta, tunc vberum scaturigines, tunc nutricum curæ, aliq; huic ætaturæ cōuenientia. Postea verò quàm pubertatem emensi sunt, in cultu & ornatu largiora vitæ subsidia experiuntur, quorum singula inscriptionem serunt Apostolicam, 1. Cor. 4. 7. *Quid habes quod non receperis?* Intret suam pauper cellam, diues officinam, circumeat pauper arua, diues latifundia, examinet pauper iumēta, diues electa hominum & equorum iuga, verset pauper obolos, diues pecuniarum acervos, & tum demum ostendant quid sit quod non acceperint. Si accepisse negent, Deus, qui olim neganti risum *Sara* dixit risisse, respondebit accepisse; & creaturæ, quæ Deo famulantur, respondebunt accepisse. Neq; ideo falsum testimonium aut minus exploratum perhibebunt, quandoquidem hominibus tanquam sub Deo principi tributum pendunt continuū, aër refectiōem, cœlum lumen, terra fruges omnimodas, apes mel, vitis merum, a quæ hordeo consperserit siceram. Quæ quum nullum præter Deum autorem laudent, turpe fuerit cuius vel summo vel infimo, qui, ut a singulis cognatis *Iob* vnum numum, c. 42. 11. a singulis Dei operibus vnā aliquam benedictionem accepit, eandem mox ei acceptam non referre.

5 Loquatur è multis vnus *Nebuchadnetzar*, suoq; doceat exemplo quàm nihil valeant ex se qui omnia possident. Nam quando suam potentiam & Babelis structuram iactabat, protrusus est illico in desertum, herbamq; edidit cum bobus, & rore cœli intingebatur septem annis, Dan. 4. 31. Sed hæc minutatim executere operæ pretium, ut melius pateat, quantam blasphemiam eructaret Lucifer adhuc cedro marmoreq; inclusus, & quomodo ex aure superbiæ in deserti squalorem caderet. Ac primum ædificationem Babelis sibi vendicat, quam restaurauit tantum & perpoliuit, non ædificauit, teste Iosepho, Antiq. li. 10. ca. 11. Quum igitur lex veter quinquam ex alienis operibus famam decerpere, l. 7. 9 Si quis, D. de oper. publ. non leuiter peccauit, qui gentium structurarum molimina, & honores non suos lingue suæ tyrannide inuasit, Pergit autem iactabundum, & post *Ego, Meli* iterat his verbis; *ut esses regia & ornamentum decoris mei robore potentia mea.* Quid istis insolentius? quid tumidius? nomen suum utrobique inscribit, omittit Dei, omittit Deorum.

Ita sunt arrogantium linguarum manibus supra modum ampliores, & ad hominis Deiq; gloriam capessendam natae. Quamquam enim plura fictitia numina coleret, eorum tamen cumspiciam ferre nomen non potuit, sed post *Ego, meum, meum* ingeminas, (quæ voces etiam hodie cælum terramq; deprædantur) geminam se prolem Babylonis confirmans, cuius habetur similis, Esa. 47. 8. *Ego sum, & nulla præter me amplius*. Talis fuit ac tantus tumor *Nebuchadnetzar*, dū adhuc in imperij apice & regis æquore spatiabatur: nunc porro casum & ruinam eius videamus, quæ subsequitur, ver. 31. 32. 33. *Eadem hora verbum illud completum est in Nebuchadnetzar: nam ab hominibus depulsus herbam ut boves comedit, & rure cæli corpus eius intinctum est, v/g, dum pilus eius ut aquilarum pluma crevisset, & unguis eius ut avium*. Attendant megistanes, attendant principes & qui solia occupant deaurata, quantuli sint vniversi, auferente Deo benedictionem.

6 Modò *Nebuchadnetzar* palatiū habuit angustum & splendida laquearia, nunc vastam habet tetricamq; solitudinem; modò stipantes habuit aulicos & procerum turbam, nunc boym habet satellitia; modò exquisitas habuit dapes & dulciaria, nunc gramen cuiuis plantarum iniuriæ expositum; modò benè curatā habuit cuticulam & aquā roseā lotas manus, nunc invitus rore & pluviā conspergitur; modò pilorum & vnguium luxuriam ad ornatum dissectam habuit, nunc utrinq; horror fit sibi; modò potentissimam habuit monarchiam & grandes possessiones, nunc solam habet nuditatem, amisit cætera. O stuporem! Factus est *Nebuchadnetzar lob*, amisit omnia; factus est iumentum, carpitq; herbulam; nudus errat, nudus obambulat, nudus iacet, nudus umbras quærit arborum, qui dudum instar immensis arboris umbram locupletissimam dedit alijs, Dan. 4. 13. Dic iam potentissimi spectrum, quōnam abierit potentia tua? decor? robur? quōnam magna illa Babylon? quōnam coronæ? stolæ? pompæ? lautitiæ? insigniæ? thesauri? Dic, quis te in solitudinem abegerit? quis in humum curvaverit? quis alienos cibos & abhorrentes gustare iusserit? quis delicatulam carnem ventis attriverit? Equidem non alia fecit hæc nisi dextra Altissimi; prout ipse tu, completo septem annorum servitio, fateri cogeris. Ille, ille vniversa
pri.

primū dedit cumulare, postea iratus abstulit, ille tuam tibi nuditatem reliquit, repetijt sua. Ex te talis eras, ex Deo opulentus; ex te nullus, ex Deo magnus.

7 Quare vt *Iacob Esau* dixit, Gen. 33. n. *Gratias* mihi largitus est Deus, est q̄ mihi ex omnibus ita cuilibet Christiano ingenuè fatendum, omnia sibi ex divino favore & beneficentiā provenisse; vt si à vertice ad calcem semetipsum excusserit, nequicquam reperturus sit quod non sit Dei. Propterea sancti aliquando cineris, aliquando pulveris nomen ultro admiserunt, non dedignant hanc suæ naturæ infamiam inscribere, quò Dei gloria fieret illustrior. Nam quum cinere & pulvere nihil abiectius sit, nihil pauperius, qui ad ista se demittunt, agnoscunt vitam, substantiam, dona, membra, & quæcunq; corporis vel animi ornamenta coelitis profluxisse, inopiam tantum, pudorem, & nihil sibi reservantes; non secus atq; *David* Pl. 78. 70. caulas gregis reservans sibi, quæ honoris fuerunt & maiestatis, Deo triebat.

8 Tantò maior eorū fastus, qui in quavis autòrē celant benedictione, & tanquam non ferendum imperio linguæ ejiciunt, instat *Esau*, Gen. 33. 9. dicentis; *Est mihi satis, mi frater*. At quis dedit? quis contulit? vbi autq; vbi gratiæ? silet supprimitq; ex more tumidorum, qui monarchiam in labijs ferunt, gravatē ferentes quæ non sibi deferuntur. Quemadmodum enim *Zedekiah* regnum ex iure vendicavit pro quo annuam pensionem debebat *Nebuchadnezzar*: ita ingratus rerum suarum dominium & proprietatem insolenter arrogat, ob quas, laudum & gratiarum continua tributa Deo tenetur persolvere. Nec defunt huius maculæ aliquāmulti, quibus illud in usu, manus ad Deum expandere vt accipiant, ora claudere cū acceperunt. In precando *Bartimæ* sunt, liberales admodū & serij, sed votorum compotes facti obmutescunt; quomodo in leprosis contigit, qui sanitatem vnā petebant à Christo, at mundati non omnes medicum agnoverunt; vnde *Servator*, Luc. 17. 17. *Novi decem purgati sunt novem autem illi ubi sunt?* En miram alterationem! Lepre infirmitas horum aperuit ora, mundatio obstruxit. Accedebant prius decem, nunc vnus tantū revertitur; clamabant decem, nunc vnus tantū laudat. Imago herclè

communis hominum ingratitude, à quibus vix decimæ laborum consecrantur Domino, adeò vt, si è decem vnus bonitatem eius commemoraret, reliqui ferè synanchen patiantur. Solent enim ieiuni canori esse, pleni obmutescere, & in admiratione potius rerum quæ dantur, quàm in benefactoris laudem prorumpere; vt olim fecerunt Israelitæ, quãdo pane è cœlis depluto quærebant *quid esset*, non quis dedit, Exod. 16. 16. In re nuda hæserunt, autorem tacuerunt: idemq; etiam vulgò fit quum aliquid novi in herbis, gemmis, mercibusvè suppeditatur. Excellentiam doni spectant possessores, datorem negligunt, formam rei & utilitatem stupent, vnde venerit non inquirunt; quasi verò instar mulieris Evangelicæ, Luc. 13. 11. quæ prono semper & curvato corpore humum spectabat, ad seiplos solùm terreque proventus inveniendos, non ad Deum celebrandum formati fuissent.

9 Proximi istis sunt, qui inter se & Deū partiuntur, aliquid suæ industriæ, aliquid divinæ benedictioni tribuentes; non totum sibi, ne nimis in Deum essent, iniuri; non totum Deo, ne nihil ipsi tulisse viderentur; prout de ambiguo in sociam scetu meretrix. 1. Reg. 3. 16. *Neg, mihi neg, tibi esse, sciudite*. In cuius litis decisionem, gladium spiritus subministrat *David*, vero parenti suam gloriam asserentem, Psal. 115. 5. *Non nobis, Iehova, non nobis, sed nomini tuo da honorem*. Iterat negationem vt validius affirmaret, ietq; velut repetito omnem humanam perimeret ambitionem. Quemadmodum igitur Anna filium suum integrum à Iehovâ datum ei consecravit. 1. Sam. 1. 28. ita nos oportet quæ accepimus, integra eidem consecrare. Auferat namq; vermiculorum texturam, vbi sericum? auferat bouum tergora, vbi calcei? auferat lanam, vbi panni? auferat apum examina, vbi mel? auferat metalla, vbi nûmi? auferat vitam, substantiam, aciesq; membrorum, & vbi homo? aut quid hominis præter guttulam? In semine habitat mundi hæres, naturæq; fonticulo adumbratur qui mox omnium est potiturus. Quam sui originem vilem & abiectam si mortales perpenderent, clamarent cum *Danielo*, c. 9. 7. *penes nos pudor faciei*: penes nos qui in vteri angustias compingimur; penes nos qui à semine nascimur, principio tam infirmo, vt *Onan* in terram lascivius perderet hominem. Gen. 38. 9. Cur ergo se quispiam Oceanum credat, qui nuper natus gutta fuit? cur omnia sibi suâ industria provenisse iactet,

Etet, qui in conceptione ne minimam quidem habuit sui partem? Emendicavit in vtero à parentibus naturam, à matre alimentum, à Deo animam, ab involucrio domum: quæ principia mendicitatis ostendunt, nihil deinceps nato nisi aliunde accedere. Et ne cui præter Deum omnia vitæ subsidia adiumenta q; deferret, moneatur indies ad ipsum recurrere, cœliq; ianuam hac pulsare petitione, Mat. 6. 11. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.* Da, ait e-
genus, da opulentus, & quem coronæ fascelq; ornant, isthic oportet mendicare, nisi præ superbiâ orare nolit. Quanquam enim multa ad votum possideat, tamen quando supplicaturus est, le-
hovz manum agnoscit, invitat, suoq; palam iuri in omnibus renunciat, non secus atq; prætor regi suo claves tradens civitatis, & se & totam ab ipso pendere innuit civitatem. Quæ quum ita sint, Mariam imitemur *Magdalenam*, & ad pedes Domini fufis artubus provolvamur, nuditatem nostram in ingressu, exitu, corpore, animâ, partu, gratiâ fatentes liberè, & cœlestium herodum peccatorem devotissimo zelo canentes, Apoc. 7. 12. *Amen: benedictio, & gloria, & sapientia, & gratiarum actus, & honor, & virtus, & robur Deo nostro in secula seculorum.* Nos enim ab initio sumus luti consanguinei, omniumq; creaturarum, si sua singulis restituantur, egentissimi; Deus autem re & appellatione *perfectus, omnisufficiens*, vel, si literam vrgere liceat, *perpetuus finis vberis*, quandoquidem sua in quamq; necessitatem vbera exporrigit.

10 Est & altera vis huius doctrine, nitidiores hominû vellicans, Fructus 2.
quorum in amictu animus totus versatur. Nam si antè & retrò aspexerint, quid causæ est cur superbiant, aut splendere cupiant? Perinde igitur faciunt, ac si quispiam natum se mendicum & morturum certò sciens, interea inflaretur, vestesq; sumeret pretiosissimas, quas non multò post cum infamiâ deponere cogetur. Aut *Iezabêl* infortunium exprimere dicantur, quæ pîcto vultu & compositis ad luxum vestibus morti tradebatur. 2. Reg. 9. 30. O incredibile fatuitatem & amentiam! tot insures, gemmas, monilia, birros, chlamydes in certissimi spoliatoris adventum præparare. Mors siquidem spolia dividit inter se & amicos defuncti, vestes relinquens, cadaver aufereus; vt aliquando fecerunt Madianitæ, quum ipsi *Iosephum*, fratres eius tunicam auferebant.

11 Quæ communis omnium conditio sobrietatem suadet in amictu,

Atū, eosq; maximè propinat deridendos, qui ex sumptu laudem
consecantur; qui quantò sunt elegantiores, tantò sunt elegantius
fatui. Videas hanc septimanà fulgentem heròem, rigentem proxi-
mà; videas manè insignibus decorum, ante vesperam nudum, lin-
teiq; obvolutum. Sic, sic repentè vernis exuti vestibus autum-
num sentiunt, & in suam resoluti originem cadavera efficiuntur:
vt non temerè Deus superbix hominum coërcendæ, quam pro-
currentibus annis futuram vidit, pellium amictum primò institu-
eret, Gen. 3. 21, quæ cuti circūniectæ cutem referrent, tantillūq;
abessent à nuditate. Satis enim putavit indumentorum, si mem-
bra tegere, & frigus arcere poterant. Non stolas, cidares, tibras,
chlamydes, ne in Imperatore quidem totius orbis pariebatur, sed
asperū simplicemq; habitum. Cui in incunabulis mūdi Patres
assueverunt, itemq; post eius seculi decursum Patriarchæ & Pro-
phetæ, quos in ovinis & caprinis oberrasse legimus, Heb. 11. 37.
Talis fuit hirsutus & hispidus *Etiab*, qui cœlum precando clausit
& aperuit. Obrigit foris pilorum acie, vt rigorem mortis imita-
retur, 2. Reg. 1. 8. & bestix pellem circumtulit, vt nuditatem
suam, quam solo tandem redditurus erat, semper coram habe-
ret. Sub quo tam fero & simplici habitu quàm plurimæ virtutes
delituerunt, non secus atq; sub ostreitegumento purissimi vnio-
nes, Contrà verò Herodi Act. 12. 23. accidit, quem velle regiā
coruscantem, & insidentē solio vermes adoriebantur, nec pom-
pam, nec satellitia, nec personæ maiestatem veriti. Quis hic atto-
nitus non confisteret, videns in vivente homine tanquam in se-
pulchro vermes iugiter pullulascētes, & quæ aliàs semper de-
functum comitari solent animalcula, è corporis adhuc sani tugu-
rio prospectantia, Nequicquam tunc splendor vestium, nequic-
quam vnionum apparatus, aut fibularum scintillationes profue-
runt, quando quidem ista, vt humanæ mortalitatis opprobria, de-
riserunt pusilli fœtus, suaq; delitias, quas ita ornatas repererunt,
more vulturino impetebant.

12 Tollantur itaq; in amictu sumptus nimij, & quæ licent,
ad modestiæ regulam componantur, in recordationem pec-
cati & erubescētiæ, quorum sunt vestes insignia. Nisi e-
nim delictum fuisset, earum vñs in omne ævum latuisset.
Postea verò quàm reatus accessit, mox vela & tegumenta
quæ

quæfivimus. Vnde amictum quidam laqueo comparat, quem fur in perpetui reatus memoriam circumferre iubetur. At si hunc argenteum, eburneum, acupictum, aut lapillis variegatū faceret, nonne risu & complofione pedum esset castigandus, quod infestæ infamix simulachro gloriam affectaret? Aut si ferreis compedibus adiudicatus aureos Æthiopum & pretiosos inderet, nonne vecors & nullius mentis reputaretur? Perinde etiam nitidior pars hominum, & calamistrati ganeones, qui varijs exoticisq; indumentorum formis gestiunt, vtrò non solum dementes magis, sed & infames redduntur, quia terfiores alijs quæritant infamiâ; ut in eos competat, Phil. 3. 19. *Quorum gloria confusio*: dum gloria excidentibus quam venabantur, confusionem suam ostentant fratribus.

33 Verum non sunt hæc ita austerè intelligenda, quasi nullum debeat esse inter reges & mercatores, principes & plebeios in vestitu discrimen. Nam & Spiritus Sanctus stolas, coronas, trabeas, muriceq; nitentia amicula concedit viris primarijs; & talem ego censeo oportere esse differentiam in vestitu procerum & plebeiorum, qualis est inter fulgorem Solis, Lunæ, & minorum stellarum: aut qualis fuit in statu Nabuchadnezari, cuius caput insignivit aurum, cervicem & pectus argentum, ventrem & femur æs, crura ferrum, pedumq; alteram partem ferrum, alteram lutum. Dan. 2. 33. Ad quam formam commodissimum fuerit omnes in amictu variorum ordinum varietates admetiri, ut alij tanquam capita Rerum publicarum auro fulgeant, alij tanquam pectora medio incedant habitu, alij tanquam pedes infimiq; ordinis plebecula tenuissimè vestiantur.

Mens peccati rea semper querula. Icon 2.

Qui foeminam linguâ calentem & verborum prodigam duxerit, torqueri eum necesse est & absumi indies, teste Solomon. Proverb. 27. 15. *Stilla continua tempore imbris vehementissimis, & mulier contentiosa aqua sunt inter se.* Ut enim assiduus guttarum imber solidissimos lapides minutatim

excavat: ita iugis rixarum appulsus animam quantumvis fortem aliquando enervat. Cuius picturæ veritas, nescio an in aliquâ re clarius appareat, quàm in conscientia hominis afflicti. Est enim hæc contentuosa mulier, quæ perperuas turbas ciet ex iniquitatum recordatione orientes. Nonnunquam ineptias repetit, nonnunquam mendacia, nonnunquam iuramenta, nonnunquam limos invidiæ oculos, nonnunquam tumida supercilia, nonnunquam libidinum spumas, nonnunquam aliorum deprædationes. Et quid non in buccam venit garrulæ afflicteque conscientie? Inde gemitus hominum in animis malè habentium, inde vociferationes, inde clamores. Sunt, qui cum *Caino* queruntur eiectos se à facie Dei; sunt, qui inferos patere sibi & dæmonum umbras obversari credunt; sunt, qui vncis feralibus excipi sua corpora, & flammarum rivis perurenda tradi existimant; sunt, qui ad tribunal Dei rapi se, & nigro calculo notari putant. Atque hæc omnia conscientiam loquuntur timidam, infirmam, vacillantem; quæ non tantum malos comitatur, sed bonos, eò nonnunquam redactos angustiarum, ut de misericordia Servatoris sui dubitent, & cum Israëlitis hæc illac nutantes clament, *Estne laboravi inter vos? annunt* Exod. 17. 6.

2 Metus autem iste exinde oritur, quia Dominum oculos suos avertere, & per aliquot horarum, fortè hebdomadarum spatia internam consolationem auferre vident. Cuius temporariæ derelictionis tormenta & cruciatus neminem opinor iustorum extitisse unquam, aut futurum qui non persenserit. Sic sponsa dilectum suum diu absentem quæsit anxie, Cant. 3. 4. & in mysterio *Magdalena; Suspiravit Dominum meum, nec scio ubi posuerint eum*. Ioh. 20. 13. Quis potest esse lacrymarum & luctuum finis, quando eum amisimus, qui lacrymis finem imponat, suspirijs modum? quis gemituum terminus, quando eum non sentimus, qui facie suâ gemitus in tripudia vertat?

3 Cæterum, tres ob causas, piorum animas ad certa tempora & momenta derelinquit Deus. Prima est, ut ipsi suam videant infirmitatem, & quum naturâ sint filij iræ ac mortis, quàm nihil internæ pacis ac vitæ habent, fateantur: quod Psalmista agnoscens his verbis precatur Dominum, Pl. 51. 13. *Ne abicias me à facie tuâ, & spiritum sanctum tuum ne recipias à me*; probè sciens, ne quicquam boni aut lætitiæ superesse hominibus, ubi à suavissimo lumine di.

divini vultus exulant; imò perinde ijs contingere atq; orphanis, qui parentum nudati præsidio, omnimodis iniurijs exponuntur. Hinc Christus ita solatur discipulos, Ioh. 14. 18. *Non reliquam vos orbo;* quasi diceret, etiamsi me vltra visibiliter præsentem habituri non sitis, & familiari curâ incubantem, tamen virtute Spiritus mei etiam absens adero, non secus atq; tutor pupillos defendens adversus inimicorum rapacitatem.

4 Secunda causa est, ut agoniam IESU CHRISTI & lethalem tristitiam, quæ animam ejus tantùm non absorbit, aliquousq; persentiscant, saltem scintillas magnorum illorum ignium experiantur, quò dilectionis ipsius igoem, quantus esset, in tantis angoribus velut per gustum cognoscerent. Dolor quippe ejus non potuit non esse infinitus, quum supplicationibus, clamore valido, ingentiq; vi lacrymarum apud Patrem contenderet. Hebr. 5. 7. Nec minùs effusus amor, qui ideo tribus potentissimis comparatur, Cant. 7. 10. morti, igni, sepulchro: *fortis est ut mors amor, durus ut sepulchrum zelus; prava eius prava sunt, ignisq; flamma divina.* Singula hæc in ipsum quadrarunt, cui satis non fuit ignem in animo flammis infernalibus & pœnis damnatorum accensum circumferre, nisi & volens mortis portas sepulchriq; sinus intraret.

5 Tertiò subtrahitur Deus aliquamdiu, ut redeuntem boni alacriùs excipiant, firmiusq; retineant. Talis erat sponsæ gratulatio in amatum suum incidentis, Cant. 3. 4. *Quum invenis quem diligit anima mea, prebendi eum non situra;* & *M. Magdalena*, reperto Domino, oh quàm gestijt? quàm fufis vlnis mambusq; contrectare perrexit? Quòd si tanto illa gaudio efferretur ob conspectû Domini mox abeuntis, Ioh. 20. 16. quantò magis nos exultemus, ubi in cordû hospitia diù absentem, & nunquâ abiturum suscepimus? Tunc enim ei conveniet redeunti, quod de *Onesimo Paulus*, Epist. Phil. 15. *Servotus est a nobis (Deus) ad tempus, ut æternum recipereamus.* Testantur hoc bonorum exempla, qui post reducem Spiritus consolationem, & afflatus misericordiz, firmissimâ in Servatorem fide recumbunt, nullis vnquam exinde machinis, nullis afflictionibus dimoti. Et quantò priùs doluerunt magis, tantò postea exultant impensius; fidenter iam persuasi, nihil se posse dividere à charitate quæ est in Christo Jesu. Est

liquidem pax conscientiae altera *Abigail*, quae litem componit *Davidem* inter & *Nabalem*, Deū & homines; nihil timere iubens irae aut damnationis, quū principē pacis Christum intromiserint.

6 Differunt autem piorum interorū afflictiones ab impiorum, quod pij aliquando in medijs angoribus radium consolationis habeant, velut lucem tenebris intervenientē: Impij contrā sempiternis in animā horrorem tenebris, & continuo vermis intellinī morfu torquentur. Inde voces illae litigiosae mulieris conscientiae, quae praeteritas iniquitates semper exprobrat; & cum infinitae sit memoriae, singulos à cunis ad caniciem defectus, transgressionēs, scelera, facinora ad vivum representat, dicens, ut *Davidi Nathan*, 2. Sam. 12. 7. *Tu vir ille es*: Tu fundos aliorum diripuisti, tu bona pauperum invasisti, tu virgines illicite deperisti, tu voluptatibus magis quàm Deo inservisti. Quibus testimonijs convictus, dici non potest quàm angatur importunē, mille prius identidem mortes cupiens quàm vel vna adveniat. Nā ut *Iobi* vxor ipsū à benedicendo avertere studuit ut blasphemās moreretur, c. 2. 9. ita querula conscientia intus clamat, Occidite vos, mergite, suffocate, precipitate. Tūc apparātur enses, pugiones, laquei, venena; exquiritur locus, captatur opportunitas, in quā se sualq; perdāt animas. Quod *Achitophel* ingenio iudicioq; praestantissimus palā fecit, quū leviculā occasione motus se suspenderet. Quanquā enim velut Angelus emereret cōsilio, non tamē persuadere potuit cōscientiae, in Deum nequitiam, in Regem perfidiam exprobrāt; nec, qui omnes sui temporis vicit oratores, vnum intra se loquentem coercere. Tandem litem subijt *Saul*, cui, dum balārent foris oves, balavit intus anima, dum mugierunt boves contra mandatum Dei reservati, immugijt conscientia, horrendum quid insonans, & durum vigilantī, somniantī, ambulanti, sedenti, donec in spontaneam eadem coniecisset, 1. Sam. 3. 1. 4.

7. Isto etiam mortis genere complures hodie periisse novimus, qui iniquitatum suarum reatu ad vim sibi inferendam adigebantur: & quod nos maximē stupefactos tenet, ita in procurando exitio ingeniosi fuerunt & dextri, ut alij in aquā, quae vix inclinatū corpus tegere potuit, suffocarentur; alij utroq; pede humum tangentes suspenderentur. Apparet ergo quanta sit conscientiae caraficina, & quām omnem tyrannidem longē superans; quum
hæc

hæc corporum modò necem imperet, illa autem & corpori & animæ exitium machinetur. Eoq; magis miranda est illorum infamia, qui, vt conscientia fugiant tormenta, in eadē ruunt voluntariam; similes ijs, qui flumen metuētes in Oceanum merguntur. Est enim Infernus *abyssus magna*, Apoc. 18. 8. in quā omnis generis cruciatus reperiuntur; quos si cum conscientia *senticis* contuleris, omnino *flagella aculeata* videbuntur, quæadmodum in sui & patris cōparatione dixit *Rebisbam*, 1. Reg. 12. 14. Conscientia cruciatus lenitèr verberant, illa autē Inferni tormēta vulnerabūt; istæ molli impetu castigant furia, illæ eternū lancinabunt. Cuius doloris inæqualitatē videre est quādenus in igne, quæ accendi fecit *Nabuchadnezar* ad triū puerorū cōbustionē. Nā, vt ibi flammæ, quæ foris provolātes vicinos Caldeos absumpserunt, arguebant quātus esset & non ferēdus æstus in medio clibano, Dan, 3. 22. ita internæ animorū flammæ, quæ velut Inferni propagines impios vrunt, nonnunquā etiam vitā privant, indicant planē, quæ gravis & inmensus flammarum Oceanus ibi recondatur.

8 Alteram imaginem cōtentioſæ mulieris exhibet *Sophistica*, Fructus 2. quæ nova semper inter philosophos & Theologos excitat iurgia, dum captiosis ludit quæſtionibus & argumentis. Huius lacunæ sunt Scholasticorū & Sorbonistarū libri, quorū si adyta inspexeris, inextricabiles pugnas & cōtentionū palisim labyrinthos reperies. Nonnulli quærit quo die crearentur Angeli; nonnulli, quā horā eiiceretur *Adam* ē paradiso; nonnulli, quo loco futurū sit iudiciū, statuuntq; vallē *Iosaphat*; nonnulli, quo pœnarū genere torqueantur damnati; nonnulli, quā ætate resurgent mortui; & sexcenta huiusmodi, quæ litem movent, fidem non promovent. At consultius multo tacere vbi Deus non loquitur, quā loqui tacente Deo, & in garrulam sciendi curiositatem prorumpere. Fuit siquidem is morbus primorum parentum, qui id maximè nitebantur, vt Dij essent scientes bonum & malum. Sed (proh dolor) magno suo incōmodo se tandem homines invenerunt, scientes bonum quod amiserant, & malum quod vltro accersiverant.

9 Curiosi igitur isti & loquaces Dij mittendi sunt ad Abrahamum, qui multa sciscitabatur à Deo, sed non plura quā responſionibus ille suis firmavit, Gen. 18. 22. Perinde etiā ijs faciēdum, vt ad omnia quæ anxie disputārint, videant habere se Spiritum

Sanctum in sacra paginâ respondentem. Secus, arbitrentur sibi à Domino regestum, quod olim *Petro* sciscitanti quid ageret *Iohānes*, Ioh. 21. 22. *Si velim enim manere donec veniam, quid ad te?* Non negavit mansurum, sed nec affirmavit quidem; tantum respondit oblique, ut *Petri* curiositatem retunderet, & curiosi deinceps ingenia ostenderet in arenâ hzere, nec certi quicquam, ubi extra Scripturæ limites feriuntur, invenire. Caveant itaq; omnes, præsertim Theologi, quomodo in sacris rebus non revelatis contentionem foveant, ne litigiosa mulieris opprobrium incurrant. Desinare enim aliquid quando Spiritus veritatis tacet, quid est aliud, quam supra Dei Spiritum insolescere, & in falsarum opinionum myriades sponte demergi?

10 Hinc *Paulus* Tit. 3. 9. *Stultas quaestiones & contentiones & pugnas legales cohibe; sunt enim inutiles & vana; ubi non omnes damnat quaestiones, sed eas modò, quæ salutis profectum, & bonæ vitæ frugem remorantur.* In quibus quantò plus inest vanæ philosophiæ, tantò minus veræ pietatis; quantò plus Dialecticæ, tantò minus salutaris cognitionis. Non quasi aut hæc aut illa, si ritè adhibeantur, Theologis quicquam incommodent, (quin potius monilium instar sunt, quæ Dei populus ad sacri tabernaculi ornatum structuramq; conferebat) sed quia sophismatum & argutiarum textrina sanè fidei, ut *Agar* Dominæ, sæpe nimis procaciter insultat, dum hæresin fidem, & fidem hæresin conatur astruere. Id verò nonnulli considerantes Antiquorū, omnes hæreticorum & hæreseōn nervos, in Dialecticæ captionibus & effugijs constituisse notant: quæ quia singulari artificio contexta, Scripturæ testimonijs induebant, Angelos se lucis, verosq; Christi discipulos iactabant. Quare nec in disputando, extra limites verbi, ingenijs vnquam velitemur nostris, nec examini aut quaestioni subijciamus consignatam veritatem; memores *Zacharia*, qui, quum promissionis divinæ fidem querendo tentaret, elinguis statim reddebatur, Luc. 1. 20. suo docens infortunio, melius cum ijs agi qui linguæ carent beneficio, quam qui eius sobrietatem prætervecti, & suo omnia modulo metientes, pertinaciter contendunt litigantq;.

Tertull. de præscr.
Cypr. 12.
de Trinit.
Ambros.
lib. 1. de Fide.
de. cap. 3.

*Ecclesiae Visibilis in puerperio &
sobole conflictus. Icon 3.*

PErcontanti *Rebecca* cur ita malè haberet uterus, respondit oraculum, Gen. 25. 23. *Dua gentes sunt in ventre tuo, & dua nationes edita ex visceribus tuis separabuntur, quarum natio una robustior erit altera, & maior serviet minori.* Egregium sanè Ecclesiae visibilis specimen, quae, instar *Rebecca*, duas concipit, parit & fovet gentes, priorū vnā, alterā impiorū. Cuius rei iā olim protoseminaria in *Caine* & *Abele*, geminis itidem (vt non nemo vult, R. Shel. Gen. 4.) apparuerūt: Quorū ille iniustus fuit, hic iustus, ille homicida, hic victima. Et quanquam vnus *Adami* scholae surculi, vnus religionis alumni essent, palām tamen studijs animorum & affectibus pugnabant, *Caine* ad rixas & iras, *Abele* ad mansuetudinem composito. Vnde factum, vt, quia de suo libamina parum feliciter processerunt, impius vitam sitiret pij, nec nisi cruore satiaretur. Revixit ea demū effigies in *Iacobo* & *Esaū*, qui sub vnus alvi complexum venerunt, vnoq; partu effundebantur. Sed priusquam huius mundi lucem salutassent, gravissimum bellum in maternis visceribus excitāunt, & qui naturae deo vincti consortio, tenellis adhuc & artubus & animis ab invicem dividebantur.

2. Talis utiq; est *Sionis* conditio, & tam discors omni ex parte soboles, quandoquidem malorum & bonorum semper intumescit propagine, cum *Semo Chamum*, cum *Cepha Iudam*, cum *Paulo Demam*, & cum verè sanctis Iudæis semi-sanctum parturiens *Ananiam*. Ex quā dissimilitudine capitis & affectuum, variae pugnae cōtentionesq; oriuntur. Serit hic odia, ille alter schismata, tertius dilectum *Satanæ* germen, hæreses: vt mirari non sit, cur in *Rebecca* gemitus ita frequenter erumpat Ecclesia, *Si scio est, quare hac conditione sum ego?* Gen. 25. 22. Si schismatibus, si hæresibus, si intestinis odijs mei consistētentur filij, quorsum tam numerosi partus? quorsum tam infelicia puerperia? Rapit iustus coelum, iniustus terram, mundanus aurum deosculatur, pius gratiam: Ex meā tamen vnus alvo, tanquam ex bisera stirpe, iniustus, iustus,

mundanus, plus prodierunt. Huc pertinet illud Apostoli, Rom. 9. 6. *Non omnes qui sunt ex patre Israël, sunt Israël*; nec omnes qui sunt ex Ecclesiâ, sunt de Ecclesiâ. Quemadmodum enim *Eſauus Rebecca* hausit substantiam non gratiamita reprobi & speciatim hæretici morû Ecclesiæ larvâ induunt, non sinceritatem. *Eſauus Rebecca* parvi-pendit, isti Ecclesiam; *Eſauus Rebecca* contumaciâ vulneravit suâ, isti Ecclesiam; ut verè ijs inurere possit Iohannis stigma, *è nobis egressi sunt, sed non erant ex nobis*, 1. Epist. 2. 19.

3 Caterum quod in fine oraculi subiecit Dei vox, *ratio quæ robustior erit alterâ, & maior serviet minori*, reipsâ impletum est, quando *Eſau* primogenituram lentium gustu *Iacobus* emit. In bonis autem spiritualitèr accidit per fidem, quæ suis viribus ac præpotenti conamine mundum vincit & Inferos: Inferos, Matthæ 6. 18. *Porta inferorum non superabimus eam*, & mundum. 1. Iob. Epist. 5. 4. *Hæc est victoria, qua vincit ipsum mundum, fides nostra*. Inferi licet tumultuentur, infrendat Satanas, minaq; conglobent tyranni, non tantillum movebitur fidelis anima, nec in extremis sponsum deleteret angustijs; sed quos arcere vi externâ non potest, credendo subiget.

4 Manus verò *Iacobi Eſau* calcem prehendentis, nihil est nisi luctus gaudium occupans, Prov. 14. 13. *Etiam ex risu doles animus, & tandem lætitia fit mœror*. Confirmat Amnon, qui præ vini libertate tripudians, & in hilares festivosq; sermones solutus, ipso momento perimitur, 2. Sam. 13. 29. Philistæos quoq; inter geniales epulas & cachinnos, quibus *Samsonem* exagitârunt, *Samsonis* lacerti obruerunt, Iud. 16. 13. Ita semper *Eſau* calci *Iacob*, lætitiæ mœror, cachinno fletus insidiatur. Quod vel nostræ mentes communiter prælagiunt, ubi in maximâ festivitate dicere solemus, timere nos, ne tam effusum gaudium mali quippiam, aut tristioris nunciij sequatur. Nec eventus fallit augurium, Deo ex insigni suâ providentiâ vitam nostram γλυκύπικρον faciente, dum lætis admiscet tristitia, ne, si humanos spiritus sincerû offlaret gaudium, in tēram toti recumberent. Novit enim *Excelsus* lætitiā, instar vini meraci, omnium corda nimis quàm citò inebriare, & à divinarum meditationum suavitate penitus abripere, nisi aquâ mœroris & lacrymarum confestim diluatur.

5 Idcirco Electi suâ quiq; ætate agnatam ferunt in mundum tristi.

tristitiam, & ab utero simul adolescentem, ut in presenti seculo
gemere discant, tandemq; cum *Maria Magdal.* flentes inveni-
ant Dominum, Quod & Servator discipulos opportunè præmo-
nuit, Ioh. 16. 20. *Amen, amen dico vobis, si letitis vos & lamentabimini,*
mundus autem gaudebit: vos vero tristes eritis, sed tristitia vestra eva-
det in gaudium, Nam ut boni à mœrore ad gaudium transeunt: ita
mali à gaudio ad mœrorem, Luxuriabatur hîc Dives, mendicavit
Lazarus; ille bysso triumphavit, iste pannis immœruit; ille cutem
habuit tersam & limpidam, iste rugis & ulceribus obsitam: at,
quando mortem oppetebant, alterius voluptati successit dolor,
alterius dolori voluptas; Divitem rapuerunt Dæmones, *Lazarus*
pernicibus alii sustulerunt Angeli, Divitem Inferorum fauces ab-
sorptere, *Lazarus* *Abraba* sinus ac quietis gremium consopivit.
Non ergo abs re bestitudo lugentibus pronunciat, ac consola-
tio promittitur, Mat. 5. 4. *Beati qui lugent, quoniam ipsi solamen reci-*
piunt. Vnde pater, quantum Dei cogitationes ab hominum disse-
rant, quis apud magnates ferè omnes & plebem, in summo sunt
pretio voluptatis & lætitiæ filij, ijq; soli gallinæ albæ filij iudican-
tur: contrà, gementes & suspirantes, atro infortunij calculo pas-
sim damnantur. Atqui Dominum risisse nunquam legimus, fle-
visse sapius; & *Davidem* (ut alios taceâ) suis lacrymis tanquam
panibus interdiu saturatum. Habent enim Sancti *Lea* oculos te-
neros & exudantes, qui facili in rorem solvuntur ob afflictionis
copiam ubiq; occurrentium. Quæ tanta est, ut incolatum eorum
faciat *vallem Bæa*, id est, plorationis, per quam ad ridentem per-
gunt *Sionis* terram, Psal. 84. 6.

6 Hæc autem doctrina mimos taxat, ioculatores, & quotquot
choræis, leporibus, comestationibus petulanter indulgent: cuius-
modi solet potentes humor ac mundanæ *Amaltheæ* plenos comi-
tari; qui, cum nullâ re egeant, si quando luctuum causæ interve-
niant, fremunt, indignantur. Aiunt tetricis & melancholicis ama-
ritudinem convenire, sibi nihil minus, quorum festivi spiritus, &
aëræ constitutiones spontaneam suadent hilaritatem. A quâ si
per unam hebdomadam morbi appulsu ieiunent, queruntur se
perpetuos mœoris exules, & in Altissimum cum *Iovâ* bacchatur
dicentes, *factum boni quoddam accensa est nobis ira ad mortem usq; ca.*
4. 9. Tantopere excandescunt ob cuiusvis tristitiæ morulâ festiva

capita, mundi q; suauiludij, quasi scilicet non nati fuissent vbi luctus & lamenta germinant, aut quasi naturæ suæ dulcedine omnes procul amoliri deberent anxietates. In quæ finem vel iucundos & facetos comites circumferunt, qui post exquisitas dapes iocis tanquam bellarij, corda ipsorum impingunt, vel citharistas & aulædos nutriunt, quorû mulicis Enthusiasms aduenientem pellant curam, donec tandem inter medios risus, instar Ammonis & Philistæorum, ne quicquam tale opinantes obeant. Sicut de sui quibusdam temporis, Job. 21. 12. 13. *Vociferantur ad tympanum & saltant, & latant ad sonum organi, Iu veterant in bono dies suos, deinde momento in sepulchrum descendunt.*

7 Alia longè est ratio piæ tetricorum, quibus id maximè placet in singultus & suspiria liquefcere, vt internam corruptionem & externas miseras elugeant. Nôrunt enim optimi agricolæ, isthic spargendum in lachrymis, illic metendum in gaudio, iuxta Vate, Psal. 126. 5. *Qui seminârunt cum lacrymâ, cum cantu metant.* Gratiissima quidem seimentis illa, quæ talem promittit autumnum, & pretiosum luctus semen, ex quo sempiternæ lætitiæ manipuli oriuntur. Quocirca stomachentur in mœrentes, quantum velint, faceti, austeros vocitent, Catonianos, acerbos, tam è ego virum, sua ac Israëlitis desinentem scelera, foris intusq; afflictum cuiuis prætulerim ludibundo, & cachinnis expatianti; non quod ridere nefas sit, sed quia perennes ioci, & continuæ ingeniorum velitationes, mentem indicant securam nimis, parumq; sui reatus, nihil præsentis miseræ memorem. Deus ita quondam obscurâ nubis adumavit caliginem, vt in eâ sæpenumero ad Israëlitas descenderet; idemq; adhuc Deus in nubilo suorum vultu & austero fronte habitat, nec Iobis squalorem, nec Ieremiæ lamenta, nec cuiuspiam poenitentis singultus refugiens. *Dolor quippe secundum Deum, efficiat recipiscntiam ad salutem.* 2. Cor. 7. 10. Neq; tamè propterea nullam in hac vitâ concedimus Electis lætitiâ, imò longè maximâ & vberriam, quia dum foris gemunt, intus exultant spiritu, & dum in supercilij pendet mœror, in animis ridet & cōscientijs, teste Paulo, 2. Co. 6. 10. *vt dolētes, sēper tamē gaudētes.* Quo lēsu cum malogranatis videntur comparari Can. 7. 12. quæ duri extrâ sunt corticis & austeri, intus verò mellitissima grana succumq; præbent Ioviale. Perinde boni, hominibus iniucundi apparent ob
. al.

afflictiones, singultus & suspiria, sibi autem iam tunc Deoq; sunt iucundissimi, ob arcanas in ipso delectationes, quibus tanquam æthereo potati melle, non tam exultant quàm iubilant.

*Christus in se formosissimus, in ipso
Sancti. Icon 4.*

Qui supremam formæ elegantiam affectant, tunc videntur assecuti, quando in genis supernatantem habent albedini ruborem. Est enim hoc Veneris pigmentum, & pulchritudinis flos delibatus, qui geminis coloribus, velut adiacentibus flosculis, ora hominum venustat. Eam formæ elegantiam Christo tribuit sponsa, Cant. 5. 9. *Dilexi meum candore, & rubore vexillarius est à myriade*: Candor puritatem significat, rubor passionem; ob candorem vocatur *lilium*, ob ruborem *rosa*; Cant. 2. 1. *Ego sum rosa Sebaronis, lilium convallium*. Quod genus pulchritudinis ab ipso tanquam à capite ad membra diffunditur. Illorum enim ubi peccata in sanguine agni lavantur, emergunt lilia; ubi corpora martyrio traduntur, fiunt rosæ. Iniquitatum remissio puros facit, & candidos, passionis calix rubentes & purpureos. De altero, Psal. 51. 9. *Expiato me byssopo, ut mundus sum; absuito me, ut prænive albescam*. De altero Ioban. Apoc. 12. 17. *Anima sua prodigi fuerunt usq; ad mortem*.

2 Cuius constantiæ exempla non defunt in *Iacobo* & *Antipa*, quorum uterq; pro Christo immolabatur, & sanguinis effusione ruborem Dominicum expressit. Sic *Iguatium* feræ devorabant, *Polycarpum* ignes, alios cultella, alios saxa, alios cruces, alios excoitationes confecerunt, & ut ad *Mariana* tempora nostris proxima veniamus, sic viros, scæminas, ministros, laicos flammæ voracissimæ perdiderunt. In quibus, tanquam in igneo *Eha* vehiculo, cælum conscenderunt, & ad suum, quem supra se amaverunt, Deum transferebantur.

3 Neg; alius fuit inde ab initio status Electorum, qui nascebantur in sanguine, & profecerunt in sanguine. Quemadmodum enim semina iniecta terræ terram fecundant, & messem è minutis granis ingentem emittunt: ita rivi sanguinum è visceribus martyrum profluunt cælum fecundant, messeq; animarum uberant.

rimâ locupletant. Et si igitur Sancti omnes iniquitatum suarum remissione puri sint & pulchri, eos tamen longè pulcherrimos opinor, qui ad venustatē Domini accedunt proximè, & cū lilii, tūm rosas exprimunt. Cuiusmodi erant ij, quorum corpora sanguine perfusa historiam Dominicæ passionis adumbrârunt, & Christum nunc lapidatum, nunc consolesum, nūc crucifixum Deo repræsentârunt. Nam quantum sanguini Christi sanguinem addiderunt, tantò ipsi in suo corpore & capite siebant venustiores. Hæc igitur sola Martyrum felicitas, vt pelles cruore intinctas gerant, & plagis cicatricibusq; suo Redemptori assimilentur. Nolite iam vltâ, monarchæ, vestras iactare Veneres, & amorū genas lilij rosisq; decoratas: ecce vobis de ecclo lilium, & rosam, Dominum Iesum, omnis peccati expertem, quem capitis, manuum, pedūq; vulnera guttis coccineis tinxerunt; ecce denud & Martyres ipsius iustitiâ candidos, suo obitu rubicundos. Quorum ego malim me inscribi numero, quàm elegantissimæ formæ heroinas exquare, quæ extrâ tantum venult, intus deformes sunt, & maculis vitiorum totæ conspersæ.

Fructus 2.

4. Rursum in pulchritudine Iesu Christi, licet aliam eius in Cœnâ & Sacramento pulchritudinem notare; vbi non tantum candidus est, sed rubicundus, in pane candidus, in vino rubicundus; quæ clarissima sunt carnis Christi & sanguinis Symbola. Idcirco nonnunquam *vitū* appellatur, Ioh. 15. 1. nonnunquam *Manna* Ioh. 6. 35. ob candorem *Manna*, ob ruborem *vitū*, cuius vix erant membra clavis perforata, torcular crux, liquor pretiosus ille *Sanguis*, qui vinis omnibus excellentior, Deum lætificavit & homines. Vt ergo tunica cruore conspersa *Iosephi* interitum quoquomodo nunciavit: ita panis cum sanguine vvarum coniunctus, Christi mortem luculenter nunciat. Qui tanquam *Samsonis* Leo, Iud. 14. 8. in obitu favos mellis & insignem suavitatem emisit ad omnes nationes, totumq; fidelium orbem perfundendum. Mors quippe eius mortis aculeos sustulit, peccati vim fregit, Diabolum pessundedit, vitamq; nobis æternam procuravit.

5. Reminiscamur itaq; *Asahelis*, ad quem in sanguine suo pro: volutum quum venisset populus, constitit, 2. Sam. 2. 23. *Asahel* autem noster est Dominus Iesus in cruce pendens, &

& suorum membrorum stillis irroratus: hic consistamus, & videamus paulò Dei summam in homines benignitatem; videamus pro impijs pium, pro nocentibus innocentem vulneratum; videamus suo cruore manantem Iesum, videamus gementem, laborantem, palpitantem, videamus mortuum. Et quid amplius facere posset vineæ suæ Dominus? quid in suorum gratiam magnificentius? Clamavit *David* in terribili suorum strage, 2. Sam. 24. 17. *Ego peccavi, ego iniqui feci, hi autem, ha oves quid fecerunt?* Contrà Christus paternâ irâ flagellatus dixisse potuit, hæ oves peccarunt & iniquè fecerunt, at ego quid feci? Nulla siquidem in eo fuit labe, nulla macula, nulla ne levissima poenæ occasiuncula. Nos punivimus Christum, nos torisimus, nos affliximus; ipsius vibices nostri erant, livores nostri, cruciatus nostri, iuxta illud, Psal. 69. 5. *Qua non rapui, cogor expendere.*

6 Nihil tamen pro tantis beneficijs ultrà poscit quàm fidem, quæ ipsum de coelo nobis deducit in corda, & hospites Dei facit animas fidelium. Dum enim credimus, spiritualiter manducamus, & dum in creaturis mortuum accipimus, viventem percipimus fide. Quæ, velut *Iacobi* manus Angelum, importunèprehendens Servatorem, nō dimittit quoad benedixerit, suam nobis iniustis iustitiam impuans. Atq; hæc tunicâ induti, apud æternum Patrem propuri & pulchris censemur, non secus atq; ille idem Patriarcha in *Esavi* vestimentis *Isaaco* dulcissimus videbatur. Nam & is naturâ glaber, hædinarum pellium superiniectâ hispida carnem simulavit, Gen. 27. 18. itemq; Christus, quum naturâ esset lævisimus, similitudine carnis peccati vestiebatur, Rom. 8. 3. peccator exteriori formâ, & iniquitatum pilis obsitus communi iudicio apparens. Imò, quod maius est, peccatum fiebat, quando pro peccatis mundi immolabatur. Vnde *Iohannes* c. 1. 29. *Agnus Dei* vocat; non qualem *Israëlitæ* obtulerunt, quorum omnes agni, v. tuli, arietes, oves aliquot modò ætatum & vnius populi delicta sanaverunt: sed eximium & supra cæteros magnū, (prout adiectione Dei per Hebraismum significatur) cuius velleri impositæ sunt iniquitates credentis mundi. Hinc timor, hinc suspiria, hinc confictus voluntatis, hinc eiulabunda vox, *Tristis est anima mea* vsq.

ad mortem, Matth. 26. 38. quomodo potuit non triftari, qui tot vno momento triftitias habuit? quomodo potuit non ad mortem deijci, qui tot fimul mortes perfenfit in animâ?

7 Narrent, ſiquidem poſſint, vlla vnquam ſecula, rorem ſanguinis humanos artus ſponte depluiſſe, aut cruentis ex ſe ſtillâ manâſſe membra; & ſi non poſſint, vel invita fateantur Dominum Ieſum, qui, quantum doluit, tantum dilexit, inenarrabilem & dolorem pro nobis, & amorem erga nos miraculo coſignâſſe, Luc. 22. 44. *Conſtitutus in angore intentius orabat: Erat autem ſudor eius quaſi grumi ſanguinis ſcendentes in terram.* Quod miraculum, coccineæ pluviæ ſequentis in cruce fuit augurium, ipſo iam tum parturiente guttas, quas poſtea in partu ærumnarum ſuarum copioſè effudit, quum membra clavis figebantur, & lanceâ latus apertum aquam & ſanguinem exudabat. O rivus illos ſacros! ð iucundam phlebotomiam! ð ſalutarem cuſpidem. Quàm fuit innumeris paraſangis excellentior virgâ *Moſaicâ*? quàm beatorum? Illa enim rupis latera aperiens, aquarum modò fontem elicit: hæc autem Servatoris latera aperiens, aquam & ſanguinem, Baptiſmi Cœnæq; myſteria propalavit. Quamobrem non ineptè Patres ſecundum *Adamum* primo aſſimilârunt, quia de eius latere dormientis formata eſt *Eva*, de huius mortui formata Eccleſia; *Eva* virgo fuit & ſponſa *Adami*, Eccleſia virgo & ſponſa *Chriſti*; Ejus ſœturam & elegantiam dedit coſta, huius puritatem aqua & ſanguis.

8 Accedant igitur Credentes, & in iſtis ſe lavent fontibus, vt cãdidi facti & rubicundi liliorum roſarumq; venuſtatem æmulentur. Nam quemadmodum *Simoni* Chriſtus, Ioh. 13. 8. *Niſi laveris, nihil tecum habebis commune*; ita in univerſum ait fidelibus; niſi vos aquâ Spiritus, cui virtus ſanguinis mei adiuncta eſt, emundavero, & à maculis omnium iniquitatum purgavero, nihil mecum commune habebitis; nec in terrâ, vbi per fidem habito in cordibus fidelium; nec in cœlo, vbi à patre facie ijs exhibeor. Tantò ſtudioſius cavendû, ne aſu temerario Cœnam Domini violemus, qui botros amoris ſui & ſanguinis in vinum ſolutos accedentibus offert, ſub vitis fructu ſemetipſum *vitem*, ſub pane carnis indice ſemetipſum *vita panem* liberaliter indulgens. Quâ cogitatione moneamur ipſum ſimul viventem & mortuû apprehendere, mortu-

tuum in Sacramento, viventem in caelo. Ut similis sit *Benoni* filio *Rahelis*, quem pater *Beniamin* vocavit, Gen. 35. 18. *Benoni* est & filius doloris sub pane & vino, quæ crucifixum loquuntur idemq; *Beniamin*, uti nunc sedet ad dextram Dei patris longè supra omnem potentiam & celsitudinem erectus. Eph. 1. 21.

*Non impossibile est easdem corporum moles
absumptas regigni, & suis partibus
reflorescere. Icon 5.*

QVando Christus *Lazarum* suscitaturus erat, fortiter clamavit, *Lazare, ades dum foras*, Ioh. 11. 43. Statimq; prodijt mortuus obvinctus caput & pedes. Similiter in resurrectione *Lazari*, divites, exite Christiani, Iudæi, Ethnici, exite languorum & mortis mancipia, semper revicturi. Tunc *Esaiæ* miraculum non erit mirum, ca. 66. 8. *Quis audiret rem huiusmodi quis videt talia? an offerretur ut pariat terra deo uno?* Parturiet siquidem terra illo die, parturient eremi, parturient campi, parturient colles, omnesq; monumentorum carceres aperientur, ut suos reddat captivos Numini. Nec unum modò *Ionam* profundet hujus ceti venter, sed plures *Ionam*, *Mischaam*, *Petros*, *Zabdan*, & innumera gentium capita, quæ è varijs plagis tractibusq; orientur. Aded ut stuporem iniectione sit tanta mellis hominum repente natorum, qui, quum multis per intervalla annis suo quiq; ævo primùm succederent, iam tandem mortui unius horæ, imò unius momenti puerperio suscitabuntur.

3 Accedant huc Athei, stentq; attoniti, dum vident sine genitura sobolem, sine parentibus filios; dum vident eos, qui septem vel octo mensibus continuis ad partum fingeantur, sine partu editos, sine ætatis incremento ad iustam ætatem proventus. Verùm negabunt ista fortè, & quæadmodum *Tribunus* in fame dixit regi, *Si Iehova faceret cataractam in calice, an posset effares ista?* 2 Reg. 6. 35. ita non nihil invertentes dicent; Etiam si Deus officios faceret in terrâ, non posset tot nationes oris & vultus delineatione
dis.

discrepantes restituere, tot dierum, annorum, seculorum labores in minutissimâ temporis interpiratione recolligere, tot nervos, musculos, lienes, ossa in cineres redacta & pulvisculum reconcinare. Comedit mater filium; quis è maternis artubus filiolum separaverit? voraverunt Canibales hominem; quis hunc reddere potest integrum, & tamen illorum corpora non extenuare? disseuerunt membratim Tyranni Christianum, aliasq; partes cani, alias vulturi, alias igni dederunt; quis post horum corruptionem redivivum faciet tot ac tantis martyrijis absumptum? Huiusmodi sunt ambages male-actorum, qui, tanquam noctuz, ad lucem fidei caligant, satis non habentes Scripturæ oraculum parvipendere, nisi & rationem à Deo expostulent, sciscitenturq; cum *Mariâ*, quomodo opus tam incredibile possit fieri. Nimirum à Creatore figmenta, ab Altissimo vermes: quorum si delibatissimi, ut *Moses* & *Iefona*, Numen propius audere in terris vetabantur, qui sit, ut impuri ipsius in cœlo apicem tentare audeant?

3 Retundendus igitur quâmprius eorum frons & comminuendus quæstione Apostoli, Roma. 9. 20. *Uos qui essis, qui ex adverso respondistis Deo?* E tenebris lucem fecit; quidni corpora luce amicta è tenebris sepulchri eruat? ex utero *Sara* mortuo filium dedit; cur non ex utero terræ mortuos restituat? umbrâ *Petrus* sanavit infirmos; cur non umbrâ suæ præsentis exanimes vivificet? præsertim, quum eadem sit utrobique manus, eadem potentia, quæ in omnipotente nihil novit arduum, nihil quod non confestim subigat. Est enim A & Ω principium & finis; Apoc. 1. 8. ut, quæ non fuerunt, ordiatur, &, quæ non sunt, pari facilitate revocet; principio finis, fini principium, vitæ mors, mortis vitæ & resurrectio. Quo sensu *claves* dicitur *habere mortis & Inferni*, Apoc. 1. 18. quia animas mortuorum ex Inferno cœloq; sumptas vivet demùm corporibus, ut æternorum instar gemellorum vitâ iunctim perfruantur.

4 Sin ista minus persuaferint, arbores contemplemur, quæ in autumno comam & colorem amittunt, appetente autem vere, tanquam in resurrectione, flores ostendunt, viridiq; foliorum amictu se renatas prædicant. Et quale, obsecro, est, quodd è granis hordeum oriatur? quodd in tam pusillis corporibus spicæ, paleæ, pubes, glumi, folliculi, culmi, totidem tam distincta corpora abscondan-

dantur? Nam si granum multifariam diviseris, cogitari non potest, in quam parte aliquid horum lateret; quæ tamen omnia, velut è communi matrice numerosa soboles, superfecundatione quadam progerminant. Nec aliter evenit lapidibus cerasinis, qui humo contexti radices pariunt, stipites, tenellas, barbatos flores, & maturos tandem fructus iusto rubore decoratos: quorum nihil in tam parvâ origine ne designetur quidem. Vnde patet, quàm expedita & citra omnem laborem futura sit resurrectio. Si enim è pauculâ semente ingens messis proveniat, quidni è membrorum pulvere in foveis abdito mundus emergat hominum? & si è granis quaquaversum dissectis spicæ, paleæ, pubes, glumi, culmi, follii culi nascantur, quidni è cranij in monumentorum opaco reconditis venæ, arteriæ, corda, iecinora, pulmones repullulent? quemadmodû factû est, Ezech. 37. 7, 8. vbi primum ossa in *ossibus* coierunt, dein carne & nervis tegebantur, postremò novo spiritu corpora intrante animabantur. Et certè, nisi daremus hoc Numini, ut semina naturæ abdita in vnam compagem reducere posset, varioq; & multiformi partiû ornatu convestire, infirmior erit in extremo temporû, quàm olim fuit, Gen. 25. 12, quû *Isaac* semetem in centesimâ foetus supra modum magnum locupletavit.

3 Quare, ut *Solomon* pigro ait, Prov. 6. 6. *Abi ad formicam, ô piger, aspice viam eius, & sapientia* mittendi sunt Athei ad Lunâ, Solè, diè, seipsos, ut resurrectionis veritatem perdiscant. Luna singulis mensibus perit, renascitur: Sol quotidianum emensus iter, in alterum orbem velut in tumultû conditur, statimq; post horas aliquot elaboratas, triumphantis instar, resurgit. Dies etiam, finito duodecim horarû curriculo, obeunt quasi, tenebrisq; nocturnis sepeliuntur, donec aurora scelericiter aspirans, chlamidemq; noctis abiciens, novâ dièi faciem reducat. Idem perspicitur in infirmitate ægrotâtis, quæ carnem assumit, vires attenuat, exugit robur, totumq; corpus anatome & macie describit: adèd ut ægrotus nondum mortuus mori videatur, nihilq; penè differat à peritunte, donec naturæ vis, tanquam in resurrectione rediens, appetitum stomacho, sucum genis, lacertis robur, & toti corpori plenitudinem instillet. Atq; haud scio; an illustrior vspiciam huius rei appareat evidentia, quàm in somno hominis, qui niſtans velut moritur, cubans sepelitur, nativam perdens substantiam

in putredinem abit, expurgiscens excitatur à mortuis, & surgens refurgit. Cui notioni apprimè consentaneum illud, Ioh. 11. 11. *Lazarum amicum noster dormit, sed proficiſcar ut à ſomno excitem eum.* Quum igitur ſomnus vitam non neget dormienti, mors certè diſtina vitam in perpetuum aut ſubſtantiam non negabit defuncto; quin potiùs, inſtar *Ieſuſua*, qui veſtes ſordidas depoſuit, ſumpſitq; mutatorias, Zachar. 3. 4. foetorem ſepulchri abijciat, ut incorruptionem induat.

6. Hęc, hęc fides Chriſtiani nullo vnquam movenda ariete, Deū, qui è lapidibus ſuſcitare potuit filios *Abraha*, & è terrà optimi auri copiam producere, poſſe ex lapideis monumentis ſuſcitare filios *Abraha*, aureaq; Sanctorum è terræ tumulis fabricare corpora. Quod vel extorquebit credenti potentia eius quā matrem fecit virginem; Eſa. 7. 14. ſaxum aridum, aquoſum; Exod. 17. 7. & ampullā viduæ ſemper minutam integram. 1. Reg. 17. 16. Nihil enim impedit, quò minus is, qui virginem fecit matrem, terram ieiunam & infœcundam numeroſā bēet prole, matremq; omnium faciat foecundiffimam; nec ei difficile, qui rupem aquis fluitare iuſſit, rupium cavernas ſucculentis membris implere, aut ei, qui ampullam viduæ ſemper minutam integram ſervavit, excelsas hominum partes & comminutas ſuæ integritati reſtituere. Mandabit Orco, & Orcus ſuos; cœlo, & cœlum ſuos; Profundo, & Profundum ſuos dabit mortuos: imò, ut de impio Iob. 20. 15. *opes quas abſorpiſſit evomet*, ita quicquid mortaliū ſuprà vel infrà mundus abſorpiſſit, ad vocem ultimæ tubæ cogetur evomere. Non montium cacumina, non vallium profunditates, non ſylvæ arboribus denſata renitentur, ſed vniverſa vtriuſq; hemiſpherij loca tumulos ſuos vltro aperient, prædaſq; mortuorum offerent adventanti Chriſto.

7. Duo autem adhuc morantur infirmos dubia: Alterum eſt, quomodo is, qui in alia mutatur, fortè in herbas, vermes, locuſtas, ad ſuam originem redire poſſit. Quam obiectionem præclaro miraculo expédiebat Deus, quum baculum *Moſi* in ſerpentem mutavit, & ſerpentem denuò in baculum: Exod. 4. 4. Non enim maius negotium faceſſet Omnipotenti, vermium & ſcorpionū ſubſtantiam in hominem, quā olim ſerpentem in baculum reſtingere. Cuius idcò ſpeciminis attendenda paritas, quia, ut idem numero

mero baculus redijt; ita ijdem numero homines resurgenti Job. 19.
 25. 26. 27. *Ego novi Redemptorem meum videre, & posteriorem super
 pulverem resurrecturum; et postquam vermes confuderint istud, vigila
 lante me; tum carne meâ me visurum esse Deum. Idem qui sum, & non
 alienus visurus sum mihi, & oculi mei aspecturi. Vbi adverte, carne suâ
 & oculis suis visurum constanter affirmare. Quodnî concedatur,
 Moses alius à Mose resurgeret, & Cain alius à Caino indicaretur,
 quæq; nihil iniusti patrarunt membra, æternis flâmis iniuste suc-
 cubeit: aded vt mortui, nō propius nativâ substantiâ, quàm spe-
 ctra & phantasmata æmulerentur, nec se magis referrent quàm
 Gedeoni fratres ipsi, de quibus Zeba & Zalmunna, Iud. 8. 18. *Qua-
 lū tu, tales illi tui erāt*: perinde mortui externâ lineamētōrū picturâ
 & imagine similes sibi forent, ijdem verò & germani non essent.*

8 Alterum, quod infantes in fide malè habet, est defunctorum
 simul suscitatio. Non enim consequuntur, quomodo tot viri, scē-
 minæ, gigantes, pusiones è varijs tumulis ad iētum oculi profili-
 ant, aut quâ virtute terra omnium seculorum homines confertim
 enitatur, quos infinitæ matres diversis seculis pepererunt. Tantâ
 ne vis vt insit humo, quæ negatur ætheri? maiorq; sepulchris sterili-
 bus fecunditas, quàm astris ingeneretur? Sic, sic infanire solēt non-
 nulli, & impudētique suæ mucronē in apertam lucē distringere. At
 hos rursū interrogatos velim, cur nō terram repente animet, qui
 verbo repētē formavit ccelos? & cur non hinc populos gētesq; de
 novo creet, qui ibi ordines creavit varios Angelorū? Si multitudi-
 nem obesse existimēt, perpēdant velim Angelorū exercitus quā-
 ti sint, perpēdant spiritus iustorū, perpēdant æthereas lāspades, &
 minutias arenarū, ac tū demū cōcedent, qui hæc fecit sine numero,
 & mortuos posse innumeros suscitare. *Qui*, ait propheta, *Esa. 40.*
*12. mēsū est pugillo suo aquas? & ccelos spithamâ expendit? aut cōplex-
 um est trientali pulvere terrâ? & ponderavit staterâ montes & collis lan-
 gibus? Ecce nubē miraculorū, quæ tātâ sūt, vt neminē præter Deum
 laudent; cui quum nihil sit arduū suprâ vel infrâ, negandū nō est,
 quin spiritus humanorū cadaverū seminarijs reddere possit, sive
 in ponto illi, sive in iugis, sive in nemoribus, sive in planitie, sive
 in quovis terræ angulo perierint. Et, ne multitudinē divinæ potē-
 tiæ obiectemus, ecce in spithamâ eius stellas numerum nescientes,
 ecce in pugillo aquas infinitas, ecce in staterâ montes nullius vn-*

quam alterius examinandos manu. Quorum singula quantumvis indurati Pharaonis linguam solvant in admirationem, & vel invito extorqueant, *apud Deum omnia possibilia.*

9. Facessat igitur mens, ratio & conceptus carnalis in ijs quæ rationem superant. Nam, quando Christus Lazarum suscitaturus fuit, *Moribam* ita increpavit, Ioh. 11. 40. *Nonne dixi tibi fore, si credideris, ut videas gloriam Dei. Si credideris,* ait; non, si comprehenderis: quia credi potest resurrectio, comprehendi non potest. Vnde *Thomas*, qui Dominicam resurrectionem liti subiecit, vocabatur *Didymus*; & rectè quidem; non magis ob partus qualitate, utpote geminus, quàm animi distractionem, quæ nõ credentes exercere solet, dum, modò Scripturæ testimonijs, modò suis argumentis persuasi, in duas velut partes scinduntur, geminiq; fiunt in seipsis. Sed apage rationis anxietatē in ventilandis mysterijs, & fidē adducas. Illa enim in profūdo quolibet mysterio facile mergitur, hæc autē erecto ore supernat; quemadmodum in *Petri* casu notare est, qui, quādiu firmiter credidit, firmo pede calcavit aquas, ubi verò iū cœpit diffidere, mari succubuit, Mat. 14. 29.

10. Tantò iustiorē meretur reprehensionē Veneris & carnis servi, quos omnium libidinum spurcitijs & voluptatū artibus immergi delectat, quasi nunquā foret revicturi. Sed, quādo in resurrectione, ipsorū corpora animas Inferno cœlōve nuptas repetierint, ut *Machabem David Phalti* cōiunctam, serd̄ nimis videbunt & sentient in quæ mala devenerint, audientq; è nubibus sēcentiā funestā quā meretrix configebatur, Apoc. 18. 7. *Quantū luxuriata est, tantum date ei tormentum & luctum.* Sequebantur prava nature motus & impulsus dēmonū, æterna dēmonū habeāt cōsortia; polluebant foris carnem, intus mentē operū & cogitationum rursiprudine, nunc vtrinq; patiantur, vtrinq; subeant iudicium. Quēadmodū enim *Jacob, Simeonē & Levi*, fratres in malo, eadē maledictione involvebat, Gen. 49. 5. ita Deus corpora & animas iniustorū, quæ simul peccarūt, cōmuni & perpetuā maledictione configet.

Fruſtus 3.

11. Secūdo in ijs Christi verbis significatur, status peccatorum, qui, quum sint toti spiritualiter mortui, opus habent ut toti resurgant. Infirmitas eorum est naturalis propensio ad malē agendum; ingravescētia morbi, vitiorum cumulus; mors, sensus omnis & aculei dū trāsgrediūtur carētia; sepultura, in veterata peccādi cōsuetudo,

tudo; & resurrectio, poenitentia. Quem statim innuēs Apost. Eph. 4. 22. *Depanite, ait, veterem illum hominē, qui de operibus cupiditatibus corrūpitur.* Non ait veterē intellectū, mentē, linguā, sed hominem, quia foris & intus corrumpimur, donec renouemur in Iesu Christo. Illud autē fit, quando per Spiritum novā vitam instillar, quæ *vita Dei* appellatur, Eph. 4. 18. efficiens, ut Deo non mōdo, iustitiæ non iniustitiæ vivamus in posterum. Quo in conatu omnes regeneratorum partes & facultates conspirant, quemadmodum *Maria Magdalena* exemplum indicat, quæ prius vniversis mēbris servivit peccato: at vbi voce Domini excitata, ē tumultu scēdē conversationis emerfit, quicquid habuit in holocaustū obtulit Domino. Manus siquidē eius vnebant pedes Servatoris, rigabāt oculi, tergebant comæ, labia osculis premebant, nec minori anima humilitate intus procubuit, quā foris corpus, se, suāq; omnia in votivum Domino & sempiternum amorē consecrans. Idē etiam in *Paulo* apparuit, quum labia, quæ cādē priorū minabantur, ad preces & benedictionē cōvertit, manus, quæ Sanctos prehēdebāt, pro Sāctis iugiter elevabat, pedes deniq; qui velociter currebāt ad effūdēdū sāguinē, in munus Evāgelij & prædicationis liberē effudit.

12 Tanta est inter eundem renatum & non renatum differentia, vt ille mortuus, hic vivens, ille vetus, hic novus sit homo, (eu, vt *Paulus* ait, nova creatio, Gal. 6. 15. *In Christo Iesu neq; circumcisio quicquā valet, neq; preputium, sed nova creatio.* & Eph. 2. 10. *Ipsum sumus opus conditi in Christo Iesu.* Syr. est *בריאת* creatura. Si ergo de novo crēetur fidelis, oportet ea habere quæ non prius infuerant, novū Spiritū, scilicet gratiæ; novum cor, scilicet *Davidū* mundū; novos oculos, scilicet *Iobī*, qui non impudicē intueantur virginē; novos digitos, scilicet *spōs*, qui distillent myrrhā pietatis, Cant. 5. 4. In cuius rei typum, *Elisba* puero incubuit *Shunamitidū*, os suū imponens ori eius, oculos oculis, volas volis, donec tandem revixit puer; 1. Reg. 4. 34. Ita in renovatione Dominus Iesus conformat se renato, os suū imponens ori eius, oculos oculis, volas volis, donec altero quasi genio animatus semetipsum abnuat, dicatq; *Vivis non amplius ego, sed vivis in me Christus*, 2. Galat. 20. Huiusmodi sunt, qui veteris hominis exuvias deponentes novum induunt, & ex Christo loquuntur, 2. Corinth. 13. 3. *Experimentum queritis in me loquentis Christi; ex Christo sentiunt, Philip. 2. 5. Is sit affectus in vobis qui fuit in Christo Iesu; ex*

Christo desiderant, cui *aureum* castitatis *baleum* circa lumbos, Apoc. 1. 13. ex Christo deniq; agunt, operantur, secundum illud, Ioh. 13. 15. *Exemplum praeui vobis, ut sicut ego feci vobis, ita & vos faciatis.* Non enim satis fuerit ad vitæ novitatem, ut aliquid præstemus, nisi & nos integros *lebova* immolemus. Hic holocaustū placet, non victima; & mens, spiritus, corpus, non corpus solum requiritur.

13. Quod pertinet salutaris precatiuncula, 1. Thess. 5. 23. *Deum pacis sanctificet vos totos, & integer spiritus vester, & anima, & corpus inculpate in adventum Domini nostri Iesu Christi serventur.* Inde vidua in voluptatibus vivens, mortua dicitur, dum vivit, 1. Tim. 5. 6. quia illarum ardor in rationem & voluntatem, veneni instar, proserpens, spirituales mortem ingenerabat. Quin & Angelus *Sardensis* Ecclesiae ob hoc ipsum taxatur, Apoc. 3. 1. *Novi opera tua, nempe quod dicaris vivere, sed mortuum sis, Eslo vigilans, & confirma reliqua moribunda.* Ut enim puer *Aegyptius*, etli fomenta quædam vitæ retineret, magnâ tamen sui parte erat mortuus, 1. Sam. 30. 12. ita, qui in languente zelo & iamjam morituro pietatem retinent, non tam vivunt, quàm obeunt viventes. Si enim id esset vivere, vixissent utiq; Pharisei, qui perennes & longo stamine suas preces ad Deum solebant emittere; vixissent antiqui *Samaritani*, qui *lebovam* Deoq; vnâ fictitios colebant; viverent deniq; bis mortui hypocritæ, qui externâ sanctimoniâ vocis, gestus, conversationis, omnium primas vendicant. Sed non linguæ cultus, genuū, aut palpebrarum eis suffecerit, à quo *tota vires cum totâ animâ* requiruntur, Luc. 10. 27. & spiritus vivens cum vivente corporis hostiâ. In quorum si altero vivas, altero moriari, semi-mortuum *Luce* viatorem Domino sacrificabis. Quapropter, ut Psalmista de se, Ps. 35. 10. *Omnia ossa mea dicent, lebova, quis est par tibi?* ita omnia renatorum ossa, omnes partes & potentie dicant, *lebova*, quis par tibi? per quem novos spiritus, corda carnea, & mēbra iustitiae sortiti sumus, ut nobismetipsis mortui, tibi deinceps vivamus soli.

Fruet. 3.

14 Subest porro in evocatione *Lazari*, non contemnenda utilitas, si sub *Lazari* personâ hominem diu nequitie immersum & quasi mancipatum, interno Spiritus aculeo & motu ad resipiscētiā vocari intelligamus. Non enim tantum Scripturæ externo, sed

sed interno Spiritus oraculo Deus affatur suos, medullitus compungens & saucians, ut olim *Petrum* post abnegationem, quem toras tremebundum exire compulit, crebrisq; lacrymarum guttis baptizavit ad poenitentiam. Mors ejus fuit abnegatio, sepultura peritium, tumulus domus archi-sacerdotis: è qua tum primum emerfit, quando intus obiurgantem & monentem sensit Dominum, qui ita Spiritu suo in alium mutabar, ut, quum paulò ante perierando moreretur, nunc flendo vitam redintegraret. Tam nervosae sunt & potentes inspirationes Domini, quae vulnera cordis transmittunt in oculos, & sinceram compunctionem lacrymis evulgant.

15 Fuit piscina quædam *Ierosolymis*, quam quicumq; cæcus, claudus, aridus intrabat post aquam ab Angelo commotam, sanitate recuperavit: Ioh. 5. 3. Similis est virtutis sancta inspiratio, quæ in mentem demissa conscientiam turbat, agit, facitq; demum poenitentiae aquas in oculos ebullire. Quarum gratiosi imbres, sine vocali oratione, instantè orant, Deumq; cum *Petro* fleant ad misericordiam, dum silet conversus. Quæquam verò inspirationes omnes salutare admodum sint, non tamen eundem habent eventum. Aliæ enim tardius afficiunt, seriusq; admittuntur; qualis fuit illa, Cant. 5. 1. *aperi mihi forer mea, amica mea, columba mea, introgra mea; nam caput meum oppletum est rore, capilli mei aspersi fionibus nocturnis.* Steterat iamdiu ad fores sponsæ, id est, corda fidelium, pullans & operiens Dominus Iesus, nec intromittebatur, ut cunq; roris & noctis iniuriâ impetrus; quemadmodum in ijs vsuvenit, quos etsi varij motus exerceant, vitiorum memoriam, divinæq; maiestatis, quam læserunt, patientiâ inculcantes, non tamen primâ vice adgratulantur, imò ne secundâ quidem aut tertiâ. Sed ut parvus *Samuel* Elter adijt vocante Domino. 1. Sam. 3. 10. ita hi amafios suos, luxuriam, torpedinem, iniustitiam, incontinentiam adire malunt, quàm invitantem sæpius ac monentem Dominum. Clamet licet per ministros, clamet per Spiritum, clamet per exempla fratrum, ne quicquam proficiet, donec potentior quædam vis Spiritus è *Sodomâ* cænoq; impuritatis, ut *Lotum* Angeli cunctantes, abripiat.

16 Quæ non vulgaris Dei clementia ita nonnullis favet, ut, quum ad extremum ferè spiritum rebelles & contumaces vixerint,

rint, iamq; Infernum spectare videantur, mox intus loquentem sentiant Christum, & omnia facinora, quæ commiserunt, improperantem. Cui obiurgationi succedunt viscerum puncturæ, fletus, eiulatus, & rivi lacrymarum: quarum guttis, tanquam in altero *Iordane*, lepram suæ impuritatis detergunt, ac repente *Nammanes* facti, id est, iucundi, pulchriq; per omnium peccatorum in Iesu Christo remissionem, novam vitam auspicantur vitam relieturi. Talem conversionem adulterorum, homicidarum, & Atheorum partim ipsi vidimus, partim audivimus, quibus in ultimâ luce constitutis lux divinæ gratiæ affulsit, ostendens abyssum Inferni, e quâ eripiebantur, & novum suprâ orbem, ad quem vocantur, & clementiæ fontem Dominum, quem iniquitatibus suis pupugerunt. O insignem misericordiam indignos misericordiâ completentem! Nam quid hoc aliud, nisi in naufragio porum, & in atrio damnationis salutem offerret? Sic *undecimâ horâ* vocati aurore filijs exaquabantur; Mat. 20. 9. Sic Lætro, vnius nōdum dieculæ confessor, Paradisi incola factus est.

17 Ceterum, quia istiusmodi inspirationes sunt admodum raræ, & non nisi paucissimis datæ, eas tantum attingam, quæ frequentiores sunt apud Sanctos. Aliam enim inspirationem habent convertentē, aliā comitantem; cuius afflatu, dū securè agunt, rebusq; mūdanijs plus æ quo tribuunt, excitantur; prout Christus Apostolos dormientes cōmonefecit: Mat. 26. 41. *vigilate, & orate, ne intro-
tū in tentationem.* In serijs, ludicris, comellationibus, contraſtibus obrepit, inopinatō vertens ad Deum animam aliud agentem, ut ipsius amorem, supernaq; patriæ, cui destinatur, amœnitatem recogitet. Nam, nisi ita subinde moneremur, verendum est, ne carnis rerumq; externarum illecebris victi, pigritiæ indormiremus, Testor fideles & renatos, quos in absentia talium inspirationum, frigidiores esse non dubium, si fateri velint, univēſos. Zelum habent, sed torpidum; affectus bonos, sed rariores; aversionē peccati, sed peccatis annuentē; intus ob infirmitatem nonnunquam laborantes, vitia maiora & grandiora perpetrant. At ubi sacræ auræ appulerint, tripudiant artus, mens deficit, anima in singultus solvitur, & quemadmodum *Rode* pullantem audiens *Petrum*, non prius aperuit præ gaudio, quàm intus nunciasset, Act. 12. 14. Ita, quando cor audit affantem Dominum, intus lætabundū nunciat,

ciat, iubens præstò sint mens, anima, vires, cogitationes in occursum & obsequium. Tantaq; est vniversi hominis alacritas, vt manentem inspirationem summo studio colat, rogans enixè ne tollatur, abeuntem egerimè ferat, quasi Deus, vita, & iucunditas simul abierint.

18 Hinc sponsa dilecti sui afflatum suspiciens, Cant. 5. 5: *Exanimata sum*, ait: propter colloquium eius: non consternatam se modò ait; sed *exanimatam*, quo nihil potentius, nervosius efferre potuit. Nam, si anima ad arcanum quemvis Christi susursum deliquium patiatur, pius utiq; raptus, & temporanea quædam mors continget Electo, dum istis motibus tam dulcisoni initiatur, ac veluti in carne extra carnem abrepta, tertium cum Apostoli genio cõscendet cœlum, gustatura Dominum, & paradysum, antequam perfruat. Neq; ideo impingi mihi velim: Anabaptistarum labem, qui inanes auras & entusiasmos eundunt ipsi, non accipiunt; fingentes se divinitus perspiratos, quando ex ingenij ludunt fatuitate. Differût enim ij tantùm à sanctificatis, quantum Pseudopropheta *Beelzebub* à *Iudæis*; quorum ille mendacia sua affinxit Domino, hic ex Domino loquebatur: 1. Reg. 13. 18, 19. Perinde Anabaptistæ species, quas suâ vertigine fabricantur, à Spiritu manare contendunt fallò: Pij autem gratos susurros & inspirationes inter legendum, orandum & meditandum persciscunt, quæ longè aliter quàm communes animi motus afficiunt, eximiam quandam auram linguæ & visceribus infundentes, Vt enim *Saul* cœlesti lumine circumdatus in alium evasit virum, qui cõmuni aëreo non mutabatur: Act. 9. 4. ita, vbi cœlestis flatus cordi advenit, alacriores multò sumus & ferventiores in quolibet Spiritus negotio, siue audiamus verbum, siue precemur, siue contemplemur: præsertim, quando cum crebris suspirijs & singultibus preces continuamus; quia tunc mens extra se fertur, cordisq; substantia incredibili quodam cœstro sursum attollitur, vt sæpenumero videti Fideles, inter medias delicias emigrare statim cupiant.

*Frarum & impotentis animi
medicina. Icon 6.*

QUum *Esaia* de pacifico Christi regno, qui vniuersum orbem terrarum, non ensibus ferreis, sed mucrone Evangelij, non lacertis militum, sed linguis Apostolorum domiturus erat, vaticinaretur, per ea tempora futurum dixit, vt *lupus cum agno, pardus cum haedo cubaret*: Isa. 1. 6. quorum priores ita rapinæ dediti, & posterioribus ex naturâ infensi sunt, vt primo quoq; conspectu ora diducant, & in cervices ferantur timidorum animantium. Sed latet sub hoc typo, eius concordiz, quam mites & immites post Christi maxime adventû habituri essent, representatio. Est enim ea vis Spiritus Evangelij prædicationem comitantis, vt homines alioqui ferocissimos cicuret, & lupinam cum agninâ confociet inæqualitatem. Neq; mirari hoc est aded, quum inde patientia generetur, quæ mites & linguas reddit & animos, sustinere iubens omnia, vlcisci vetans, quâ facilitate victus tandè adversarius bilem deponit, & amici induit habitum.

2 Hinc Servator, Math. 5. 44. *Diligite inimicos vestros, benedicite his qui de vobis videntur, & Apostolus, Ro. 12. 19. Non ipsi vosmet vlciscutes &c.* Equidè hac virtute ed profecit *Petrus* cum *Iudeis*, quando scommata iecerunt in Apostolos, tãquam madidos præcones, vinoq; debellatos, vt, finitâ cõcione, tria millia eorum, qui, ob scævitiã in Dominũ, pardos ac pantheras superabant, cum mitissimo fidelium choro sociaret. In quâ victoriâ triumphavit vndiquaq; patientia Dei, ferentis acerbissimã Filij mortem ab ijs illatam; Christi, ferentis vulnera & cruciatus; discipulorum deniq; ferentium scommata, nec quicquam reagentium. Nam si opprobrijs in vicem certassent, ad pugnos fortè vel cruorem fuisset deventum. Sed quum vini contumeliam vino Spiritus, & venenum melle rependebant, lupi se agnis dediderunt, & in vnum protinus ovile transierunt. Act. 2. 37.

3 Idem multò antè in *Saulis* & *Davidis* congressu contigit quorum alter lupum referebat, alter agnũ, quem ille per arua, per solitudines, in planis, in vepretis, in campis, in speluncis quælivit,

in-

Interempturus ubicunq; offendisset. At, malum vertente Deo, ferus miti in prædam cessit, & *David* adversarium, sibi velut ad eandem divinitus oblatum, occidere potuit, noluit tamen; alam pallij, quam abscidit, satis ad vindictam fuisse existimans. Id verò vbi comperit *Saul*, primò filium vocavit, deinde suam ipsius ingenuè fatebatur crudelitatem, eiusq; clementiam, in hæc verba prorumpens, *Iustior es me; nam tu rependisti mihi bonum, quum ego affecterem te malo*: 1. Sam. 24. 18. tandem & suis lacrymis convenit *Davidem*, foedusq; cum eo pepigit sempiternum. Ecce lupum, qui jam modò agni cervicibus inhiavit, cum agno pangentem; ecce feritatem in mansuetudinis dextram ruentem. Tanta est vis patientiæ, vt quantumcunq; tumidos complanet, & invidiæ cicuret monstra.

4 Ac propterea magis suspicienda est insignis Dei providentiæ, qui, ne societates hominum dissilirent, in omni Republica & familia lenes morosis, faciles iracundis attemperavit, vt tanquã aggeres marinis fluctibus ex adverso obijcerentur. Eiusmodi habuit domus *Elkana*, in qua par coniugum impar convixit, *Anna* & *Peninnab*; hæc in contumelias prona, irarumq; suscitabula, illa fletui data & suspirijs: vnde, quum irritabat *Peninnab*, sustinuit *Anna*; quum illa convitijs probrisq; insultabat, hæc planctu oculorum & rore respondit: 1. Sam. 1. 7. ita sociæ suæ difficultatem temperans, vt ad manuum velitationem, aut scemineum verborum duellum nunquam pervenirent. Et quanquam sub parabolæ integumento proponatur, non alia fuit tamen servi tolerantia Matth. 18. 28. Nam, quum creditor debitoris iuguli invaderet ferox, minabundus, dicens *Redde quod debes*, is confestim humi procubuit, orans sustineret paululum. Nullæ verò minæ, nullæ submissiones flectere potuerunt immaniter iracundum, quò minus in carcerē conijceret. Sed, vbi jam agnum ferè lupus voraverat, accessit divina vindicta, quæ agnum vlciscebatur, lupumq; devoravit. Quemadmodum enim Deus *Ionam* in ultos ferre voluit *Ninivitarum*, quia ipse tulit peccantes; ita vnumquemq; nostrum ad fratris sui erratula connivere, quia ipse multò magis patitur delinquentes. Discant igitur omnes patientiam à *Petro*, à *Davide*, ab *Anna*, aut, si alium cupiant, ab Agno dei Iesu Christo, in quẽ Columba aviũ clementissima supernè desiliit, significans eximium &

supra ceteros iucundum Christi spiritum, in quo columbina lenitas & agnina sese invicem dissuaviabantur. Vtinam tales forent qui plium profitentur, vtinam aut nescij essent bilis, aut intus occultam non maturarent. Sed heu, lupi sunt non agni, vulvres nō columbæ. Provoceamur tantillum, vel ex libito moveamur, frendimus, siemimus, insanimus. Nonnunquam armantur pedes, nonnunquam ungues, nonnunquam sumuntur stipites, nonnunquā sicæ vel pugiones, nec quicquam est quod ad præsentem vltionē negat furor. Vertimur enim planè toti in ignem; ardet mens, ardet manus, ardet lingua, ardent oculi, & (verbo) quē ostendimus in genis cruorem, sitimus in adversarijs.

5 Appello huius ævi adolescētes, nobiles præsertim & generosos, qui ex leviculā quaq; occasione in flammās exurgunt, clamitantq; vindictam, eadē, transpositionem. Nec moras designatur locus, tempus, & quemadmodum in fornicatione *Iuda & Thamaris* pignora dabantur, ita istic chirothecæ pignus intervenit. Quo accepto, gladios sumunt fundosq; insiliunt itē mācipia, & quasi ad optimam aliquam victoriam festinarent, in sua mutud ruunt pectora, donec alter alterum arietārit. Quid tum tandem? Quid nisi timor? tremor? vtrinq; luctus, vtrinq; mors, O infelicem victoriam, in quā victor & victus pereunt! iste moritur, ille prehenditur, ille cæditur, ille strangulatur. Tales furiosi manubias tanquam vbtivas Diabolo consecrant. In quorū ij numero maximè periculosi, qui post aliquot annos instar *Abisalom* iram evomunt. Nam quātō diuturnior est, tātō nervosior; ideoq; parvuli *Babylonis* elidendi, & irarum scintillæ sub ipsum ortum extinguendæ. In quam rem *Paulus*, Ephes. 4. 26. *Sol ne occidas super exacerbationem vestram*; monens ne ira sit longæva, sed, tanquam animal æquæper, eodem quo nata est die occidat. Nam, si ferventissimus planetarum intra pauculas horas deservescat, ac per gradus iram remittat suam: quantō magis hominum furor totidem horarum spacio debet coerceri, nisi à cœlo & oriente postea Sole suam velint argui impatientiā. Cuius accusatio etsi loquax non sit, eorum tamen fivā voce loquitur infamiā, qui bilem nutriunt.

6 Non igitur cedat quispiam impatientiæ, non *Iobannem* & *Iacobum* imitetur incendia precantes inimicis; quin potius *Abraha*

columbinam lenitatem, quæ recedens ortum iurgium inter Latipastores & suos his verbis sedavit, Gen. 12.8. *No, quæso, sit contentio inter me & te, aut inter pastores meos & pastores tuos; nam viri fratres sumus.* In quibus duo offeruntur momenta ad pacem conciliandâ. Alterum est fratris appellatio, à quâ si amor & charitas absint, abest veritas fratrum. Alterum delectus concessio, quâ Lototantum infirmiori vasi & æstu facilius abrepto honorem dat, prout maritum uxori iussit Petrus. 1. Pet. 3.7. Atque ista si in motibuscaldarum linguarum perpetuo adhiberetur prudentia, ut superiores de sua æstimatione & autoritate aliquid pacis causa minuerent, multo statim contentiones sopiretur, nec minus quàm *Isaiahum Davidis*, aliorum animæ alijs adharerent. Quando autem generosi & optimates de suorum natalium suggestio convicia minasque detonant, inferiores vicissim, exuta fratrum cõsideratione, ad pugnam acuntur: & perinde æquales, mediocres, parvos, infimos committit furor, instar *Israheliticæ* egritudinis, Esa. 1.5. à capite ad calcem, à pueritiâ ad senectutem & caducos annos proserpentes, nullique non imperiæ ætati, sexui, conditioni, infirmitati. Nam & cæci rectâ ad visionem collineant, & curvi attollunt stomachum, & pusiones in terram deiectionis, proceris manibus ora tundunt adversariorum. Ac quid ægrotos memorem? quid tæbe aut colicâ passione maceratos? qui, dum corporibus languent, irâ sunt valentissimi. Ad eodẽ superat omnem ista ægritudinem, nec, nisi quum homines moriuntur, sanatur.

7 Verum non uno modo peccant iracundi. Alij namque nullo speciali præmisso, nullo belli signo dato obvium transigunt inimicum. Alij tonant simul fulminantque, iactant illud in se implentes, *Verbum & ignem*, convitiantur & exdunt, loquuntur & feriunt, ac si e *Zedekia* cuiuspiam stirpe prodijissent, qui manu simul linguaque percussit. 1. Reg. 22. 34. Tertij, nobilioris iracundiæ ganeones, arma, loca, horas præstituerunt in agro, se ad modum *Israhelitarum* alternis ictibus perempturi. 1. Sam. 2. 16. quod qui animosissimè præstiterint, dicuntur fortes; & ager, in quo dimicant, ager fortium. At multo consultius suum cum *Davide* æstum corrigerent, quem ad totius familiæ exitum festinantem revertisse non præcavit, imò gratulabatur advenienti sceminæ, quæ sanguinarum eius conatum donis & sermonibus repressit. 1. Sam. 25. 32. Quomodoque ergo sibi de

magnanimitate blandiantur, certum tamen, meliorem esse Dei leporem, quàm leonē Diaboli; imbellem & timidū in pactis sanguinarijs, quàm suæ vitæ animæq; prodigum.

8 Scio quid hīc regesturi sint boni viri, & quomodo infernalē disciplinā tutaturi. Aunt se provocari ad duellū, quod ni susceperint, aūt esse de famā, suiq; generis claritate. At sanguinis stēmatisq; amplitudo sine patientiē gubernaculo, est sicut *pulchra mulier averfens rationē*. Pro, 11. 22. Habet enim utrūq; de quo gloriatur; sed illa natales scēdat impatientiā, hęc venustatem incontinentiā. Rursum aiunt iniurias suas tantas, tam indignas ferri non posse à quovis vel pusillanimo, malleq; se decies mortem oppetere, quàm inultos vivere. Procedant igitur ensibus accincti *Lamechi*, illudq; in fronte scriptum gerant: Psal. 55. 24. *Homines sanguinarij & dolosi non perducant ad duplidum dies suos*. Aut mitiori Spiritu afflati retrocedant à pugnā, lupumq; morbum in humana corpora sævientem attendentes, discant quid & quantum ferre oporteat. Siquidem ita affecti coguntur morbum pascere, dum membra depascitur, & alere ingiter, dum firmissimos artus ossiumq; medullam exedit. Non illi curę perpetuæ curæ, non caponum deliciz, non regij alites, quos apponunt; sed quanquam laurē indies nutriatur, tamen benefactorem suum interruptis somnis varijsq; angoribus audet morosus hospes interpellare. Tam crudele exemplum fixit in humanā carne Omnipotens, ut, qui internū inviti fovemus epulonem, extrā libenter feramus adversarium; & qui in cute hostem cogimur amplexari, foris ultro & benignē amplexemur.

Fruq. 2.

9 Secundō, nihil obstat quo minùs per agnum & lupum in eodem recubantes, māsuētudo & severitas intelligātur; quarum altera facilis, altera truculentior: utraq; autem in pijs magistratibus & ministris reperitur. Nam Christus mansuetudinis exemplar, semel agnū exiit, quū ementes vendentesq; ē templo scuticā protulit. Ioh. 2. 15. Apostolus etiā *Paulu*, q̄ omnīū affectus & dolores perlenſit, 1. Cor. 11. 27. quasi communis quidam sensus Ecclesię, non timebat incesto pollutum Satanæ dare luporum teterrimo. 1. Cor. 5. 5. Quod etsi primā specie immane videbatur, si tamen causam & finem intueare, plus in eo agniz clementiz quàm lupinz severitatis deprehendes. Ideo enim in Satanæ relegavit potestā.

potestatem, & bonorum abdicavit consortio, vt Carne planctu, prece, ieiunio macerata, Spiritus in posterum dominaretur. Cui disciplinæ successit eventus, quando ex intimo dolore novus homo resurgebat.

10 Istam verò gubernandi rationem omnes qui alijs præsumunt inire debent, domini erga famulos, magistri erga discipulos, principes erga subditos: ne, si toti parcant, continuam scelerum prolem adaugeant; sin toti seuiant, nimio rigore devorent suos. Vt ijs contingit qui tyrannidem exercent, iramq; suam in inferiores, nulla vnquam venia datà, distingunt, severissime punientes levia delicta, imò, quæ non sunt delicta, ex præcipiti furore persequentes. Aded non temerè Psalmista, 4. 5. *Commovemini & ne peccetis*; innuens iram usurpandam tanquam medicamentum, quo aliorum vitia castigemus, non tanquam venenum, quo ipsi turgeamus & inflemur. Idq; rubi *Madianitici*, quem Angelus insedit, quadantenus expresseit flamma, quæ universam eius substantiam ardere fecit in violatis spinis: Exod. 3. 2. ita & nobis calere licet, vbi res postulat, & errata quævis aut minora crimina admittuntur, dummodo non in bilem toti exardescentes nos ipsos velut depopulemur. Hanc tamen facilitatem seu modestiam in nostris causis ac privatis adhibere convenit: sed, quum gloria Dei periclitatur, & ab impuris hominibus vt conculcetur propè est, tunc ira in zelum abeat, & zelus, qui iustos voravit, iniustos devoret, nullo clementiz modo oculis impibuscq; imposito. Tunc non à comminatione & anathemate prædicator, nò à gladio furcisq; rex abstineat. Tunc *Eliah*, prophetæ personam deponens, sternat ense *Baaliam*; & *Moses*, quanquam mitissimus hominum, præter vulnera, cædes, cruorem nihil spiret, summam in idololatrias exercens feritatem. Quis enim modus parcendi, quum supremum Numen apertè indigneq; lacelsitur, cuius sola recordatio, si quid in se germania affectus, aut piorum nervorum, inermes faciet armigeros, & agnos transmutabit in lupos.

11 Non ergo inficior aliquando & aliquibus irasci honestum. A iudicum quippe, magistrorum & patrum disciplinà si iram exemeris, omnem iuris & iustitiæ vigorem cadere necesse est, tam domesticæ quàm publicæ. Peccabunt filij, servi, subditiq; licentius, fures, ganeones, homicidæ impunè grassabuntur, nec erit vltimam

piam locus, qui non, vt *Aegyptus* olim cicadas, vitia confertim progerminabit. Quamobrem in ijs, qui alios formaturi & reformaturi sunt, ira non minor est virtute; quæ, dum minitur, corripit, castigat, succrescentia delicta tanquam sarculum excindit. Sed, vbi inter homines privatæ disceptantur iniuriæ, de æstu remittendum; aut si aliquis interveniat, *Græci* vinum aquâ miscētes imitari convenit, qui alteram vini portionem aquæ duplâ cōmutabant, vt frigus calorem, patientia bilem superet.

Verbo vacantes quâ modestiâ componi debeant. Icon 7.

E *Lina* Deum audiens ita percelleretur, vt pallium in os reduceret: eo nimirum innuens, divinæ vocis maiestatem se ferre non potuisse, quæ non aures tantum, sed animum perspiravit. 1. Reg. 19. 13. Et, si tantam haberet virtutem lenis ex Deo aura, gratulq; sibilus, quantam habitura est grandis illa vox tonitruï & aquarum multarum, quâ non tam intimos animi recessus aperit, quàm perumpit? Cujus potentiz specimen dedit in *Iobo*, quem ex turbine alloquebatur: cap. 38. 1. per turbineum, vel afflictionum typum designans, quibus acriter suos non nunquam cōsternat Deus; vel strepentis conscientie morsum & aculeum, quo, velut acerbissimâ increpatione, peccatorem sensum erudit ad poenitentiam. Tali omnino turbine percellerantur *Indes*, quum vniq; concionis impetu compuncti clamabāt ad Discipulos, *Quid faciemus viri fratres?* Act. 2. 27. Hinc Psalmista; vox *Iehova* confregist cedros, 29. 5. & v. 7. vox *Iehova* cecidit flammam ignis. Vbi, in cedris, intelligere est homines proceri spiritus, qui superbiæ verticē ad nubes erigunt; in flammis verò detractores igneos, qui summā irarum impatiētiā adversus Deum & præcones ejus exstuant; quorum & hi, & illi, divinorum oraculorum tonitru, quandoq; voluerit Deus, cæduntur, complanantur.

2 Atqui non de turbinoſâ iam agitur voce, quandoquidem in molli aurâ leniq; ventulo prophetam affabatur Deus. Et quid inde secutum? certè, quodd pallio faciem suam obduceret. O ingentem & ex imo natam pectore verecundiam! eius verebatur flatum

flatum, & quasi invitus volens subterfugit, cuius adarnavit verba. Talis non fuit *Adam* obrectio & fuga, quando se in dumeta & vepre ingressus. Is namq; totus inobedientiz spinis obfusus, ad vocem Dei disparuit tremuirq;. Hic autem magis exultans quam tremēs, sacro pudore suffudebatur, vt illud regij varis exprimeret; *Pl. 2. 1. 1. Colue Iobuū cū reverentia, & exultate cū tremore.* Etenim, si aliās vnquā pietate & modestiā accingi oporteat, tunc maximē requiritur, vbi corā sacrā Maiestate cōparemus, ad orandū vel audiendū, siue intus, siue foris, siue in tēplo, siue in privatis ædibus. Nō faciles tūc vultus, nō renidētes palpebræ, nō oris levitates & inconstātiz ferēdæ, sed *Rebecca* in modū instruere nos decet, quæ velo ornata properavit ad sponsum. Gen. 24. 63. Spūs enim noster est Deus, quem oraturi, & in ministris loquentem audituri petimus. Velū igitur pudoris & reverentiz adsumendū, aliq; tunc vultus, aliq; oculi, serij, compositi, graves induendi; ne, dum excellentiam eius promereri conamur verbo, reipsā provocemus.

3 Quo nomine reprehendendi sunt ij, qui in Ecclesiā risus movent & cachinnos, quiq; nugæ & mendacia vendunt proximis, histrionum scenā quā Altissimi sacrario digniores. Legimus in æthereo conventu, quem Dei cum Angelis ornavit præsentia, Diabolum non vocatum adfuisse. Iob. 2. 1. 5. Idemq; contingit vniuersis Christianorum coetibus, in quorum se præsentiam ingerit Satan, iuxta proverbium Anglicanum, *vbi Deus est Ecclesia, Diaboli est capella.* Inde fit, vt, dum aliq; arrectis auribus & cordibus audiunt, aliq; stercant; dum aliq; legunt, aliq; blaterent; dum aliq; manus ad cælum expandunt, aliq; manus ad ludificandum exporrigant; dum aliq; piè orant, aliq; impiè lasciviant. Prodeunt è bonis eodem momento singultus, è malis cachinni; è bonis suspiria, è malis scommata; è bonis gratiosæ melodiz, è malis somnolentæ oscitationes. Sic etiam in æris Ecclesiarum, zizania tritico miscentur, & cum religione vanitas pullulascit. Sed non est hoc voluntatem Patris nostri implere, qui clamavit è nubibus, *Ipsum audite*, Math. 17. 5. *ipsum* mei sinus & pectoris hospitem, *ipsum* meæ sapientiz typum & exemplar, *ipsum* mihi dilectum, à vobis diligendū, ipsum in ministris loquentē Christū, nō Diabolū. Contrā verò ridentes, stertentes, blaterātes, oscitātes Diabolū audiunt nō Christum; qui, vt *Eva* serpens, ipso saluti insidiatur.

4 Huic farinae non dissimiles ij, quorum in agris, domibus, platzeis, patinis inter prædicandum animus. Male-sana gens, & studio dedita præpostero: in quibus *Esaia* varicinium impletur, cap. 6. 10. *Fac ut pinguescat cor populi istius, & aures eius fac ut gravescant, oculiq; eius fac ut converteant: ne videant oculis suis, & auribus suis audiant, & corde suo intelligant &c.* Similiter & istis vsuvenit; videntes enim præcepta salutaria, non vident fructum eorum; & audientes promissionem Evangelij, non capiunt consolationem Evangelij; imò, quasi raperet eos aliorum Spiritus, sedentes ambulant, legētes saltant, scripturas peragranter peragranter fūdōs, hymnos canētes, obscenos cantus meditantur; ut ritē eos cōvenire posset Deus, quemadmodum *Eliam* in *Horebi* montis vertice aliquando, 1. Reg. 19. 9. *Quid tibi roas est hīc (Eha.)* Dicite auribus tantū & linguā pij, semichristiani dicite, quid hīc faciatis in meo tēplo, quod me præsentiz nube operitur, oculo irradiatur? Ego spiritum requiro, & corpus; vos corpora offertis, dum spiritus versantur in agris, domibus, platzeis, patinis, Ego cor postulo; Prov. 23. 26, vos cordium nudam exhibetis substantiam, affectus verò & cogitationes aliorum vertitis. Quantò melius *Iohannes die Dominico raptus est Spiritus* Apoc. 1. 10. ô suavem ecstasim! & quò? in cœlos: & quid vidit? Deum, Angelos, Seniores, albisq; amictas vestibus Sanctorum animas; quā visione nihil vnquam fingi potuit aut cogitari divinius: atq; ita inter meditandum ferari, *Sabbatho* præsertim, & in ædibus sacris, est in templis cœlos repræsentare. Verò igitur cultori & inprimis cordato, ante omnia vtile fuerit consiliū Eccles. 4. 1. *Observa pedem virumq; tuum, quā adis domum ipsam Dei, idq; paratus ad audiendum potius, quā ad dandum stolidorum sacrificium: nam hi non advertunt se facere malum.* In quibus, notā infamiz perstringit falsas & ementitas nonnullorum devotiones; qui, quantumcunq; sibi sapere videantur, si tamen animo à divinis concionibus peregrinentur, fatui planē sunt & nullius cerebri: quandoquidem instat *Agaris*, quæ aquas vicinas, unde sitim levare potuit, acie præterijt: Gen. 21. 19. ita prope aquas consolationis, vberissima Scripturæ fluēta, recumbentes, quod coram oculis est & auribus, animis prætervolant.

5 Istis adiunxerim alios homunciones, moræ quantumvis sanctæ impatientes, à quibus *Ionathanis* verba ingeminantur mini-
stris,

stris, 1. Sam. 20. 38. *Fessitate, ne confisite.* O quam xgrè illi cum *Tro-*
adenisibus, Act. 20. 7. ad conticinium vsq; *Paulus* linguae insudar-
 rent, qui horam vel vnam invident concionibus? Quando thea-
 tris, ludis, spectaculis intersunt longius, diem dieculam arbitran-
 tur: at, vbi in templo tantillum trahunt moræ, queruntur æctum
 de se, & è sedibus provolant: alij in initio concionis, alij in medio,
 alij in fine, vt aliquando bonis viris contingat sicuti Christo, qui,
Pbarsais alijs post alios abeuntibus, tandem cum formidat relictus
 est solus, Ioh. 8. 8. Verùm discant à Cherubinorum rotis, pastori-
 bus quid facere oporteat, auditores, Cherubini siquidem, quum
 sint Angeli, pastores referunt; & rotæ, quæ pedibus ipsorum cir-
 cumferuntur, subiectas parœcias. Quemadmodum ergo ijs eunti-
 bus ibant rotæ, consistentibus consistebant: Ezech. 1. 21. ira,
 quando ministri ad Ecclesias eunt, comitari eos debent audito-
 res, saltem ed contendere; quando in suggestis stant, lubenter ad-
 fidere, vltimum temporis articulum operientes. Et, quia idem fuit
 spiritus in rotis & Cherubinis, qui, ipsis sursum moventibus, rotas
 attollebat, discant insuper cum Angelis suis, quorum manus fre-
 quenti nisu, alarum in modum, sursum extenduntur, mente
 & cogitatione assurgere, ne, assurgente zelo pastorum, humi re-
 pant.

6 Est & altera significatio hujus velaminis *Elia*, quo faciem suâ Fru&. 1.
 obduxit in præsentia Dei: nimirum quod sancti, quod propiores
 sunt Deo, eò maiori pudore cooperiuntur. *Abraham* (& quantus
 ille?) vbi se Deo adiunxerat, *cinis & pulvis* videbatur. Gen. 18.
 27. quem tamen in *Hottorum* gente Principem Dei estimarunt.
Exechiel etiam splendore filij hominis & fulgure deiectus, faciem
 suam, quia velo caruit, obrexit humo, cap. 1. 28. Vt enim Sol exi-
 mio suo lumine minores abscondit stellas: ita purissimus Deus
 sanctulos congregiens, aureo suæ puritatis iubare omnem ipso-
 rum abscondit penitus & extinguit sanctimoniam. Imò virtutes
 mutat in vicia, & quasi deterrimi essent hominum, iustitiæ nihil,
 ne nomen quidem retinere patitur. Quod & *Petrus* innuit dicēs
 advenienti Christo, Luc. 5. 6. *Discede à me quoniam homo peccator sum,*
Domine. Quanto vicinior Christus, tantò *Petrus* sceleratior, & ini-
 quitatum nævis plenior visus est. Non igitur is essent merita, qui
Petro gloriatur, quādo quidem *Petrus* immerentem se peccato-

rem & indignum agnovit. Mavult enim Deus vnum publicanū, qui, conscientia scelerum convictus, in terram despicit, quā in cē-
tum *Phariseos*, qui procaci vultu in ætherem surgunt, & suam ip-
sorum prædicant iustitiam. Quocirca veniat huc in cēsta anima,
veniat flens gemenq; peccator, & *Ethanam* sumat chlamydem:
induat confusionem, operiatur ignominia, abducens se tanquam
indignum à conspectu Dei, vt Dei in se conspectum alliciat. Nam
pœnitentes, quò verecundiores, eò venustiores, & tunc maximè
fulgent, quando suarum reatu & conscientia premuntur iniquita-
tum: sicut in tremebundā *Syrophaniſſa* apparuit, quæ à tergo Iesu
stans, virtutem hausit ad profluvium sanguinis restinguendum.
Mar. 7. 29. Est enim ea imago fidelis animæ, quæ scelerum multi-
tudo gravata, non audet facie Dei convenire, sed à tergo stat, in-
humum fixa. Cuius verecundia venustatem adamans Iesus, ip-
sam, prout olim *Syrophaniſſam*, consolatur his verbis: *Etila, fides tua*
te servavit.

7 Hoc autem ad versarios nostros opportunè refutat, quos tan-
to perè pudet velaminis sanctorum, & modesti pudoris, vt suam
ecelo integritatem prædicare audeant. In què finem opera supe-
rerogationis confinxerunt, quasi non modò possent Legi satisf-
facere, sed & ultra possent, non modò iniūctam obedientia præ-
stare, sed & aliquid de suo conferre eximij. Iam ergo Christi im-
mutent verba; Luc. 17. 10. *Quum feceritis omnia quæ præcepta sunt*
vobis, dicite, servi inutiles sumus; & apponant, *quum fecerimus ul-*
tra præcepta, servi plusquam utiles sumus. Vt ex impudentia dis-
cipulos Antichristi agnoscas, quem Sp. S. non solum homini cō-
parat, sed & foemine; nec cuius foemine, sed meretrici, Apoc. 17. 1. ob
meretricium frontem, quæ Papa eiusq; sectatores in suis ostendū
opinionibus. Nam (vt ceteras volens lubensq; prætervehat) quā-
ta est hæc vna impudentia, quò bonorum operum luxuriam, &
quæ non exigitur aut expectatur, obedientiam Deo iactent &
Tantamne quis ab omni ævo audivit eleemosynam, quæ bea-
torum sedem? tantamne iustitiæ prodigalitatem, quæ Dei gra-
rium locupletaret? O puros illos & obrizos homines, quibus
nulli veterum Sanctorum, nulli recentiorum possunt equipa-
rari! Dixit Isaias 64. 10. *Iustitiam nostram esse iustat pauci remotionisq;*
respectu nimirum divine, ad cuius vel ymbra admissa erubescit,
pla.

planeq; reformidat. At Pseudocatholici sui tanquā castā & Deo
placente efferuntur, quum prater hypocrisin & arrogantiam ni-
hil sit, Dixit Paulus, 1. Cor. 4. 4. *Nihil mihi conscius sum, sed*
non per hoc iustificatus sum. At hi, ex suorum operum merito, iusti-
ficationem sibi arripiunt, & veluti supermerentes, alijs virtutem
indulgentiamq; promittunt. Ob quam inanem & vancosam cō-
sidentiam, papilionibus sunt non dissimiles, qui, dum crispantem
lucernæ flammulam attentant alis, igne peruruntur: Ita supere-
rogantes, dum in examinis Dei lucem & radios se audacter inge-
runt, ipsum inveniunt ignem cōsumentem, qui propter demerita
eos meritissimē igni infernali tradit comburendos. Hinc Gentiliū
Doctor, quanquā nemini Apostolorū esset perfectione secundus,
se tamē *abortionē* nuncupat: 1. Cor. 15. 8. sub mysterio vocis partim
innuens, quanto perē deficiat optimorum integritas, quē maior nō
est ad veram perfectionem, quā abortivus ad perfectum fortum;
partim etiam docens, quā apud se suūq; animū vilis fuerit,
vt à Domino gratiam & in eo perfectionem obtineret.

*Sancti hic viventes suprà vivunt, & disuncti
à Christo non disiunguntur. Icon 8.*

Flamma Sole amicta, in capite habens duodecim stellas, sub pedibus
Lunā, est Ecclesia, quæ stellis coronatur, ministris; Apo: 12. 1.
Sole induit, Dominū Iesū; Gal. 3. 27. *quicūq; in Christū baptizati*
fuit, in Christo fuit induit. Dicitur autē Lunā calcare pedibus, quia
altorū est spiritū, nec infra subsidet. Quāquā enim cæcus piorum
adhuc in terrā degēs, sit Zachariæ alter & pumilio, tamē cogitatio-
ne in cælum nititur. Phil. 3. 20. *Nos vt civitates cælorum nos*
gerimus. Quod cuiusmodi sit, vberiore stilo exponit, Coloss. 3. 1.
Sed sursum estis cū Christo, superna queritis, ubi Christus est ad dexte-
rā Dei sedens. Supernam curatē non terrestriam. Ii ergo sunt scetus ipso-
rum, amicti Christo, insigniti stellis, qui res supernas affectant;
qui fluxas & caducas contemnunt, qui in mundo extra mundū
versantur, qui, quanquā corpore peregrinentur, animo tamē vñ
habitāt cū spiritibus iustorum: vt in eos quadrent Apostoli ver-
ba, 1. Cor. 5. 3. *Absetes sumus corpore, presentes spiritui.* Et quid votet,
quum fide & amore inflammentur, quorum vtrumq; radicem

habet in cælo? Fides enim ostendit quæ non cernuntur, & talem facit differentiam inter credentem & non credentem, qualis fuit inter *Elisam* & servum eius: vidit ille Spiritus igneos equis insidentes, id est, Angelos, quos servus, eodem lumine carens, videre non potuit, donec ipsi oculos Dominus aperuisset. 2. Reg. 6. 16. Similiter pii, mētibus suis illuminati, vident Angelos, vident Servatorem, vident Deū, quos impii videre non possunt, quia lumine fidei prorsus destituuntur. Vnde *Iohannes*, 1. Epist. 3. 6. ait *peccantem, nec novisse, nec vidisse Deum.*

2 Altera virtus est amor, quæ iugi desiderio cælum penetrat, suumq; his verbis amatum compellat, *Psalm. 42. 2. Sitiens est anima mea Dei, Dei fortis viventis, dicens, quando accedam ut appaream in conspectu Dei? Quasi amatum in lecto;* Cant. 3. 1. sed non est, vbi lascivia dominatur; *quasi in plateis,* v. 2. sed non est, vbi pompæ & strepitus hominū; *quasi inter speculatores,* v. 3. sed non est, vbi curiosæ alieni status inquisitiones, paulo ultra & altius me contuli, affectu ad cælos pertingente, statimq; inveni, quem anima mea, quæ animæ piorum omnes diligunt. Huiusmodi affectum habuerunt Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli; huiusmodi & nunc, qui à terrenis oblectantur, universi, Nam vbi thesaurus, ibi cor, & cordis oblectamentum.

3 Interroga *Iacobū*, qui dormiens vigilavit, filiūq; se ostēdit germanū Sponsæ dicentis: *Ego dormio animo vigilante.* Can. 5. 1. Oculi quidem eius in somno occludebātur, at cordis acies erecta stabat sursum, scalam intuens ad cælum pertingentem, cuius summitatem occupavit Deus, gradus Angeli ascendentes & descendentes. Ex quā visione conjiatur, quantopere mens *Iacobi* supernis in die abundaret curis, & quomodo in voluntariā fugā extra se fugeret, rapereturq; in sinum paradisi; quum quales sunt diurnæ cogitationes, tales per noctem soleant recurrere. Neq; hac modò tēpestare Deū & Angelos convēnit, sed & aliās sæpenuerò ante reditū ē *Mesopotamiā*, in reditu, & post reditū. Ante reditum, Angelus ei effuit, docens quid faceret, dū oves miscebantur, itēq; iubens, cum universā familiā *Canaanā* viferet. In reditu, plures Angelorum cohortes obvias habuit, necnon cum Angelo, qui idem Deus fuit, ad exortum auroræ luctabatur; vnde, finito certamine, stativis nomen inditum *Pemiel, facies Dei;* quæ appellatio ad

Sira-

Strabonis ætatem, *Geogr. li. 16. salva & integra permansit*. Post reditum etiam, favorem Dei semel iterumq; expertus, *Babylonem* adiit, venerandi ipsius causâ; dein per *Beritham*, iussu Numinis, convalescit omnibus, restâ *Aegyptum* petijt, ubi tandem moriturus, desiderij sui & anteaetz vitæ plenissimum egit interpretem his verbis, *Gen. 49. 18. Salutem tuam expectavi, Iehova*. Hæc nimirum sitis fuit hominis cælo animati, hic omnium ardorum, suspiriorum & singultuum finis vnicus, vt, quam ex parte cū Deo Angelisq; eius familiaritatem inierat, totus possideret; & quàm nonnisi voto salutem conceperat, fruitione imbiberet. Ita siquidem vixit, quasi plus Dei quàm sui memor, plus Angelorum quàm hominum; in mundo, sed extra mundum; in tentorijs, sed in cœlis; in testaceâ fragilitate, sed conversatione integerrimâ. Quumq; sitim tam immodicam lenire nihil posset terreni, tantumquàm divinus cervus altè anhelans, ad fontes procurrit aque vivæ & *Messia* hauriendos; & *suam*, tuam inquit, *Iehova, expectavi salutem*: non quam fortium viros manusvè pollicentur, nec quam renatorum opera, quantumvis in speciem bona, promereantur, sed *suam*, quæ vniverso orbe pretiosior est, quæ bonis omnimodis & pretiosissimis spiritum meum iam pcenè languentem exsatiat.

4 In simili erga Deum affectu, & sacratissimæ intentionis zelo, non torpidior fuit *David*, ita clamans, *Psal. 73. 25. Quis esset mihi in cœlis præter te? & præter te nullo delector in terrâ*. Quantæ voces, & quàm aspirantis animi indicia? In terrâ terram reijcit, in terrâ cœlum cœliq; opificè miratur, cœstro suo victus amasius. Quem admodum enim *Samuel*, *Iesse* filios percensens, *Davidem* vnxit, ceteros repudiavit, præcipiente Numine: 1. *Sam. 16. 12*, ita *David*, res omnes & creaturas perlustrans in testro naturæ & fundamento; quæq; subtus in tenebrarum alvo nascuntur metalla, non invenit quicquam, in quo præter Deum conquiesceret. Perinde igitur sonant verba, ac si in amphitheatro mundi constitutus, & quaquaversum prospectans diceret: Percontabar stellas de amore meo, at hæ, veluti *Iohannes* Christum indice, suo lumine indicant supra esse, quem diligâ; percontabar aquam, aërem, ignem, percontabar montium herbosa cacumina, & vallum amœnitates, percontabar rivos olei & vini, percontabar ferinæ cupedias, & lætæi seminis matres conchyliis, percontabar hortorum areolas res-

perfas floribus, percontabar aquas in nubibus conceptas, rorifq;
 stillulas, percontabar minantem de super aëris vocem, perconta-
 bar fulminum ignes momentaneos, percontabar ventorum tenu-
 es flatus & susurros, percontabar vndas Oceani arenarum reie-
 ctas aggere: at hæc omnia, suprà, suprà esse aiunt quem diligam,
 & cum *Iob*, 36. 14. *En ista sunt partes viarum eius, sed quantam par-
 ticulam rei audimus de eo?* Nam, vt *Iacob* seruos, qui munera ad *E-
 sauum* pertulerunt, in suo quemq; ordine, respondere iussit, hæc
 sunt vaccae *Iacobi*, hæc asinae *Iacobi*, hæc oves *Iacobi*; *Gen.* 32. 16. ita
 creaturæ, si seorsim spectentur, ipsum quem cupimus nominabūt
 Deum, vnde, sylve, maria se Dei esse opera seorsim predicabunt,
 cuius voluntati à mundi natalibus seruiērūt, ac perpetuò seruiēt.
 Non itaq; in creaturis hærendum, sed linguā & animo canendū,
Quis esset vultus cæli præter te? & præter te nullo deflector in terrā.
 Verūm dubitārit quispiam, quomodo *David* tot simul amores,
 præsentēs, futuros posset avertere. Instabant hinc aurei cincinni
Abisalonis, illinc *Abigailis* prudentia, & multarum vxorum assen-
 tantes palpebræ. Instabant hinc purpura, diadema, flō; procerū,
 regnūq; *Israelis*; illinc regis opes & voluptates, quæ semper
 sunt maximæ. Tamen in augustissimā spe tot delectationum,
 quasi nullam habiturus esset, nullā profiteretur, & quasi inter me-
 dias animorum illecebras nihil foret solatiij, palām omnibus re-
 nunciat. Sic aliquando solent boni viri piē ægroare, & tanquam
 mox casuri impotentissimo affectu languere; quemadmodum il-
 le, *Cant.* 2. 5. *Fulcite me lagenis istis, sustentate me malis istis: nam a-
 gita amore suus.*

3 Quapropter cœlestem optimorum cōversationem imitan-
 tes, feramur extra nos, calcemus Lunam & sublunaria, intremus
 sidera, ipsumq; quem amamus Deum, amore, fide, voto aggredi-
 amur. Etenim quid est quodd hic cupiant fideles vivere, quorum
vita abscondita est cum Christo in Deo? *Coloss.* 3. 3. vt, si extra ipsum
 vivant, viuentes moriantur. Aut quid hic est, quod admiratione
 sui rapiat animas sanctorum? Non examinabo ceteros, respon-
 deat tantū *Paulus*, qui omnia arbitratu est stercora ob Christum,
Phil. 3. 8. si omnia; ergo vnicnes, lapillos pretiosos, aurifodinas,
 lauta ingenia, formarum radios, coronas & sceptrā finium iudica-
 vit. Ita quicquid carni sēpit, spiritui desipit, & quicquid terrenis
 homini-

hominibus augustum, pijs videtur abiectissimum: qui, tanquam in sacrâ ecclasi convenirent, contraherent, ambularent, loquerentur, coelestia curant, dum hæc curant præsentia. Id autem *Paulo* in primis contigit, postquam raptus erat in paradysum, & arcanis initiatus mysterijs, exceptus delitijs. Ab eo enim tẽpore fuit delicatioris palati, omnia finum æstimans, quæ non Christum sapessent vel paradysum: ut, qui ad opiparas epulas admissus, viliores cibos aspernatur.

6 Sed, quàm pauci huic affines, quàm multi contrarij, testetur mundus testium, ipse mundus, in quo nihil est præter cupiditatem carnis, libidinem oculorum, & fastidium vitæ, 1. Epist. Ioh. 2. 16. Alij honorum affectant apices, & citò morientes titulos: atq; hi vento palcuntur, ut *Ephraim*, Ose. 12. 3. quandoquidem aura popularis est ventus, qui in strepitu labiorum evanescit. Alij formæ sectantur lenocinja, & inter vbera desident puellarum, præclarum se nactos otium arbitantes, si virginem de virginârint: atq; hi poenitentia *Ammonis* experiuntur, qui, sedato pruritu, amorem non curavit suum: imò vnus nondum sesquihoræ amator satis constans, extrusit, eiecit, crudelitate compescans voluptatem. 2. Sam. 13. 17. Alij faciunt ventrem Deum, cuius ministri, ipsi sunt; sacrificia, exquisitissima edulia; preces, laudes variasû dapum: atq; hi opimas tandem relaturi sunt à vermibus gratias, quando in sepulchra probè saginati deiciuntur. Pudet ebrios nominare, quos nõ pudet humanitatẽ exuere; pudet aleatores, sicarios, lenones, histriones nominare. Nã & ista hominû genera, quãtũ absunt à cœlo, dũ tot nefarias artes, impossuras & vitia persequuntur? dũ ebrij ad nauseam & vomitum supernatũtes spumã exorbeant calices, aleatores cubi fraude collusorum emungunt pecunias, sicarij cultellis detondent honestorũ marsupia, lenones scorta, velut in nundinis mercimonia, proponunt ad quæstum, histriones deniq; in viris mentiuntur foeminas, & omnem vendunt spectatibus impudicitiam. Quæ opera examinanti facillè apparebit, non tam Christianos esse hos, quàm lucri, carnis & terræ mæneopia, quæ, cum iniquissimâ natione *Iobi*, Deum procùl, procùl iubent secedere.

7 Minus autem ijs ferenda est nonnullorum impudentia, plures ex professo impietates coniungentium, qualem fuisse refert Servator eum, qui animam in præsentis vitæ bona iuravit: Luc.

12. 19. *Anima, habes multa bona reposita in annis multo te requiesce, comedo, bibo, oblectare.* Ecce in homine belluam ! ecce Epicuri porcū cui satis non fuit, ventrem gulæ, totumq; corpus otio & voluptati tradere, nisi & animam ijsdem consecraret. Vt enim spiritualis homo in ferventis dilectionis signum, animā Deo vovet, ita mūdānus ē converso, animam carni & cupiditatibus eius indulget, non aliter quā in ijs vivere, sentire, moveri cupiens. Quo sensu, velut in carnem transformatus, *cavo & carnalis* dicitur, 1. Cor. 15. 50. 1. Cor. 3. 3. Sed inexpectata huius mors, quæ proximē sublequitur, potentissima est medicina ad tales cupiditates persanandas. Sic enim in securum, animæq; suæ adblandientem detonat Deus: *Amentem, hac nocte repetitur anima tua ab eo.* v. 20. *Amentem* vocavit, quem fortē in mundo prudentissimum iudicāvnt; & *hac nocte* ait, morulam opponens vicini temporis, ijs muleis quos sibi dudum annis promiserat: & *anima tua* (ait) *repetitur*; significās harpyias animarū, Diabolos, qui ad raptum animæ, velut ad prædā vultures, confertim convolant. Et ubi iam gulæ ubi otium ? ubi voluptas ? ubi repositoria ? ubi agri nostri divitis ? centē omnia dissipaverunt, simulq; anima, quam, dum terrenis immerfit, prodidit.

8. Quod utinam seculi magnates, aureis torquibus onusti, qui annos productiores, & liberalius ævum somniant, attenderent; utinam avidi pecuniarum helluones cogitarent, fœneratores intelligo, quibus (vt de hirudine *Solomō*, Pro. 30. 15.) *duo sunt linguarum rami, clamantes, prabe, prabe; prabe mutuum, prabe fœnus: utinam & chalybeæ naturæ Domini perpenderent, qui in aliorum steru hilares sunt, qui vicos demoliantur, eijciunt pauperes, everunt familias, discludunt arva, & in arvis & pascuis soli dominentur.* De quā nonnullorum sui temporis bulimiā Vates, Psal. 4. 4. *exedentes populum montem edunt panem, vel, sicut panem.* Offa vna est orphani prædium, altera viduæ domus, reliquæ tenuiorum agris; sic oppida, villas, vicos devorāt. Et quid hoc est, nisi pro terrā cælum amittere; & profundis, civitatem, quæ suprà est, Ierosolymam ? Nō secus olim quidam pauperum facies comminuerunt, quidam *Sionem in cadibus adificaverunt*, Abac. 2. 12. Hebr. est, *Sanguinibus*, in plurali; quandoquidem oppressor, vno suā exuro substantiā, vniuersam eius simul posteritatem convulnerat: eaq; crudelitate perior fit.

sit communibus homicidis. Illi siquidem, interempto aliquo, non conantur sobolem perimere. At, qui inopum arva, palcus, facultates, vi aut iuris extorsione diripiunt, totius generis sunt homicide; maritorum, vxorum, liberorum, nepotum. Aded vt talium agros *Chakaldemas*, agros sanguinum appellemus; & opes, opes sanguinum; & domos, domos sanguinum.

9 Eandem ferè criminationem subeunt Improprationum, que vocantur, Domini, quibus parum est Ecclesiam macilentis infirmare prædicatoribus, nisi & pinguiore reditus ipsi auferant. Preclari equidem lopi, & caudæ Draconis non abfimiles, quam terram partem stellarum de cælo deturbasse refert *Iohannes*, Apoc. 12.

4. Quot enim ministros sui inuasionem pepulerunt, totidem e coelo lumina deturbarunt, quæ Iesu Christi cognitionem in varios Angliæ tractus spargere potuerunt. Vt nunc quiritari cogamur, Ecclesiam nostram magnâ sui parte in tenebras abiisse, & terrenorum hominum interventu eclipsin pati. In quorum conscientijs nulla speranda tranquillitas, donec aliena iustis reddant possessoribus. Quemadmodum enim *Abimelecho* Deus, Gen. 30. 3. *Ecces, tu illico moriturus es propter mulierem, quam accepisti, quam su marito iniuxisti*: sic Improprationum detentores, temporaneæ eterneq; mortis subiiciuntur periculo, quia Ecclesias alij indotatas, & ex divino cõstantas fœdere acceperunt; neq; acceperunt modò, sed & in suum vsum proventus earum annuos transtulerunt: satis ex conscientia fecisse opinantes, si ieiunam aliquam stipem, & mentis refectiõnem, petitis è vulgo, aut literariæ Reipublicæ inuenture prædicatoribus concesserint.

10 Cum igitur hi omnes, quos memoravi, Lunæ seruiant, & sub-lunaria enixè persequantur, cum serpentum instar terram delingant, abiectiq; in diuitijs congerendis proserpant humilitate, cõtrariam inire viam necesse est, vt coelum consequamur. Cuius angustæ fores, animum, præsentis vitæ curâ intumescenem, non patientur introire, prout exemplo Evangelici monemur, quem etsi primâ fronte salutaris avidissimum, magnæ tamen possessiones à Christo cœli isnuâ revocarunt. Math. 19. 23. Nam quando Servator bona sua iussit divendere, & se confestim sequi, *abijt maritus* & ratio annectitur, *quia habuit multa bona*, ingentes nimirum pos-

possessiones, simulq; ingentes curae ex amore possessionum orientes, quae cælum & terram, iuvenem & Dominum ab invicem separarunt.

11 Atq; hoc nomine insimulandi sunt ij, qui triticeum, vinum, oleum, & acervos frugum, donec vetustate absumantur, servant; & ij etiam, qui in metallis exercent idololatriam; avaros intelligo, tum corpore, tum mente procumbentes in numos. Aliquando mutant, aliquando exigunt, aliquando numerant, aliquando incistas abdunt, aliquando beant lumine: domi, foris, privatim, publice, in agris, in templis, in lectis aureos vident, etiam somniantes vident. Quod si eorum aliquot fur surripuerit, cum *Labur*, Gen. 31. 30. Deos suos & amassos sustaratu queruntur. In hac tamen idololatria non pares sunt universi, quoniam alij feliciore prætectu congerunt, liberorum videlicet causâ; alij nullum habentes, nec filium, nec nepotem, immensas opes infinitis sudoribus accumulant. Quam anxietatem vellicat Sapiens Ecc. 3. 27. his verbis: *proccatori dat (Deus) occupationem ad congregandum, & ad congregandum, ut tradat ei qui bonus videbitur in conspectu suo.* Et Eccle. 6. vers. 1, 2. *Est malum quod vidi sub sole, idq; maximum super homines: viro cui audivis Deum ipse divitias, facultatesq; & honorem, & cuius anima non destituitur re ullâ quâ delectetur, quum huius non facit copiam Deum ipse fruendi re illâ, sed vir alienus fruitur illâ.*

12 Iam, quia mundani suis studiis, desiderijs, & nimia opum coâcervatione interdicti sunt strepuntq;, seiscitantes, quænam ergo vivendi forma, aut in curis temperantis præscribatur? adeundus est Apostolus: 1. Cor. 7. 29. 30. 31. *qui habent uxores, sicut vi non habentes; & qui flent, vi non flentes; & qui gaudent, vi non gaudent; & qui emunt, vi non obtinentes; & qui utuntur hoc mundo, vi non abutentes: præteris enim species huius mundi.* In quibus duo sunt observanda. Alterum est, studia, contractus, & res seculi permitti hominibus. Alterum, ut non ijs acquiescant, sed libero versentur animo, habentes, tanquam non habentes. Sic *Ezechiel* cap. 24. 16. *uxorem habuit longè charissimam, volens tamen carere potuit.* Sic *Zacharius* multa habuit bona, dimidia tamen eorum parte cessit coram Domino. Luc. 19. 8. *Vt enim Patriarcha filium suum, quanquam unigenitum, Deo offerre non re-*

cusavit: Gen. 32. 2. ita nos charissima pignora, vxores, liberos, fratres, facultates, & siquid vspiam charius, alacriter oportet dimittere, quando placuerit Altissimo. Nemo autem id fecerit lobens, nisi qui cœlestia vehementer spirat, rebusq; caducis parum infudar; saltem eas extra mensuram & mediocritatem non cupit. Quæ, qualis sit, ostenditur, 1. Timoth. 6. 6. *Habentes alimentis, & quibus regamur, hac nobis satia erunt.* Et in eandem sententiam Christus, Matth. 6. 25. *Ne estote solliciti de animâ vestrâ, quid esuri sitis, aut quid bibaturi; neq; de corpore vestro, quâ re sitis induendi: ac paulo post; omnia ista Gentes requirunt: novit enim Pater ille vester cœlestis, vos indigere his omnibus.* Vbi anxiam & avaram solitudinem prohibet, non honestam curam, vti Græcum docet *μυμνῆσι*, significans humanarum cogitationum velut in pugna dissensionem, quæ varijs huc illuc motibus impelluntur, opposita persuadentes. Nonnunquam curiosi vestimenta laxa & fusa, nonnunquam stricta laudant, nonnunquam aves, nonnunquam pisces, nonnunquam conchas præferunt, omniaq; vivaria, freta, stagna, ob suam inglaviem & satietatem deprædantur. Ac parum diu his contenti, cum *Atheniensibus*, quid novi afferatur, inquirunt: Act. 17. 21. vt in cibis, vel condimentis, vel vestibus, novam aliquam artem suâ ostentatione commendat.

13. Contrâ, honestæ curæ, & earum mediocritas ad usum, & necessitatem, non luxum protensa, vagos temperat appetitus, cohibet desideria, satis esse sibi superq; iudicant, etsi defint multa, quemadmodum in absoluto huius virtutis præcone conspiciatur, Philip. 4. 11. *Dides, in quibus sum, & ipsi contentus esse.* Non abundantiam egens, non saturitatem ieiunus expetivit, sed in qualicunq; conditione gestijt, triumphavit. Sicut igitur *Isaac* Deum utrâq; manu prehendit in luctâ, humum verò pendente gressu, & altero pede claudicans continebat: Gen. 32. 25. ita, quæ ad Deum & vitam æternam spectant, consertis viribus & studijs arripe; quæ autem ad seculum humanaq; commercia, pendente solum animo, & inserviendæ tantum necessitati. Statuerunt *Romani*, vt Præses quilibet in provinciâ suâ concubinam sumeret, non vxorem: ratio fuit, ne vxoris affinitate freretur, seu novas moliretur, deficeretq; à patriâ. Quod verò illi

tutandæ pacis ergò, & defectionis avertendæ, politicè statuerunt, idem Christiano in donis Dei, seu poculenta seu esculenta fuerint, seu numi, recreationes, dignitates, expedit observare. Non enim ista sunt vxorio affectu diligenda & sincero, quâsi nunquâ ab ijs vellemus dimoveri, sed concubinario & soluto, vt habentes non habeamus; ac, si persecutionum tempestas nos omnibus fortunis eiecerit, latè Apostolorum vocem viurpemus: Mat. 19.

27. *Nos, Domine, reliquimus omnia, & secuti sumus te.*

14 Hinc homines Peregrini dicuntur: Psal. 39. 13. *Peregrinum sum coram te, & inquitur, vt omnes Maiores mei.* Patria namq; ipsorum est cælum; via, quam conficiunt, vita; regio, quam peragunt, mundus; hospitiæ, quas adeunt, diuersa munia & officia: cū quibus perinde conversandū, atq; cum *Shunamitide Elisam*; quæ etsi sellam, mensam, lucernā, lectum ei appararet, tamen à familiaritate ejus tantū abfuisse innuit Spiritus Sanctus, notatq; *Ambrosius*, vt nomen mulieris vix dignosceret. 2. Reg. 4. 12. *voce* (inquit) *Shunamitidem istam*: nomen sceminæ tacet, urbem nominat, quasi hanc illā, vtcunq; continuā hospitā, melius novisset. Quo exemplo nullum est ad Christianorū animos informandos accommodatius, dum in præsentī versantur stadio, ne terrenis vtentes, cum terrā ineant amicitiam, aut carne immorātes, carnaliter delirent. Meminerint potiùs, quando mensis, lectis, & otio vacant, patriam suam esse cælum, hanc, domum *Shunamitidis*, in quā diversari possunt, manere non possunt, iuxta illud: Heb. 13. 14. *Non habemus hic stabilem civitatem, sed futuram illam inquirimus.* Idcirco *Petrus* talem nostri conditionem expendens, iubet quemq; in concupiscentijs suis peregrinum agere, quia est in mundo peregrinus. 1. Epist. 2. 11. *Dilecti, precor vt tanquam advena, ac peregrini abstineatis à carnis cupiditatibus, quæ militat adversus animam.*

Frustris 2.

15 Licet etiam in cœlestis sceminæ mysterio, absolutissimæ cuiusvis exemplar contueri: qualis fuit *Anna* de tribu *Aser*, quæ Sole amicta fuit Domino Iesu, quem indies expectavit: cœlum habuit templum, stellas, Prophetas & expositores legis. Et quia ferè semper eternis intenta, sublunaris, non nisi vrgente necessitate, appetebat, lunā mundumq; inferiorem pedibus calcavit. Luc. 2. 37. *Non abscedebat à templo, ieiunans ac deprecationibus serviens Deo*

noctem & diem. Si enim quid infirmum sexum deceat maximè, pietas erit, quæ scēminas, dum solæ sunt, solas esse non patitur, quia cum Deo ambulant. Cælum quippe est, vbi Psalmis & orationi vacant; cælum, vbi ieiunio & macerandæ carni invigilant; cælum, vbi sinceros audiunt Pastores, Prophetarum & Apostolorum ore concionantes; cælum, vbi memoriam recolunt passionis Domini, enūq; in laudes fervent cum gratiarum actione. Ista, ista sunt scēminarum otia pulcherrima, istæ curæ utilissimæ, quibus si implicentur, citra omnem curam vivent dormientq;. Nō theatrorum exinde plausus & strepitus sequentur, non alienos facilè admittent vultus, non molles & delicatos ineffus amabū, non comis impudicè iactatis, aut exertis vberibus, platzeas obambulant; sed, tanquā *hortus clausus, & fons ob signatus*, Can. 4. 12. castitatem corporis, cordis, luminum, suis quæq; viris & Christo servabunt.

16 Id autem Petrus inter cæteros vehementer contendit, exigens à mulieribus puram conversationem, in incorruptione lenis ac *quæti spiritus, non in nodis capillorum, circumposito auro, vel palliorum amictu*, 1. Epist. 3. 3. Nam, cur foras splendere cuperent, cū intus Domini Iesu innocētiā vestiantur? cui nullus equari potest, secū dūm Davidem: Psal. 45. 3. *Multò pulchrior effectus est filij hominū.* At quā in re? certè, non externo habitu servi, in quo fuit abiectissimus, sed interno plenitudinis gratiæ & virtutum. Vnde ijs floribus comparatur, qui nativā ac spontaneā elegantia omnes artis fucos, & conatus superant. Cant. 2. 1. Vt indicetur decorem longè præstantissimum esse nativum, & inaffectatum. Quāquam ergo vilem amictum indueret pia matrona, tamen ob Solem, & internam sanctimoniam, nitidior esset nitidissimis puellis & virginibus. Quæ non, vt venustæ, ita semper probæ sunt, sed aliq̃, ne dicam multæ, instar poculi *Babylonici*, Apoc. 17. 4. fornicationem suam & immunditiam sub auri pompâ occultant.

17 Ijs autem proximas judico, quæ ex pigmentis, fucis, spiris, cincinnis, & capillis appositis venustatem affectant. Nam, etsi corporibus pudicæ sint, habitu tamen peregrino fornicantur. Alias non video, cur ceruissæ & purpurisso genas inficerent, cur alas vestium humeris affingerent, quasi in spectantium sinus volare cuperent, cur nodos crinium serpentinx formæ adsumerent, quasi anti-

antiquum serpentem venerarentur, cur diplôidum & tunicarum specie viros æmularentur, quasi ambigui vellent esse, & hermaproditæ. O nugæ, & vanitates, à Christianis scæminis procul arceas, & ne in Ethnicis tolerandas! Quomodo Deû ferent improperantem & obiurgantem, quando sub horam mortis ipsi disturus est, *Non novi vos* vos crines habetis contortos, ego dedi planos; vos facies ad ruborem pictas, ego dedi fuscas; vos hymeros habetis volitantes, ego dedi pressos; vos iuncea habetis pectora, ego dedi patula; vos staturam liberalem, ego dedi humilem; deniq; ut in *Iacobo Isaac* nihil, præter vocem, invenit *Iacobi* Gen. 27. 23. ita in vobis scæminis nihil, præter sexum, invenio scæminarum. Quid quodd, ut *Esaias* Ephraïm coronam tribuit superbiz: cap. 28. 1. ita coronas superbiz verticibus aptatis, lunamq; semiplenam in orbiculorum & cincinnorum symmetriâ capitibus inditis, non pedibus subijcitis? eo ipso declarantes, sublunarium vos studio duci, nec alibi quàm in mundo, cujus subinde species instar lunæ mutatur, acquiescere.

18 Et quoniam hucusq; progressi sumus, videamus porro quid petulanti huic generi desit, quid modestis conveniat. *Sunt* (ait Paulus) *maritarum ac liberorum amantes*. Tit. 2. 4. 5. *Temperantes, casti, domi manentes, bonæ, quæ sese subijciant viris suis*. Primò commendat *φιλαδελφία* & *φιλοτιμία*, ut viros ament, tanquam unius carnis contubernales; filios, tanquam viscerum suorum partem, natura q; effigiem. A quibus abhorre, non modò manifestæ impietatis est, sed etiam crudelitatis. Tantò scædior illarum incuria, quæ nullam alendæ soboli, nullam virtutibus aut disciplinis excolendæ curam impendunt; & illarum adhuc turpior, quæ viros suos, perinde ac *Rabel* Gen. 30. 15. suum, mandragoris, vel (ut alij interpretantur) floribus amabilibus, permutant: quomodo nõ paucæ faciunt viraginum, dum flores pulchritudinis, roboris & juventæ, quos in suis viris non inveniunt, in alijs prehenfant. Secunda virtus scæminarum est Temperantia. Quantumcunq; enim bellæ sint & amaturientes, nisi singulis locis, personis, tēporibus, ingenia, verba, mores dextrè accommodent, nisi à comestatione, ebrietate & irâ temperent, nisi vota & affectus contineant, infamiam incurrunt. Temperantia igitur grandis est nervus scæminarum sanctimoniz; quam à tergo proximè, ut *Rachelem* *Debora*, in modum

modum perpetuz comitis, sequitur Castitas; quandoquidem pudica esse non potest, quæ ore gestuq; luxuriatur. Hæc enim latentes Veneris produnt aculeos, & ad apertam fornicationem lenonum vice funguntur.

19 Quartò, domesticâ Residentiam subnectit Castitati, propter singularem ejus sub tecto tutelam, ubi difficillimè expugnatur. Ideoq; *Oukelos* & *Imatban*, *Caldaici* interpretes, meretricem reddunt *ברא נפקת* *foras procurrentem*; & *Solomon* incontinenti foemine, non honeste, prurientes pedes, ac varios tribuit: *Pro. 7. 11, 12. In cuius domo non barent pedes eius, modo foris, modo in plateis, aut prope quemq; angulum infidiatur.* Cogita quod malum *Dina* accideret, quando extra sui tentorij orbem, in fundos *Sicbemis* aru curiosè speculâdi gratiâ transcurrerat. A *Sicbemo* visa, amata, rapta, devirginata fuit. *Gen. 34. 3.* Heu incommodum puellaris excursionis! In familiâ paternâ servavit, foris amisit pudicitiam; sub tecto quamdiu mansit, floruit; at, ubi planetam agere cœpit, perijt. Eadem ratio nuptiarum, quibus intra incœnia concludi honestius, quàm foras evagari, & in multorum acies mentesq; transire. *Ut iure sponsus de suâ gloriâ bundus prædicet, Can. 2. 2. Ut liliū inter spinas, ita est amica mea inter filias.* Nam, quemadmodum lilia & rosæ inter suos aculeos suavius spirant, manibus autem prehensa, naribusq; admota, confestim marcescunt: ita vxores, domi suis viris amœnitus spirant, quæ in aliorum consortijs & amplexibus perdunt pudicitiam. Oportet igitur hunc sexum vniones imitari, qui intra suarum concharum domicilia reclusi gaudent. Domi nitent matronæ & virgines, domi splendeant, domi placeant, suasq; delicias maritorum ac sponzorū vnice impendant voluntati. Nam & vniones conchis exempti, digitisq; tentati, obscuriores sensim fiunt, quasi nativæ lucis genium ac pulchritudinem amisissent: ita scemina, à maritorum vlnis & lectis semota, sensim declarescunt, & in ignominiam eunt publicam; sicuti *Bathsaba* ex *Fria* in *Davidis* ædes translata, castæ honorem amisit, notamq; turpem ascrivit adulteræ.

20 Quintò, Bonitatem præcipit, mansuetudinem intelligens, cū erga domesticos, tū proximos, piæq; foeminarum viscera, quæ afflictis & egenis compatiuntur. Talis erat *Maria*, à qua *Paulus* multum acceperat subsidij. *Roman. 16. 6.* Talis strenua sceminæ

na Sapientis, sub cuius elogio, charitatis & eleēmosynæ picturam nobis commendat: Prov. 31. 20. *Volam suam pauidi pauperi, & manum suam extendit egenis.* Siquidem bonitas non modò privatam docet respicere familiam, sed & vniuersam Domini; nempe infirmos, fideles, pauperes, & rotantes; tunc sibi maximè gratulans, quando pluribus se, instar parentis sui, communicat: vt de eà dici possit, quemadmodum de *Tabubà*, Act. 9. 37. *Erat dives bonorum operum & eleēmosynarum, quas praeſtabas.*

21 Sextum illustrium foeminarum ornamentum est obedientia, quod proximo capite notatur; *Sint viris subdita.* Non monocratian appetant, non de principatu contendant, non lites moueant; quin potiùs, vti cōstet vtrinque; subiacent, se e cōstā prognatas subesse oportere nōrint. Nam & absurdum & turpe foret, si in faciem latus, in caput cōsta involeret: nec minùs absurdum, si viro suo coniunx parere recusaret, cum caput vir sit cōiugis; 1. Cor. 11. 3. Et in capite, quantum innuitur imperium? quæ membra? qui morus? qui sentus non inde diriguntur? vt vel ex hoc discant mulieres, virorum suorum, quum probi & sapientes sunt, oculis videre, auribus audire, palato gustare, intellectu percipere, & in omnibus, eorum nutu ac voluntate gubernari. Hinc *Sara Abrahamum* Dominum vocavit, 1. Pet. 3. 6. non tam seruitij causā, quod imponebatur, quā obedientiæ, quam praeſtare voluit ac debuit. Tria quippe suadent foeminis subiectionem. Primum est mandatum Dei, Gen. 3. 16. *Erga virum tuum appetitus tuus esto, & ipse praeſto tibi.* Secundum, ius naturæ; quod in lege *Perſarum* exprimitur, Esth. 1. 22. *Sit vir quisque, dominator domus suae.* Tertium est sexus à *uxoribus*; quandoquidem mulier à viro sumpta est, non vir à muliere. Si igitur coloni suis autoribus primas deferre non gravantur, cur istæ *Adami* soboli, à quo transumptæ sunt, honoris primas & imperij dedignentur?

22 Sed non propterea nullum statuimus in vxorum & seruorum obedientia discrimen, cum heri per monocratiam imperent servis, coniuges autem aristocratiam & parem habeant dominationem: vtroque simul iubente, minante, præcipiente. Tantum in eo differunt, quod vir supremum in familiā locum occupet, supremā etiam vocem, vxor autem in ambobus secundum: ceteroqui pares sunt, vnius mensæ, vnius tori, vnius foci, vnius substantiæ, vnius etiam

etiam amoris participes. Procull iam, procull eant tyranni, qui vxoribus suis tanquam mancipijs vtuntur, & in carnem suam seuire non desinunt: procull amarulentæ feminae, & leagnarum sorores, quæ pugnis rixisq; maritorum verticibus imperant. Si quod ex-ratum ij candidè reprehendant, illæ item non ferunt candidè, sed multo cum fervore exprobrant, & instar resonantis Echus, vltimos semper remittunt sonos, donec in *ῥαυωμῶν* victoriâ reportârint. Cui pugnae aliquando succedit altera lacertorum; vel, quia ij sæpe infirmiores, patinae, cyathi, lances, cochlearia, & huiusmodi iræ muliebris arma protinus arripiuntur.

23 Ad quam ferociam compescendam opus est, quid in corporum tumoribus fieri soleat, diligenter attendere. Quales enim sunt in corporibus vlcera & carbunculorum ignea excre-scentia, tales in connubio rixæ, pugnae, convitia, reliquæq; viraginum biles, quibus, etsi duo sint in vnâ carne cõiuges, tamen summo-perè dividûtur & affligûtur. Nec vlla spes emédationis, nisi eadè remedia adhibeârur, vt, quæ admodû vlcera & carbûculi appositis medicamentis sanantur, ita foeminarû biles, quæ mutuâ animorû & vnus carnis cõalitionem impediunt, vel patientiâ sedentur, vel maturo consilio coerceantur.

24 Sed vxores istas, parû foeminas, relinquamus, & ad Aposto-li redeamus obedientiâ & subiectione conspicuas. Quorum ani-mi, frôtes, vocisq; id agunt, vt continuo honorum certamine vi-ros promereantur. In loquelâ placidæ sunt, in silentio verecun-dæ: nunquam litigant, nunquâ disceptant, timent offensas mari-torû, fugiûnt suspiciones, increpationes metuûr, celât defectus, & cum extrâ totæ sint iucundæ, in sereno palpebrarum, in motu, in quiete, in singularum actionum disciplinâ, *Nadmi* in ijs ob iucun-ditatem reviviscere crederes. Ex his iam patet qui Sol, quæ stellæ, quæ gratiæ foeminam deceant in cœlo degentem. Certè nō alius Sol quàm Dominus Iesus, non aliz stellæ quàm ministri, non aliz gratiæ quàm in Deum pietas, in hominem charitas, amor virorû, liberorû, sēperantia, pudicitia, obedientia, bonitas, & publicæ aurg lucisq; neglectus. Quomodo à cœlis peregrinari dicatur, quam cœlestis animus, cœlestis zelus, & totidem cœlestes adornant gratiæ?

*Veritatis potentia, & Martyrium honor, qui suā
acie Ætherem aperiunt morituri. Icon 9.*

QVO tempore, suscepto ab Apostolis divini verbi semine, pium enixa est foetum Ecclesia, latentem aggressus est Satan; & quos non omnes potuit persecutionum fluentis abripere, alios in carcerē coniecit, alios in mortē dedit præsenteam; vt in eam *Bethlehemi* quadraret mysteriū, *Math. 2. 18. Vox in Ramā audita est, lamentatio & fletus, & eulatus multus, Rachel* plorans filios suos: & noluit consolationem admittere de eo quod non fuit, neq; tantum filios suos ploravit, sed & seipsam, quia recēns virgo, repentē vidua fuit; filios autem impenitus multo, quia, teneri cum essent, vlnarum nati fomentis & amplexibus, partim ferro, partim lapidibus ceciderunt. Ex hac cohorte Protomartyr *Stephanus*, singularem ostendit in obitu patientiam iuxta & pietatem. Cui tria dat in laudibus eximia Spiritus Sanctus, vultum Angeli, oculum in cœlos defixum, linguam benedicentem maledicentibus.

2. Primum, *Act. 6. 15. Viderunt faciem eius, quasi faciem Angeli.* Vbi non absurdū fore arbitror, si veritatis imaginem intellexero, quā frōtem verē præsert Angelicam, & quod stupendum maximē, ipsā sui exagitatione pulchrior apparet etiam adversariorum obtutibus. Nam qui prius, vt ē vulgo hominē, *Stephanū*; nunc, post reperita bella & cōcertationes varias de Christo, de Evāgelio, de fide, vt Angelū contuentur. Nimirū, quia veritatis facies solet esse impetita diviniore, suāq; vim simul & lucē cōtranientiū oculis potentius insūdere. Rectē igitur dixit *Lucas*, neminē resistere potuisse Spiritui Sācto loquēti in *Stephano*; non *Libertinos, Alexandrinos, Cilices, Asiaticos, Cyrenæos*, nec de grege quenquam philosophorū. Qui eo ipso experti sunt Theologiam, respectu philosophiæ omnisq; externæ disciplinæ, perinde se habere, ac Angelū: cuius, ex ore Dei prognatam, sapientiam, tantum abest retundant alij, vt ne ferre quidem possint insurgentem. Eiusmodi fuit Christi potentia, quum hæresin *Sadducæorum*, foelicissimo Scripturæ testimonio elinguem reddidit: *Matth. 23. 32. Ego sum Domus Abrahami,*
Domus

Deus Israel, Deus Iacobi, Deus non est Deus mortuorum sed viventium. Quo fulmine non impios solum perstrinxit Sadduceos, sed & universam turbam circumstantem, quæ doctrinâ ipsius ætonita erat.

3 Haud aliter contingit ijs de Antichristianorum turbâ, qui se purissimis divini verbi dogmatibus ex professo opponunt. Quorum utcumq; veneno Papulico delibuti animi, in penitissimis tamen conscientiarû adytis, Angelicam veritatis frontem cogunt agnoscere. Vident enim alij solam fidem iustificare; alij Papam tyrannum agere, non episcopum; alij imagines esse impias, & in Deum blasphemias; alij Missarû idololatriâ vnicæ Iesu Christi imolationi derogare. At, dum vident, simulant interea apud suos, cum *Diogenes* adulate, cecitatem; ac, quod gravius est, mordente, strepente cōscientiâ, in *Stephanos*, veros scilicet Dei ministros, *Indurum*, instar, toto conatu involant, igniq; aut mucroni, si non lapideis missilibus, adiudicant.

4 Rursû vel hinc observa, mox affuturæ beatitudinis, quàm fuerit in *Stephano* præcox tessera. In vivis adhuc æmulabatur superos, & nondum sanctus, fulgebat ut Angelus. Eandeq; singulis in esset martyribus claritatem credibile est, si non vultuum, ac certè viscerum & cordium lumina decorâtem. Quæadmodum enim lux; auroræ prænuncia, in horizonte nostro adventantem arguit Solem: ita prænuncia æthereæ lucis fulgura, mox affuturam arguunt beatitudinem. Nolite igitur metuerè (ô vos inter suavissimas Deoq; charissimas animulæ) quæ Servatorè ad sanguinis vlsq; profusionem diligitis. Gravior est hæc sanguinis vestri purpura, omnium Imperatorum trabeis purpuræ, ipse altior, vberior consolatio, gloria sublimior. Et, ne fiduciâ integerrimè vnquã excidatis causæ, salutant vos Angelorû Charites, illud vobis ante cæteros gaudium obsignâtes, quod Sanctis cum Angelis cōmune est, Præclarus equidem fuit vultus *Mosæ* splendor, quæ *Israelita* relecto velo ferre non potuerunt. Exo. 34. 30. At si huius martyrum splendoris, qui ex lætitiâ Spiritus, pace cōscienciæ, & præviâ cœlestis gaudij aspiratione oritur, vel radioli foras in curi prospectarent, piorum (credo) omnium acies vincerent, impiorum caligine plusquam *Sodomis* ferirent. Et quorsum ista, nisi ut meminerint dulces hostiæ iam aris admotæ carnificum, se, quanquam apud homines

vix homines reputentur, cœlo tamen esse in delitijs; & quanquā apud plebeculam mancipia abiectionissima, imò terræ ipsius recreamenta habeantur, à Deo tamen nō minores Angelis haberi. Eāq; protinus arrecti fiduciā, obliviscantur hominū, conculcent terrēna, suamq; toti spirent fœlicitatem, quam spe devorârunt.

5 Cujus tam piz intentionis non vulgare documentum præbuit *Stephani* morituri oculus in cœlū defixus, & Servatorē: Act. 6. 56. *Eccē conspicio cœlos apertos, & Filium illum hominū adstantem ad dexteram Dei.* Siccinē verò clarissime Martyr? Et quis tibi nivas aperuit fores? quis æternas reclusit portas? quo duce, quo auspice, tot orbium, tot cœlorum æquora permenus oculus ad dexteram Dei penetravit? stellamq; matutinam, Dominum Iesum, qui omnes stellas fecit, apprehendit? Nullus sine dubio, nullus esse poterat tanti auspex conaminis, nisi Spiritus Sanctus, cuius ille alis obequitans, animo oculoq; sursum ferebatur, & in ipso mortis limine vitam prælibavit. Ostium enim cœlorum est Dominus Iesus, claviger Spiritus S. qui simulatq; affectus nostros, cogitationes, vota, studia accenderit, non isthic deinceps hæremus, sed tanquam sacri alites in altum evolamus, ætherisq; secreta pandimus, supremum numen, Sanctos, Angelos adeuntes. In hunc modum ille, adhuc in terris agens, apertū vidit cœlū, cum hominibus contendens, Deū, cū mactatoribus, Servatorem. Quàm pulchrū ita viventem mori, morientem vivere, ut præfocato spiritu ascendat spiritus, & evolante animā anima suscipiatur? Quàm dulce inclamare Iesum viscera, labia palpitantis? & mellitissimā catione tanquā cygnēā, supremo actu mortalitatis peracto, in sinū Iesu irrūere? Qui non à longè stans, sed cōminūs fulgentibus lacertis advenientes præveniens, ut *Ioseph Beniaminum*, confrater fratres circūdabit, & in æthereos triumphans deducet galaxias? Quemadmodū enim *Ezekiab*, legatis extraneis divitiarū suarū arcas, & florentis *Ierosolyma* ostendit thesauros: Esa. 39. 2. ita, paternæ gloriæ character, Christus, pijs animabus ab extraneo hoc domicilio ad civitatē Sanctorū, superam *Ierosolymā*, migrantibus, Gal. 4. 26. divitias gloriæ & thesauros vitæ resignabit, ut æternū Deo satientur, qui Deum sitiverunt.

6 Audite misella pectora, audite hominū larvæ, quorum in extremā vitæ horulā, ubi nihil ferē spiritū superest, oculi, animi, spiritus

ritus in terram prostrati iacent. Ecquid molliores culcitrae? Ecquid subdentes plumae? Ecquid stragularum fastus? Ecquid auro indulcatæ sorbitiones? Ecquid eburneo fulgore nitentes lecti, tamen morituri profuerint? Nequaquam certe: quum nihil in hunc mundum intuleritis, nec quicquam sitis exportaturi, 1. Tim. 6. 7. Perinde enim nobis contingit, ac viatori, quem vineas intrare, & botros etiam aliorum decerpere permittit Deus, at exeuntem nihil secum efferre vult: Deut. 23. 24. ita cuilibet hominum generi, amplissimam huius mundi vineam aliquotenus fruendam concessit Deus, sed exituros, ne botrum quidem honoris, aut uvulam quæstus efferre vult, Eoq; magis admiror nonnullorum potentum insaniam, qui æternum terræ vale dicturi, fugientem persequuntur, & in voluptatibus morituri vivunt, paradisos, fontes, latifundia, & elegantioris formæ stellulas somniantes, à quibus in morte disjungi, morte peius & Inferno arbitrantur. Talis non fuit *Stephani* oscitantia, non gravedo. Ille siquidem, instante martyrio, cælum intruebatur, hi terram; ille Iesum, hi *Adamnanam*; ille nunquam morituræ felicitatem, hi luteas voluptates. O verè martyres Diaboli, qui inter studia pereuntium, & molles cruciatus animas effluantes, tanquam vndis suffocati, quæ ad manus sunt, violenterprehendunt.

7 Venio iam ad ultimum, quod in *Stephano* laudavi, nempe orationem benedicentem maledicentibus: *Domine, ne statuas eis hoc peccatum.* Aurea vox fuit ista, inter imbres lapideos charitates spargens, feræq; homicidarum truculentique veniam fortiter implorans, ut faxei planè videri possent, qui à lapidum sevitiam frangente frangi non potuerunt. Instabant illi vulnerando, & hic precando, quantum quantum potest, medetur vulnerantibus; irruunt illi, ruit hic in genua; exclamant illi vehementer, & clamat hic itidē vehementer ad Deum: pro telis orationes, pro minis singultus reddens, ut pace bellum temperaret. Agnina siquidem est piorum vox, & aliàs semper, & tunc maxime, quando inimicis ante obitum solent ignoscere. Non lites memorant, non iniurias, non convicia; sed columbæ instar *Noachi*, quæ rostro suo infixum ramum ad arcam portabat, cum pinguisimæ olivæ ramulo, charitate, ad arcam Dei ascendunt, veniam veniam subinde geminantes. Neq; adeo mirum, florere prius in linguis sanctorum charitatem, quum mox defuncti ipsum habituri sint fructum nunquam emarcescentem.

1. Cor. 13. 8. *Charitas nunquam excidit*: et si enim fides & spes excidant, nunquam tamen charitas excidet, nunquam emarcescet. Quid igitur isto hominum genere divinius, qui Deum, sibi Deoq; infestis propitium reddere conantur, & laborū pietate immanē sanare student impietatem? Certē, si *Iacobus* & *savi* faciem pristinā iniuriam remittentis, tanquam Dei, se intuitū gaudens affirmet; Gen. 33. 10. multo magis homicidæ, bonorum morientium voces benevolas, tanquam Dei, se audire existiment. Quo in genere ceteras omnes longē superavit Christi oratiuncula; Luc. 23. 34. *Pater, remitte hoc ipsis, ne sciunt enim quid faciunt*. Quali diceret: Ignorantes me vitam hominum, salutem mundi; vitam morti, salutem exitio devoverunt. Huic autem affinis est, & ex imitatione quādamtenus nata, *Stephani* precatio, quā ultimam vitæ clausit horam, & scenam tragediarum. Idemq; per omne ævum Martyres præstiterunt, nihil prius ducentes, quā scilicet viantium barbariem suā villoquio rependere. Ut rectē dixerit Spiritus Sanctus, *Ecclesiam* *vel & lac habere sub lingua*: Cant. 4. 11. quandoquidem in veniæ deprecatione, iusti flavos amorū rivos, & fluentia mellis eruēt, atrum inimicorum venenum suavitate perfundentes.

8 Ceterum attende paulō nostri huius suspirium; *Domine*, (ait) *ne statuas ei hoc peccatum*. *Domine*: quem paratum novit ad ultionem, vlcisci noluit, ut in pace moriturus firmaret pacem. *Ne statuas iis*: quibus? *Iudæis* impijs, incredulis, omnium, qui vñquā vspiciam extiterunt, ingratis. *Peccatum hoc*: Quodnam verō? non vnius tantum modi, sed plurium, nempe contumaciam, vim, eadem & persecutionem in me Christi. Iam ergo non vnum, sed plura sub vnius verbi tegumento includit peccata, secundū charitatis normā, quæ operis multitudinē peccatorum, 1. Pet. 4. 8. Quēadmodum enim *Samaritanus*; peregrini vulnera fascijs quibusdam ligavit: Luc. 10. 34. ita *Samaritani* zelo accensa pietas, inimicorū vulnera, gravissimaq; peccata fasciis amorum, ne appareant, cōstringit. Quæ utinā nostris insideret labijs virtus, & in imis abundaret visceribus gratia. Non enim tunc aliorum nuditatem invidæ eloquentiæ stilo augeremus, sed in spem futuræ emendationis, cum *Semo* stolā conniventis obtegeremus. Neq; tamen hoc ita dictum, ac si coerceri nollem, aut severē minis reprehendi delinquentes; cum longē secus eveniat vulneribus reprehensionum, quā

quâ in telorum. Illa quippe sanguinem eliciunt, & vires fundunt: hæc autem prudenter adhibita, omnium vitiorum medelam sensim ingenerant. Vnde Sol. Prov. 27. 6. *Fidelis sicut vulnera amici, deprecantia verò oscula osoris.* Osor est, qui blanditiarum osculis in impietate promouet delinquentem: at is amicus animæ fidelissimus, qui ipsam punit quamprimum reprehendendo conscientiam, & cruorem elicit confessionis.

9 Veruntamen isthuc cautela, & discriminis aliquid interponere non absurdum fuerit: ut si quando inimici attingas vitia, ne totus odio ferri videre, molliter id facias, ac summa cum facilitate, memor illius porcionis, quam *Iafus* Sifarae dedit fatigato & sitienti, quum rivos lactis & butyri edulium promebat. Iud. 4. 19. 5. 25. Nam quid in istis præter candorem & blanditias, quæ in maleuolorum increpatione adhiberi oportet, ut, si qua insit verborum acrimonia, lactea sit & mollis acrimonia? Quociens, ut ad *Stephanum* reuertar, illud conclusionis loco adijciam, figendam nobis morituris ante oculos ipsius benignitatem, quæ genu non tantum corporis sed cordis flexo, inter medios lapidum, ac turbarum turbines orare doceat, impensissimum reddens amoris malevolentiz. Nam quomodo vasa gloriæ statim futuri sumus, si bilis & imprecationis infamia laboremus?

10 Fuit illud pessimis quondam hominibus inustum stigma; Rom. 3. 13. *Venenum aspidum sub labijs eorum.* v. 14. *quorum os duritia & amarulentia plenum.* Sed nulla est in superis amaritudo, nullum in cœlestibus animis, nullum in cœlo venenum. Non ibi aspidēs habitant, non cholera turgescens feræ, sed *Stephanus*, qui venia precantur, & *Simeones*, qui in pace dormiunt. Cum ut in ortu Christi Angeli præcones erant, ita in obitu suo oratores existunt pii, id vnum agentes, ut inimicorum facinorosa omnia, & peccata deleantur. Facessant itaq; truculenti homines, qui in extremo Spiritu bellum denunciant proximis, lites coeunt, reficiant iniurias, suâq; cum acerbitate Gehennam, quæ linguas ipsorum inflammavit, petant. Digni scilicet Orco & Inferis, quorum in ore tel gestant, & iam vitimumspirantes spirant studium. Quisquam enim Christus divinam clementiam nostræ ex æquo responsuram moneas, Math. 6. 14. *Si remiseritis hominibus suos lapsus, remittet etiam Pater ille vestros cullos.* & tamen hi ignoscere sibi volunt a Deo.

facinorum omnium veniam nunquam datam vltro rapientes ;
 quum inimicos interitu suos diris & imprecationibus exagitant.
 Et quid hoc aliud, nisi in ipso obitu *Iudam* agere, qui omnium ili-
 orum virus effudit moriens, & quorum bile prius alios infecerat,
 se peremit.

*Iustorum gloria immensitas in quibus consistat,
 & quomodo ante resurrectionem non
 plena sit. Icon 10.*

Quantum Oceani longè lateq; patētis vndæ, vnus aqua-
 læ guttam excedunt, tantum cœlestis beatitudinis the-
 lauri, illum, quem in hâc vitâ percipiunt fideles, gustum.
 Et tamen istantus est, vt, quum *Servator* futuræ gloriæ umbram
 modò ostenderet, *Petrus* earum quæ tunc apparuerunt scintilla-
 rum splendore victus, extra se raperetur, clamaretq; : *Magister,
 bonum est nos esse hic*, Luc. 9. 33. Verum sequitur, *Nesciebat quid di-
 ceret*, indicante nimirum Spiritu, ita *Petrus* inter lætitiâ & timo-
 rem medium constituisse, vt parû sui compos loqueretur. Et si um-
 bra futuræ gloriæ eâ vi polleat, quantam futuram credimus in ve-
 ritate? Si gutta cœlestis beatitudinis inebriet animam sancti, quid
 porrò in illis rivis & fontibus sperandum eximij? Omnino imple-
 bunt hortamen Sponsi, Cant. 4. 17. *Bibite & inebriamini dilecti*,
 Nullû hîc modum, nullam mensurâ præscribit, sed ad assatim su-
 mendum invitat, quousq; inundent mero. Vbera siquidē divinæ
 consolationis proflabunt cuiq; & in aprico eius vultu inexhaustû
 omnium bonorum fontem consequentur.

2. Quamobrem Theologi beatitudinē statuunt in visione Dei,
 cuius faciem *Isaïas* similem refert *Iohannes*, propter in eo coniun-
 ctas omnis felicitatis gemmas & excellentiæ, Apoc. 4. 3. Et qui-
 dem, si *Christus* in monte *Tabor* ita splenderet: multò magis cre-
 dendum, in pleno suæ gloriæ aspectu, tot habiturum lumina quot
 partes, tot stellas quot cicatrices, Quam maiestatem, impossibile
 erit oculos non cœlestes & æthereo igne scintillantes apprehen-
 dere. Vbi verò apprehenderunt, quantâ & quàm effusâ (remur)
 gessient lætitiâ, vno momento Deum suû, *Servatorē*, & Sponsum
 in-

instructes? Idem enim Servator est, Deus & Sponsus, qui trigemum
fructum gaudiorum afflatu inspirabit animas Sanctorum, ecclasticisq; co-
sopiet amoenissimâ, dum in sinu salutis, fulgore Dei, thalamo
Sponsi, per omne ævum feriatuq; requiescēt. Dixit *Ioseph* pater,
Gen. 46. 30. *Moriar hâc vice, quandoquidem vidi faciem tuam, quoniam
tu adhuc vivis.* At tunc beati videbunt Deum, viventq; cum eo in
secula. Dixit amatæ suæ Ecclesia Christus, Cant. 4. 9. *Rapi animi
meum, soror mea, sponsa, rapis animum meum vno aspectu oculorum tuo-
rum:* At tunc Christus Ecclesiam oculorum, genarum, manuum,
pedum & cicatricum vulnerabit pulchritudine, quæ, gemmarum
inftar, coruscans, in Sole iustitiæ æternum solem replet sentabit.

3 Sed quia status non vnus est animarum ante & post resurre-
ctionem, ideo non par erit vtrobiq; felicitas. Etenim iam animæ,
cõubernalibus suis carentes, simplici fruuntur gaudio, & sibi solis
triumphant. Postea verò quàm carnem resumpserint, *duplam pos-
sidebunt:* Esa. 61. 7. *duplam nimirum leticiam, duplam gloriam, du-
plam felicitatem.* Gaudebit anima, gaudebit simul & corpus, tri-
umphabit anima, triumphabit simul & corpus, idq; verè eveniet,
quod *Isaiah* sibi & *David* falsò evēturum augurabatur, 1. Sam.
23. 17. *Tu regnabis super Israël, & ego ero secundus a te.* A-
nima primas tenebit in regno cœlorum, secundas corpus, nec al-
terum alteri suum honorē invidebit. Et quis ad hæc idoneus? quis
tantæ felicitati describēdæ, intelligendæ par? Auræ prorsus arun-
dine metiri opus est beata illa tempora, dies, horas, annos, in qui-
bus nullū senium, nullus defectus agnoscitur: sed, quædamodum
Caleb nō minùs fortis erat anno octogenario quàm quadragen-
ario, Ios. 14. 11. ita Sancti, nō minùs fortes erūt post ducentos quàm
centū, post bis mille quàm mille annos. Non ibi cani erūt, nō flo-
rescet amygdalū, nō debilitates, tusses, tremores mortē prenūci-
abunt, quia, aquilæ in modū, iuventus eorū recurret sēper & renova-
bitur. Tradunt autem Hebræi aquilam, in extremo senio detritis
plumarum exuvijs, in novam ætatem, formam, & virium faculta-
tem rejuvenescere, eo sensu exaudiētes verba, Ps. 103. 5. *Senex ut
recentem, tanquam aquila.* Tales sunt aquilæ Dei, nisi quodd in pro-
fundus vergentes ævum, nunquam senescāt, semper iuvenescāt,
sine vllâ ætatis, formæ, aut viriū mutatione. Vnicus enim ijs & pe-
rennis est habitus, quē subitæ mutationes nō mutāt; vnicus annuus

Iubar, quem non dies, tempora, momenta interseindunt; vnicum ver, quod non ab hyeme incipit, non æstate terminatur; vnica vestis, quam non Angelorum peritissimi, sed divinæ manus artes & gratiæ contextunt; immortalitatem intelligo, quæ per omnes eadem perdurat annos, nec restaurari opus habet, vt *Samuelis* illæ, cui mater singulis annis novam apparavit. 1. Sam. 2. 19.

4 Coeli igitur hos lilia pervenustè dixerimus. *Non enim nent neq; laborant*; à Patre tamen celesti amicumtur, tanto ad luxum vsq; nitore, vt Solomonis maiestatem infinito post se relinquat intervallo. Quod partim adumbratur in Angelo, qui radios fulgurum emittere videbatur: Matth. 28. 3. partim in *Mose*, qui vultus sui iubar consternavit Israëlitas, & quodammodo occæcavit, Exod. 34. 30. Nam qualis fuit istorum gloria, talè habituri sunt Sancti in resurrectione. micabunt vultus eorum supra nivem, fulgurabunt oculi, scintillabunt comæ, venæ, arteriæ, nervi fidereum emittent iubar, adeoq; vniversa mēbra claritates, luces, splendores, radios confertim eiaculabuntur, vt si nobis etiamnum mortalibus videre cōtingeret, in Sanctis cœlos habitare crederemus.

5 Cuius gloriæ summam paucis complectimur Apost. Phil. 3. 20. *Servatorem expectamus Dominum Iesum Christum, v. 21. Qui transfigurabit corpus nostrum humile, vt conforme fiat corpori eius glorioso, pro efficacia, quā potest etiam subijcere sibi omnia.* Vbi tria ostendit: primò, corporum nostrorum in gloriosa mutatione; dein eximiū, quā donabimur, formā; tertio, ne quis putet fieri non posse, vt caro in cineres redacta reviviscat, modum attexit: *pro efficacia, quā potest etiam sibi subijcere omnia*: ac si diceret; qui è pulvere olim finxit hominē futurū, ni deliquisset, immortalē, quidni ex pulvere nullo negotio refingat immortalē? qui è mari *Cephæ*, ex igne tres pueros, è terrā Sanctos suscitavit, Matth. 27. 23. quidni terram, aërem, mare suos reddere præcipiat? Qui aquam in vinum commutavit, quidni iucundiores efficiat secundò natos *Adami* liberos? Qui templo posteriori maiorem indulsit gloriam, quidni secundā manu compaginas domos & templa Sanctorum maiori multò induat ornatu, splendore, elegantia? Commodius autem intelligentur hæc ex transfiguratione Servatoris, quando aspectu Solem, vestimentis lucem amu-

labatur, quorum vel prius satis erat ad acies omnes & obtusos obruendos. Si ergo corpora nostra glorioso Christi regnantis corpori conformabuntur, in vultu Solem, in membrorum vestimentis lucem praefereamus, non eadem quā ipse fulget extra omnem mensuram claritate, sed quam suis attemperare novit Deus. Eveniet enim simile ei, quod *Esaias* praedixerat, 30. 26. *erit lux ipsa Luna sicut lux Solis, lux autem Solis erit septupla*; quandoquidem Ecclesia Lunam referens, domini sui habebit fulgorem, ipse verò, supra quem in monte Tabor habuit, infinitum.

6 Accedit porro immortalitati & gloriæ immensa vis gaudij, quod nullę vnquā curę, mœtiores, anxietates interpellabūt. Vnde *Psalmista* vocat *plenitudinem* vel *satietaem gaudiorum*; *Psalm.* 16. 11. *Servator, plenum gaudium*; *Ioh.* 16. 24. respectu nimis illius, quod in presenti vitā non tam percipiunt, quā delibant fideles. Hic nāq; gustamus tantū suavitatem Domini, *Psal.* 34. 8. *illuc satiamur*; 17. 15. *hic in spe gaudemus, illuc in fruitione, quādo sub vlnis Spōsi canemus*. *Smiltra eius subter caput meū, & dextera eius amplectitur me*, *Cant.* 2. 6. hic tanquā in solitudine cū populo Dei botros aliquot, & racemos divinę cōsolationis decerpimus, illic tāquam in *Canaanā* vites ipsas possidebim, et mero perfudemur Angelorū.

7 Sed ut illius gaudij appareat immensitas, tria oportet consideremus. Primum est externa facies cœlorum, quæ luminibus ornata & varijs picta oculis, eximiam quandam gratiam ac delectationem in sensus pupillasq; transfundit intuentium, & vel Atheos Deo infensissimos admiratione sui percellit. Ostendant enim talem tantumq; vterum, tot vno momento emittentem liberos; ostendant quam cœlo machinam, quam pulchris illis ignibus pulchritudinem comparent; ostendant quē Soli oculum, quas palpebras humis radijs, quas sphaeras planetarum ingentibus anteponant. Et si tanta sit exterior operis elegantia, tanta iucunditas, quantam intus versari arbitramur? si tot in atrio stupores, quot in solā Dei delicias habitare credimus? *David* coniugem Christi typicę defenbens ait, *Psalm.* 45. 10. *Collocata est coniuinx ad dexteram tuam cum missanti auro Ophirio*. Idemq; paulo post, *ver.* 14. *Tota honorata est filia regis intro*. Quasi diceret, exteriorem auri vmbra nihil esse præ interno fulgure. Similiter, creaturā maximā, cœlū, foris polymito ornatus opere, & plusquam Phry-

gionico, varios habens amictus luminū: Intus verò, quicquid est honoris summi, reconditur; ubi stellæ, sancti; alites, Angeli; Deus ipse, cœlū, qui suā immensitate omnes circumplectitur. Ad eò vt, quemadmodum regina Austri Salomōē alloquebarur, 1. Reg. 10. 6, 7. *Verum est verbum illud quod audiverā in terrā meā; sed ecce non indicatum mihi fuerat eius dimidium:* Ita beati non nihil invertentes dicāt, Verū est quod de gaudijs cœli inaudivimus, at quā nō dimidijs, quā exiguis eorū soni ad nos pervenerūt? ita suā magnitudine & excellentiā sensus hominū conceptuq; superant. 2. Cor. 2. 9.

8 Audivimus quidem sæpenumerò tubarum, tibiaarum, & symphoniarum harmoniam, audivimus vocum superbiam, & titillantes sonos, audivimus gnaros cantores suis modulationibus ætheri adblandientes; vidimus etiam gemmas alias fulminum, alias pratorum speciem reddentes, vidimus locupletissimas maris baccas vniones, vidimus preiosos thesauros, quorū gratiā famelici homines terram exenterant, vidimus elegantissimas herōinas, quæ facē prætendunt accedentibus, & vultus sui stupore captivos ducunt animos magnatum; cogitavimus etiam quod in mundo nuspiam occurrit oblectationum, cogitavimus summas lautitias, cupedias, amœnitates, quæ linguā dextrē formari non possunt. At quantula sunt hæc, si cum supernis conferantur? quā minuta? quā nulla? Alios huc oculos, alias aures, alia corda novo perspirata lumine adducere necesse est, vt auribus Seraphinorū Musicā, & Cherubimorū modulationes imbibamus, oculis thronum Sæpphirinum, fontē crystallinum, puras aquæ vivæ vndas, & Altissimi faciem, quam infirma mortaliū pupilla non sustinet, apprehendamus, animis deniq; & cordibus amœnitates ad dexteram Dei pullulascētes percipiamus; quæ, si cum humanis conferantur, divinam promissionē revocabunt, Isa. 60. 17. *Pro ære adducam aurum, pro ferro adducam argentum.* Nostræ siquidem oblectationes ferreæ sunt, cœlestes argenteæ; nostræ æreæ, beatorum aureæ ditissimæq;.

9 Secundū, ex quo gaudij in patriā amplitudinē cōiectemus, est charitas, per quam gaudiū omnium fiet gaudium singulorū, & ita invicem afficiuntur Sancti, vt Paulinum illud in eos mutuo iuro conveniat, Phil. 4. 1. *Frates mei dilecti & exoptati gaudium & coronam meam.* Facit enim charitas vnumquemq; pium alieni boni quodāmodo possessorem, dum ex ipsius bonis & profectu mag-

nam

nam hauriet consolationem. Idq; in terrenis elucescit dignitatibus, ad quas quævehimur, amici & fratres vnâ lætatur, prout accidit in restitutione *Iobi*, cuius visendi cōsolandiq; gratia, familiares & cognati certatim advolarunt. cap. 43. 11. Est tamen, dū in presenti vivitur exilio, pietas etiā optimorum semi-integra est, imò potius, instar *Mephibosai*, vtrinq; clauda, & erga Deum & erga proximum. Post dissolutionem verò perfecta erit, nihil invidiæ, nihil fœcis retinens, aded vti in patriâ singuli, omnium Sanctorum & Angelorum gaudia per Sympathiam quandam, & cōgratulationē devorabunt, clamantes cum Apostolo, 1. Cor. 7. 4. *Multa mihi gloriatio de vobis*. Lætamini, & meum est quod lætaminī: triumphī vestri mei sunt, honores mei, plausus mei, qui & ijs & vobis in eodem capite Christo confocior.

10 Tertium, quod cœlestis gaudij amplitudinem insinuat, & nobis etiam nū peregrinis qualitercunq; adumbeat, est pax conscientię. Quæ quanquā nunc modò in Electis inchoetur, & germen tantū sit supernę consolationis, tamen, vti *Adriana* salutatio sortum *Ezechielis*, Luc. 1. 44. subsilire facit animas Sanctorum, & præ gaudio tripudiare; arripientes illud, Rom. 8. 38. *Adiuvor sum est, neg, mortū, neg, vitam, neg, Angelos, neg, Principatus, neg, Potestates, neg, præsentia, neg, futura, neg, sublimitatem, neg, profunditatem, neg, ullam rem aliam creatā posse nos separare à charitate Dei, qua est in Christo Iesu Domino nostro*. Propter eā Servator amorem suum testaturus discipulis, & certo pignore cōfirmaturus, ait, Ioh. 14. 27. *Pacem relinquo vobis, pacem illam meā do vobis, non, prout mundus dat, ego do vobis. Ne turbatur cor vestrū, neg, formidat*. In quibus, non solum terrorem omnem amolitur à cōscientijs iustificatorū, sed etiam internam distinguit pacem ab externā & civili. In hęc enim, etsi foris hostes non vrgeant, intus tamen carnales affectus, prava desideria, & formidines conscientię vrgent obsidentq;. Quarum vis hoste sævior terribilio, non nisi mortem æternam & damnationem intemat reprobis. Vnde fit, vt in publicā pace interno vexentur bello, & qui non timent adversarium, suæ conscientię latratus timeant. Iusti verò fiducia remissionis peccatorū, & acclamanti in corde Spiritui innitentes, liberalissimam spem concipiunt, & in altā serenitate animas possident, certò persuasi, favere sibi thronum misericordię, favere Deum, favere Servato-

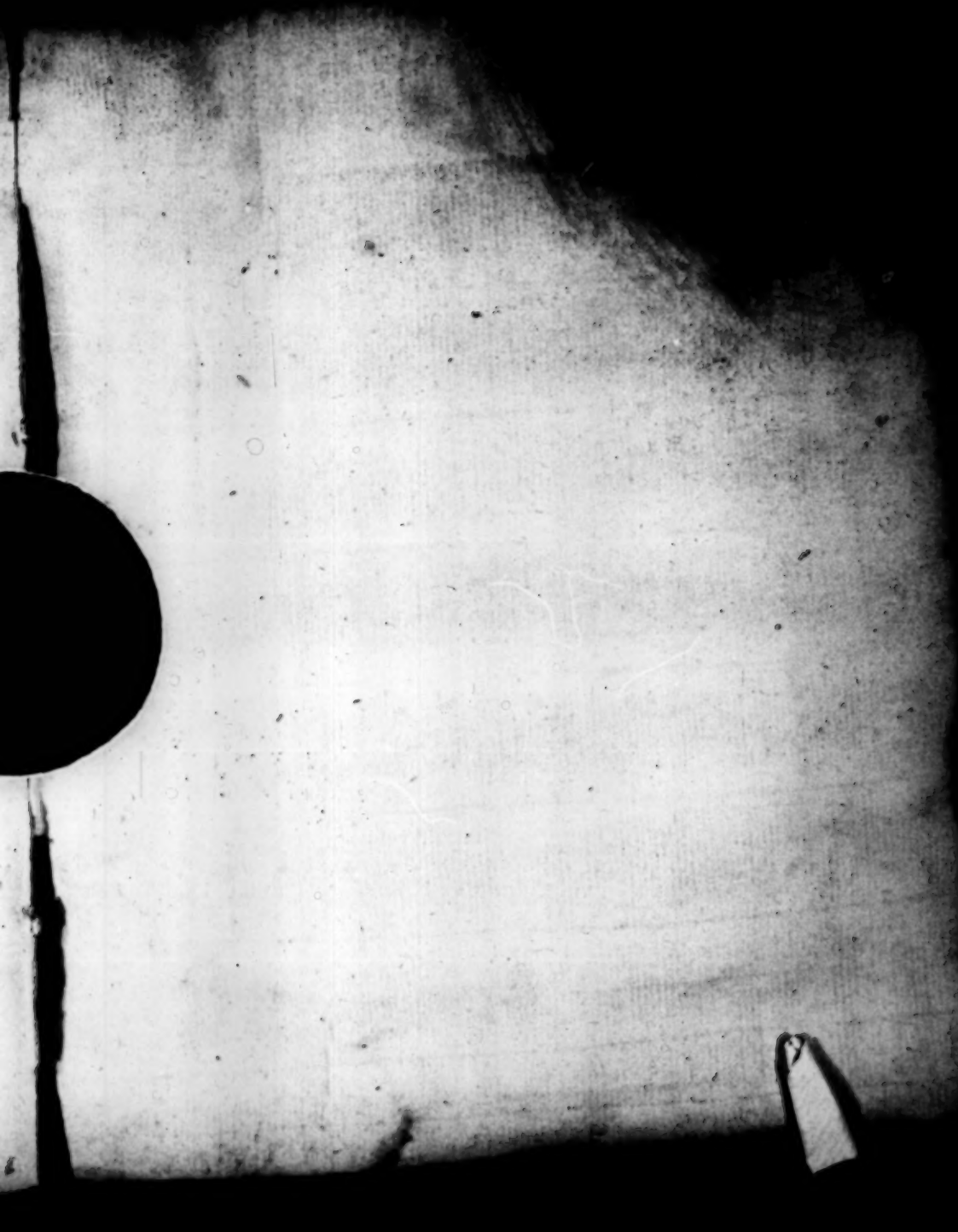
rem.

Quos ubi
gigantem adsumplerunt, gigantem fiducia adversus
gigantes procedunt, & quemadmodum de equo Iob, ca.
41. *Reclinet pavorem, neq. confertur, neq. reuertitur motu glo-*
ria. 26. contra se sonante pharetra, splendente hasta & lancea: sic iusti,
tantum absunt ut hastas, lanceas, gladios, carnifices metuant, ut
extenso pectore sua quodammodo accersant vulnera, si quando
causa Evangelij laboret, letiq; vultu invicent carnificem, in maxi-
mis gaudentes periculis, quia recordantur, se, quod propius acce-
dunt morti, ad beatitudinem ac salutem esse propiores.

11 Cum ergo pax conscientie merorem omnem veritat in gau-
dium, & ex rupibus mel, Deut. 32. 13. ex afflictionibus, quantae
quantae fuerint, dulcedinem sugat, infinites certe maiora erunt
coeli gaudia, quae nullis permutatur curis, & in ipso bibuntur fon-
te voluptatum. Tandem itaq; *Petri* verba castigemus, & pro *Ma-*
gister bonum est esse hic, ponamus e converso, *Magister non est bonum*
esse hic, hic in tentorijs, sed illic in domo tua, hic in monte Taber-
naculo, sed illic in monte aromatatum, hic in expectatione, sed illic in fru-
ctu, hic ubi miseriae regnant, sed illic ubi immortalitas, gloria, &
victoria, ubi *Ierusalem* fundata margaritis, ubi dies perpetuus, &
sine luce aeterna, ubi virgines candidis amictibus stolis, ubi
absconditum, ubi aquae vitae latices, ubi spiritus iustorum
geri, ubi Deus omnia in omnibus.

FINIS.

...esse damnationem ijs, qui sunt in Christo Iesu. Quos ubi
...lacertos adsumplerunt, gigantæ fiduciâ adversus
...gigantes procedunt, & quemadmodum de equo Iob, ca.
39. v. 25. *Rides pavorem, neq. consternatur; neq. reveritur metu gla-*
...*di.* v. 26. *contra se sonâre pharetrâ, splendens hastâ & lanceâ:* sic iusti,
tantum absunt ut hastas, lanceas, gladios, carnifices metuant, ut
extenso pectore sua quodammodo accersant vulnera, si quando
causa Evâgelij laboret, lætoq; vultu invitent carnificem, in maxi-
mis gaudentes periculis, quia recordantur, se, quò propius acce-
dunt morti, eò beatitudini ac salutis esse propiores.

II Cum ergo pax conscientie mœrorem omnem vertat in gau-
dium, & ex rupibus mel, Deut. 32. 13. ex afflictionibus, quantæ
quantæ fuerint, dulcedinem sugat, infiniti certè maiora erunt
coeli gaudia, quæ nullis permutatur curis, & in ipso bibuntur fon-
te voluptatum. Tâdem itaq; Petri verba castigemus, & pro *Ma-*
...*gister bonum est esse hic*, ponamus è converso, *Magister non est bonum*
...*esse hic*, hic in tentorijs, sed illic in domo tuâ, hic in monte Tabor,
sed illic in monte aromaticum, hic in expectatione, sed illic in fruitione,
hic ubi miseriz regnant, sed illic ubi immortalitas, gloria, gaudi-
um, ubi Ierusalem fundata margaritis, ubi dies perpetuus, ubi lux
sine luce æterna, ubi virgines candidis amictibus stolis, ubi Manna
absconditum, ubi aquæ vivæ latices, ubi spiritus iustorum palmi-
geri, ubi Deus omnia in omnibus.

FINIS.

